

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

54. aastakäik

18. jaanuar 2011

<u>Teatis nr</u>	<u>Sisukord</u>	<u>Lehekülg</u>
	I <i>Resolutsioonid, soovitused ja arvamused</i>	
	RESOLUTSIOONID	
	Regioonide Komitee	
	Täiskogu 86. istungjärk 5. ja 6. oktoobril 2010	
2011/C 15/01	Resolutsioon teemal „Cancúni kliimatippkohtumine: Regioonide Komitee panus ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 16. konverentsi (COP 16) 29. november – 10. detsember 2010”	1
	ARVAMUSED	
	Regioonide Komitee	
	Täiskogu 86. istungjärk 5. ja 6. oktoobril 2010	
2011/C 15/02	Regioonide Komitee perspektiivarvamus teemal „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll tulevases keskkonnapoliitikas”	4
2011/C 15/03	Regioonide Komitee arvamus teemal „Ühtekuuluvuspoliitika panus Euroopa 2020. aasta strateegiasse”	10
2011/C 15/04	Regioonide Komitee arvamus teemal „Edu mõõtmine – SKP täiendamine”	17

<u>Teatis nr</u>	Sisukord (jätkub)	Lehekül
2011/C 15/05	Regioonide Komitee aramus teemal „Era- ja avaliku sektori investeeringute kasutamine majanduse elavdamiseks ja pikaajalise struktuurimuutuse saavutamiseks: avaliku ja erasektori partnerluse arendamine”	23
2011/C 15/06	Regioonide Komitee aramus „Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna strateegia”	26
2011/C 15/07	Regioonide Komitee aramus „Euroopa digitaalne tegevuskava”	34
2011/C 15/08	Regioonide Komitee aramus teemal „Võitlus kodutusega”	41
2011/C 15/09	Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa naabruspoliitika ja eelkõige idapartnerluse algatuse rakendamine: Moldova Vabariigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ajakohastamine, reformid ja haldussuutlikkus”	46
2011/C 15/10	Regioonide Komitee aramus „Gruusia kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning Gruusia ja Euroopa Liidu koostöö arendamine”	51

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 86. ISTUNGJÄRK 5. JA 6. OKTOOBRI 2010

Resolutsioon teemal „Cancúni kliimatippkohtumine: Regioonide Komitee panus ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 16. konverentsi (COP 16) 29. november – 10. detsember 2010”

(2011/C 15/01)

REGIOONIDE KOMITEE

Tungiv vajadus, et EL teeks uusi edusamme ülemaailmses kliimakaitse tegevuskavas

1. tuletab meelde oma pühendumust, mida komitee kinnitas **Kopenhaageni kliimamuutuste** tippkohtumist käsitlevas resolutsioonis, mis võeti vastu 2009. aasta juunis toimunud komitee täiskogu istungjärgul;

2. väljendab taas täielikku toetust **rahvusvahelisele kliimamuutuste kokkuleppele**, mille eesmärk on 2012. aastani hoida globaalne soojenemine alla 2 °C;

3. väljendab kahetsust, et hoolimata **ülemaailmsest tähelepanust kliimamuutustele** ja keskkonnaprobleemidele enne Kopenhaageni tippkohtumist ei vastanud sõlmitud kokkulepe kõrgetele ootustele, mis olid paljudel ELi kliimamuutuste poliitika peamistel sidusrühmadel, sh kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel;

4. toetab Euroopa Komisjoni jõupingutusi jõuda **rahvusvaheliselt siduva kokkuleppeni kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamises** ning kutsub ELi rääkima Cancúni toimival ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni konverentsil COP 16 otsustavalt ühel häälel Lissaboni lepingu vaimus ja taustal, võttes rahvusvahelistel kliimamuutustealastel läbirääkimistel taas juhtrolli;

5. tunnistab, et ELi kliimamuutustealaste eesmärkide saavutamise eeldab esiteks seda, et tulevased **heitkoguste vähendamise mahud jaotatakse õiglaselt** kogu rahvusvahelises kogu-

konnas, võttes nõuetekohaselt arvesse riikide ja piirkondade suutlikkuse ja lähtepositsioonide erinevusi, ning teiseks seda, et ülemaailmselt jõutakse üksmeelele otsustava tegutsemise suhtes, mis tugineb korrapäraselt seiret, aruandlust ja kontrolli reguleerivatele ühistele põhieglitele;

6. näeb vajadust teha rohkem edusamme ELi kliimamuutustevastases võitluses, jätkata **ambitsioonikate eesmärkidega** ning seejuures toetada ja edendada meetmete rakendamisel tehtud edusamme just kohalikul ja piirkondlikul tasandil; samuti kutsub komitee nõukogu ja komisjoni kohandama ja tugevdama ELi kliimapoliitika strateegiat juhuks, kui rahvusvaheline kliimamuutustealane leping teoks ei saa;

7. loodab eelkõige, et **kokkuleppeni jõutakse** selliste valdkondade **vajalikus korralduses** nagu kohanemine, leevendamine, rahastamine, raadamisest tulenevate heitkoguste vähendamine, rahvusvahelise lennunduse ja meretranspordi vähendamine, uute CO₂-turumehhanismide loomine ning toetus kõige enam mõjutatud arengumaadele ja vähimarenenud riikidele;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste keskne roll

8. kinnitab taas oma kõikumatut **pühendumust ELi 20-20-eesmärkidele** ning kutsub kõiki omavalitsustasandeid üle maailma investeerima kliimamuutustevastasesse võitlusse, suurendama üldsuse teadlikkust, kaasama avaliku poliitilise toetuse, äriinvesteeringud ja rahastamisallikad ning motiveerima tootjaid ja tarbijaid oma käitumist muutma, et saavutada parem ressursitõhusus ja kliimasäästlikum majandus;

9. rõhutab, et Euroopa 2020. aasta strateegiat käsitlev kohalike ja piirkondlike omavalitsuste **territoriaalne pakt** Regiooni- de Komitee esitatud kujul võiks olla väga oluline vahend kliimamuutustevastases võitluses, sest ressursitõhusa Euroopa eesmärgi on võimalik tõhusalt saavutada ainult subsidiaarsuse põhimõtte kohase tugeva partnerluse kaudu Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku valitsemistasandi vahel;

10. on valmis teatud eeltingimuste täitmisel tõstma **eesmärgi 30 %ni**;

11. märgib, et komisjon on analüüsinud võimalusi vähendada kasvuhooonegaaside heitkoguseid **rohkem kui 20 %**. Komitee väljendab kahetsust, et selle analüüsi põhjal leiab komisjon, et praegused tingimused ei võimalda ELil ühepoolselt tõsta heitkoguste vähendamise eesmärki 30 %ni, ning et komisjon ei kavatse praegu teha uusi poliitikaalgatusi;

12. toob esile nende Euroopa linnade ja piirkondade jõupingutused, kes on vastu võtnud kohalikud või piirkondlikud kliima- või energiastrateegiad konkreetsete eesmärkidega kliimamuutuste leevendamiseks ning alla kirjutanud **linnapeade paktile**, mille eesmärk on vähendada 2020. aastaks CO₂ heitkoguseid vähemalt 20 %;

13. kutsub nõukogu ja Euroopa Komisjoni üles **kaasama Regioonide Komitee** Cancúnis toimuva ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni konverentsi COP 16 **ettevalmistusprotsessi**, et võetaks piisavalt arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmete rakendamisel;

Kliimamuutuste ja vähese süsinikdioksiidiheitega majanduse mõõdme integreerimine igasse valdkonda

14. leiab, et kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine tuleb **integreerida** eraldi eesmärgina kõigisse olemasolevatesse ELi poliitikaraamistikesse, sealhulgas ELi põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikasse, metsade raadamise vältimise, transpordi, bioloogilise mitmekesisuse, veemajanduse ja jäätme- käitluse poliitikasse ning rahastamisprogrammidesse sellistes valdkondades nagu ELi ühtekuuluvus-, tööstus-, põllumajandus- ja arengukoostööpoliitika;

15. kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama ulatusliku **transpordi- ja kliimamuutustepaketi** ning tuletab meelde, et lennunduse ja meretranspordi kaasamine ülemaailmsesse kasvuhooonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi on oluline samm süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamisel. Komitee arvates peaks kõnealusel pakendis arvestama suuresti lennu- ja laevaliiklusest sõltuvate saarte ja äärepoolseimate piirkondade erilise olukorraga, püüdes leida tasakaalu CO₂-heitkoguste vähendamise ja väga suurte kulude vahel, mis kaasnevad kliimameetmete võtmisega kõnealustes piirkondades;

16. arvab, et kui EL soovib saada kõige kliimasõbralikumaks piirkonnaks maailmas, peab ta jätkusuutlikku majanduskasvu („Green New Deal“) käsitleva Euroopa 2020. aasta strateegia alusel käivitama konkreetseid meetmeid, millega kujundada ELi majandus ümber **vähese süsinikdioksiidiheitega majanduseks**;

17. leiab, et ELi energiapoliitikas tuleb otsustavalt käima lükata **vähese süsinikdioksiidiheitega innovatsiooni ja ener-**

giatõhususe poliitika, et innovatsioon, energiatõhusus ja uute tehnoloogiate varane kasutuselevõtt tugevdaks Euroopa ettevõtete juhtrolli keskkonnahoidliku majanduse põhivaldkondades;

18. tuletab meelde, et energiakokkuhoiu saavutamiseks on vaja kooskõlas 20-20-20-eesmärkidega **ülisuuri investeeringuid** tööstusesse, transpordi- ja eluasemesektorisse, samuti riigi- ja ärihoonetesse;

19. leiab, et süsinikdioksiidimaks või mõni heitkoguste otse- maksustamise vorm võib olla kasulik vahend nii stiimulite loomisel energiatarbimise vähendamiseks ja puhtama energia kasutamiseks kui ka vajalike rahastamisvahendite loomisel, et viia ellu kliimamuutustevastaseks võitluseks vajalikud muutused;

20. seetõttu soovib luua **uusi vahendeid** struktuurifondide peamiseks suundadena või luua eraldi energiainvesteeringute fondi;

21. on veendunud, et üleminek vähese süsinikdioksiidiheitega majandusele peab toimuma **sotsiaalselt vastutustundlikul ja majanduslikult toimival viisil**, nii et uute keskkonnahoidlike töökohtade kõrval, mida loodetakse luua, säilitatakse olemasolevad töökohad, mida vajadusel ka kohandatakse;

22. soovib luua **strateegilisi avaliku ja erasektori partnerlusi**, mis ühendaksid väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, et arendada edasi ja rakendada vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogaid, ning kutsub piirkondi ja linna sõlmima avaliku ja erasektori partnerite vahelised kohalike kliimameetmete paktid, milles määratletakse konkreetsed kliimameetmed 20-20-20-eesmärgi saavutamiseks;

ELi ülemaailmse juhtrolli arendamine kliimaküsimustes: mitmetasandiline valitsemine ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste eelarve suurendamine

23. rõhutab, et ELi tõhusad kliimakaitsemeetmed eeldavad **jõupingutuste kooskõlastamist** kohaliku, piirkondliku, riikliku, Euroopa ja rahvusvahelise valitsemistasandi vahel;

24. rõhutab, kui oluline on arvestada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kliimamuutustevastases võitluses. Sellega seoses ning subsidiaarsuse põhimõtet järgides rõhutab komitee vajadust arvestada nimetatud valitsemistasanditega, sest nende pädevusvaldkondade hulka kuuluvad leevendusmeetmete kavade koostamine, kohanemismeetmed ja muu kohaliku ja piirkondliku tasandi tegevus, mis on kliimamuutustevastases võitluses äärmiselt oluline;

25. märgib, et kuna **linnapiirkonnad** toodavad 75 % süsinikdioksiidi heitkogustest, on linnad kliimamuutustevastases võitluse esirinnas. Asjaolu, et Kopenhaagenis ei jõutud kokkuleppele kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise siduvates eesmärkides, paneb kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele eriti suure vastutuse tegutseda otsustavalt ja kiiresti kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise vallas. **Linnapeade pakt** on oluline samm õiges suunas;

26. rõhutab, et ELi visioon **keskkonnahoidliku majanduse ja kliimamuutustepoliitika sünergiast** võiks inspireerida ülejäänud maailma, juhul kui kohalike ja piirkondlike omavalitsuste potentsiaali täies ulatuses tunnustatakse ja tugevdatakse;

27. toonitab, et see visioon peaks hõlmama **integreeritud ja innovaatilisi meetmeid** transpordis, ehituses ja energiatootmises, käivitades uue tööstusrevolutsiooni, mis kaasab energiatootmise iga üksiku majapidamise;

28. kutsub Euroopa Komisjoni ja nõukogu üles aitama **ELi taas püsivasse ja usutavasse juhtrolli** ülemaailmses kliimamuutuste poliitikas, arendades ja tugevdades kohalikke, piirkondlikke ja riiklikke pädevusi, suutlikkust ja institutsioone, ning innustab Euroopa Komisjoni järgima seda põhimõtet rahvusvaheliste partneritega suheldes;

29. on täiesti veendunud, et Euroopa kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on potentsiaal aidata ELi rahvusvahelises juhtrollis, olles eeskujuks teistele. Seetõttu ootab komitee tegutsemist hiljuti **USA linnapeade konverentsiga sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum** alusel, et Euroopa ja USA omavalitsused saavutaksid konkreetseid tulemusi kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise valdkonnas;

30. soovib tungivalt korraldada kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele **koolitusi** selle kohta, kuidas tulla toime kliimamuutustega rohujuuresandil, ning teha kodanikele **teadlikkuse suurendamise kampaaniaid** kliimamuutuste kohta;

31. soovib tungivalt pöörata eritähelepanu sellele, et kliimamuutuste mõõde integreeritaks **kõigi valitsemistasandite eelarvesse**. Seetõttu:

- a) kordab taas, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele tuleb võimalikult kiiresti tagada **sobivad Euroopa vahendid**, millega toetada kohalikke ja piirkondlikke jõupingutusi kliimamuutustega toimetulemisel. Riiklike rahastamise raamtingimusi tuleb kohandada ning juurdepääsu Euroopa Investeeringuspanga laenule tuleb lihtsustada;
- b) märgib, et hiljutine finantskriis avaldab omavalitsuste eelarvele lisarõhku. Seetõttu rõhutab komitee, et sobivalt välja töötatud **toetuste ja stiimulite** abil saavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused paremini edendada energiatõhusust, säästva energia poliitikat ja taastuvenergia projekte. Komitee kutsub üles tugevdama **Euroopa aruka energeetika programmi**, kohandades seda seejuures paremini kohalike ja piirkondlike omavalitsuste muutuvatele nõuetele;
- c) soovib, et eesoleval **ELi eelarve läbivaatamisel** muudetakse kliimamuutuste küsimused olemasolevates rahastamiskeskmes **üleüldiseks prioriteediks**, sh struktuurifondides, ühises põllumajanduspoliitikas ning teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammides;

d) leiab, et märkimisväärne osa ELi heitkogustega kauplemise süsteemis saadud **tulust** tuleks teha kättesaadavaks kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et nad saaksid kohapeal kliimamuutuste leevendus- ja kohandusmeetmed praktiliselt ellu viia. Komitee arvates võiks rahvusvahelisest CO₂-turust saadavaid rahalisi vahendeid kasutada samuti arengumaade projektide toetuseks;

e) tuletab meelde **ELi struktuurifondide** olulist rolli ebavõrdsuse vähendamisel ja selle võimaldamisel, et kõik piirkonnad saaksid kasu teadusuuringutest, innovatsioonist ja arukast investeerimisest, et korrigeerida sel moel ebatõhusaid struktuurilisi aspekte;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste üleskutse edendada ülemaailmselt ja koostöö kaudu kliimakaitse tegevuskava

32. kutsub ELi liikmesriike edendama ja arendama **partnerlustegevust** kohalike ja piirkondlike omavalitsustega arengumaades ja tärkava turumajandusega riikides. Selles kontekstis kutsub komitee Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kasutama ära olemasolevaid **detsentraliseeritud koostöö** õiguslikke võimalusi ja neid laiendama, tegemaks koostööd omavalitsustega arengumaailmas, et tutvustada häid tavasid, edendada tehnoloogiastiiret ja tagada, et Kopenhaagenis võetud finantskohustuste alusel tehakse tõhusaid investeeringuid;

33. leiab, et jõupingutusi kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise küsimustega tegelemisel vastastikku tugevdaval viisil tuleb rahvusvahelisel ja riiklikul tasandil **paremini kooskõlastada**, et sel moel optimaalselt ära kasutada rahvusvaheliste konventsioonide raames toimuvate ülemaailmsete protsesside võimalusi;

34. kutsub ELi üles rohkem toetama ökosüsteemipõhiseid projekte **ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni rahastamise** raames, sh ÜRO programmi, mis puudutab raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest tulenevate heitkoguste vähendamist arengumaades (REDD/REDD+) ja mida tuleks püüda laiendada, et katta mitte ainult **metsad**, vaid ka muud ökosüsteemid, näiteks **märgalad**;

35. kinnitab taas oma pühendumust jõuda **rahvusvaheliselt siduva kokkuleppeni** ning rõhutab, et riikide valitsustel on võimalik saavutada oma eesmärgid ainult **kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivse kaasamise** abil;

36. teeb komitee presidendile ülesandeks **esitada käesolev resolutsioon** Euroopa Ülemkogu esistujale, ELi esistujariigile Belgiale, Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalistele.

Brüssel, 6. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 86. ISTUNGJÄRK 5. JA 6. OKTOOBRI 2010

Regioonide Komitee perspektiivarvamus teemal „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll tulevases keskkonnapoliitikas”

(2011/C 15/02)

REGIOONIDE KOMITEE

- usub, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema suurem roll ELi keskkonnapoliitika sõnastamisel, kuna nende kaasamine parandab rakendamist ja vastutust. Mitmetasandilise valitsemise uuenduslikud meetodid, milles on oma koht ka olemasolevatel võrgustikel ja platvormidel, aitavad edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste proaktiivset panust. Siinkohal võiks paralleelse tõmmata linnapeade paktiga ning selle kontseptsiooni saaks laiendada teistele ELi keskkonnapoliitika olulistele valdkondadele;
- kutsub Euroopa Komisjoni uurima võimalust korraldada kord aastas foorum, mis käsitleks piirkondlike ja kohalike probleeme ja lahendusi ELi keskkonnaõiguse rakendamisel; kutsub Euroopa Parlamenti üles kaasama Regioonide Komitee Euroopa keskkonnaõiguse rakendamise üle peetavatesse aruteludesse Euroopa Komisjoniga;
- kutsub liikmesriike üles tagama, et austataks pädevuste sisemist jaotust ja kehtestataks sobiv menetlus konsulteerimiseks, luues selleks „ülevõtmismeeskonnad või -töörühmad”, mis koosneksid valitsuse, piirkondade ja kohalike omavalitsuste liidu spetsialistidest, kes teeksid koostööd kogu poliitikatsükli vältel;
- toetab üldise ja siduva keskkonnajärelevalve raamistiku kehtestamist. Järelevalve vorm ja sisu tuleks aga kehtestada riiklikul tasandil ning kohalikul ja piirkondlikul tasandil tuleks neid edasi arendada kooskõlas ELi ja sellest allpool asuvatel tasanditel seatud eesmärkidega;
- rõhutab, et seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm võiks olla ELi 2020. aasta strateegia tugi-samm ja seda on vaja, et kanda programmi mõju üle keskkonnapoliitikasse. Kõnealune tegevusprogramm peaks püstitama selged sihid ja ajakavad ning selle eesmärk peaks olema ühine mullakaitse temaatiline strateegia ning mulla raamdirektiivi vastuvõtmine.

Raportöör: Paula BAKER (UK/ALDE) Basingstoke'i ja Deane'i volikogu liige

Viitedokument: Eesistujariigi Hispaania taotlus

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

A. Üldised märkused

1. avaldab heameelt, et komitee on kaasatud töösse, mida tehakse keskkonnapoliitika paremate vahendite ja seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi kallal, sest kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on keskkonnapoliitika rakendamisel ja konkreetsete tulemuste saavutamisel kesksel kohal;

2. avaldab tunnustust suurepärasele tööle, mida paljud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on keskkonnaküsimuste vallas juba teinud ning innustab neid oma tööd jätkama;

3. märgib, et ELi keskkonnapoliitikale on takistuseks tõhus rakendamine. 2008. aastal moodustasid keskkonnaalased rikkumised kõigist ELi õigusaktide rikkumistest 23,5 % (481), ⁽¹⁾ mis osutab keskkonna jätkuval kahjustamisele ja konkurentsivõimutustele;

4. soovib käesoleva arvamusega juhtida tähelepanu võimalustele parandada keskkonnakaitse tõhusust kõigil valitsustasandil ja kõigil poliitika väljatöötamise etappidel;

B. Kooskõlastamise ja juhtimise parandamine

5. usub, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema suurem roll ELi keskkonnapoliitika sõnastamisel. Nende kaasamine parandab rakendamist ja vastutust. Regioonide Komitee mitmetasandilise valitsemise kontseptsiooni tuleks rakendada ELi keskkonnapoliitikale ning laiendada peaks kolmepoolseid näidisprojekte ELi, riigi ja piirkondliku või kohaliku tasandi vahel ⁽²⁾. Niiviisi oleks tagatud vastutuse tõeline jaotumine erinevate valitsustasandite vahel, et jõuda kokkulepitud tulemustele;

6. usub, et mitmetasandilise valitsemise uuenduslikud meetodid, milles on oma koht ka olemasolevatel võrgustikel ja platvormidel, aitavad edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste proaktiivset panust, selle asemel, et loota üksnes ELi õiguse rakendamisele liikmesriikide kaudu. Võib tuua mitmeid näiteid Euroopa piirkondadest ja linnadest, kus kohalikul tasandil on võetud ambitsioonikaid meetmeid, kui liikmesriik on olnud tegevusetu, näiteks 1992. aastal toimunud maailma tippkohtumisest välja kasvanud Agenda 21 kohalik programm. Siinkohal võiks paralleelsele tõmmata linnapeade paktiga;

7. nõuab, et Euroopa Komisjon uuriks, kas kõnealust kontseptsiooni saaks laiendada sellistele ELi keskkonnapoliitika olulistele valdkondadele nagu bioloogiline mitmekesisus, vesi ja jäätmed, müra ja õhureostus ning maakasutus, lähtudes seejuures terviklikust käsitlusest, mis hõlmab ka sektoritevahelist kooskõlastamist;

8. avaldab kahetsust, et ehkki kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on selged keskkonnakaitsealased ülesanded, on ELi õigusaktid kõnealuses valdkonnas suunatud liikmesriikidele ja neis nõutakse üksnes „pädeva asutuse“ (harva „asutuste“) määramist ning koostööst räägitakse vaid üksikjuhtudel ⁽³⁾;

9. väljendab kahjutunnet, et Euroopa Komisjoni kavades ELi keskkonnaõiguse rakendamise parandamiseks ei rõhutata piisavalt toetust heale kohalikele ja piirkondlikele valitsemisele ⁽⁴⁾;

10. märgib, et Lissaboni lepingu artiklis 11 nõutakse laiemat dialoogi ja konsulteerimist Euroopa institutsioonidega. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused usuvad, et see uus säte pakub võimalust suurendada nende rolli ELi poliitika sõnastamisel. Lisaks laiendatakse subsidiaarsuse põhimõtet kohalikele ja piirkondlikele tasandile ning subsidiaarsuse protokollis artiklis 5 sätestatakse, et seadusandlike aktide eelnõud peavad sisaldama hinnangut ettepaneku finantsmõju ning selle tagajärgede kohta liikmesriikide kehtestatavatele eeskirjadele, sealhulgas ka piirkondlikele õigusaktidele;

11. usub, et Euroopa Komisjoni mõjuhindang peaks laienema kohalikele ja piirkondlikele tasandile ning territoriaalse mõju hindamine peaks saama normiks;

12. kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles tegema muudatusi ja parandusi nendesse õigusaktide ettepanekutesse, millel on kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kaugeleulatuv mõju, koostades neile mõjuhindangu, nagu toimitakse esialgse ettepaneku puhul;

13. rõhutab, et keskkonnaalaste õigusaktide rakendamine nõuab sageli märkimisväärset haldus- ja finantspanust, sisulist ja spetsiifilist kompetentsi ning poliitilist tahet. Kohaliku ja piirkondliku tasandi institutsioonide mõju kindlakstegemine võib aidata põhjendada, miks on vaja suuremaid rahalisi stiimuleid ning Euroopa ja riigipoolset toetust;

⁽¹⁾ KOM(2009) 304 lõplik, „Statistics on environmental infringements“ Euroopa Komisjoni veebilehel

⁽²⁾ CdR 89/2009 fin, KOM(2002) 709 lõplik.

⁽³⁾ Brüsseli piirkonna keskkonnaagentuuri (IBGE) uuring 2010 „The Regional Dimension in EU Environmental Regulations and Directives“, <http://www.eapdebate.org/files/files/study-regionaldimension.pdf>

⁽⁴⁾ KOM(2008) 773/4.

14. peab hädavajalikuks, et Euroopa Komisjoni käsutuses oleksid ühised vahendid, mille abil pakkuda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele piisavaid ressursse seatud eesmärkide saavutamiseks;

15. toonitab, et poliitika väljatöötamise kõigil etappidel peab paranema suhtlus kõigi valitsustasandite vahel; see peab sisaldama investeringuid infosüsteemidesse ja internetirakendustesse, et teha keskkonnateave üldsusele ja avalik-õiguslikele asutustele läbipaistvaks. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel aruandluskohustuse tõttu lasuvat survet saab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil vähendada, kahjustamata samas õigusaktide mõju;

16. soovib riikide keskkonnaministritel seada sisse vertikaalsed töörühmad, mis koosneksid valitsuse, piirkondade ja kohalike omavalitsuste liidu spetsialistidest, kes teeksid koostööd kogu poliitikatsükli vältel;

17. soovib olla tunnistajaks ELi LIFE+ programmi jõulisele edendamisele kõigis Euroopa piirkondades, et anda hoogu uuenduslikele kohalikele meetmetele ning parandada kõnealuse programmi keskkonnapoliitikat ja juhtimist puudutava osa mõju ja nähtavust;

18. tervitab Euroopa Komisjoni kavatsust luua Euroopa Komisjoni ametnike ja liikmesriikide kontaktpunkte ühendavad alalised võrgustikud⁽⁵⁾. Liikmesriikides peaks kontaktpunktide tööd toetama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste töötajaid hõlmavad riiklikud rakendusühikud;

19. nõuab, et nõukogu võtaks viivitamata järelmeetmeid seoses 2004. aastal Euroopa Parlamendis kinnitatud direktiivi ettepanekuga, mis käsitles juurdepääsu õigusemõistmisele keskkonna alal. Sel viisil viiakse täielikult ellu Århusi konventsioon ning aidatakse kaasa keskkonnaõiguse paremale ja järjekindlale rakendamisele;

20. nõuab teabe jagamist õigussüsteemides, mis tegelevad ELi keskkonnavalaste õigusaktide rikkumise ja mittetäitmisega;

21. toetab Euroopa Parlamendi kutset kehtestada üldine ja siduv keskkonnajärelevalve raamistik, luua ELi keskkonnajärelevalve rühm ning tugevdada keskkonnaõiguse rakendamise ja jõustamise Euroopa Liidu võrgustikku (IMPEL)⁽⁶⁾. Siduva järelevalve abil on võimalik vähendada järelevalve erisugusest korraldamisest tingitud ebaausat konkurentsi ELi piirkondade ja linnade vahel ning tagada ühesuguste õiguslike meetmete võtmine. Järelevalve vorm ja sisu tuleks aga endiselt kehtestada

⁽⁵⁾ KOM(2008) 773/4.

⁽⁶⁾ 20. novembri 2008. aasta resolutsioon soovitus 2001/331/EÜ (milles sätestatakse liikmesriikides teostatava keskkonnajärelevalve miinimumnõuded) läbivaatamise kohta.

riiklikul tasandil ning kohalikul ja piirkondlikul tasandil tuleks neid vastavalt ELi ja sellest allpool asuvatel tasanditel seatud eesmärkidele edasi arendada;

22. kordab taas oma soovitusi laiendada kõigis liikmesriikides IMPEL-võrgustikku kohalikele ja piirkondlikele tasandile, mis võiks tähendada tugevate riiklike IMPEL-võrgustike arendamist, eesmärgiga IMPELi tulemusi laiemalt levitada⁽⁷⁾;

C. Tõhusamate seoste loomine poliitikavaldkondade vahel

23. tervitab regionaalpoliitika ja keskkonna peadirektoraadi hiljutist tegutsemist selles suunas, et neist esimene austaks täielikult keskkonnanõudeid, ja usub, et sellist järjekindlust on vaja kõigis osakondades. ELi 2020. aasta strateegias visandatud terviklik kava on igati tervitatav, kuid puudu jääb selgest territoriaalsest mõõtmest;

24. nõuab, et poliitika sidususe ja keskkonnamõjuga arvestataks ELi 2013. aasta järgse eelarve läbivaatamisel ning ELi ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika rahastamises;

25. toonitab, et esineb tahtmatuid vasturääkivusi keskkonnavalaste õigusaktide eri osade vahel. Näiteks tuleks jäätmete vähendamist reguleerida nii jäätmete raamdirektiivi kui ka toodete direktiivi abil. Tänu õigusaktide lihtsustamisele nende selgemaks, ühemõttelisemaks ja tulemustele orienteeritaks muutumise teel on eeskirjad eesmärgipärasamad, paremini omaksvõetavad ja rakendatavad;

26. rõhutab, et Euroopa Komisjon peaks Euroopa õigusaktide koostamisel või läbivaatamisel konsulteerima kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Nende väärtuslikud kogemused aitavad varakult tuvastada ebakõla teiste poliitikavaldkondadega või kahjulikku mõju ning parandada õigusaktide tõhusust;

27. soovib järeleandmisi turumoonutusi käsitlevates eeskirjades juhul, kui need takistavad keskkonnanahoidlikke riigihankeid;

28. rõhutab, et keskkonnamõju allikat käsitlevatel õigusaktidel on otsustav tähtsus keskkonnanäesmärkide saavutamise ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kohustuste sidususe tagamise seisukohalt. Näiteks ei saa kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused mõjutada sõidukite heitkoguste norme, kuid nad peavad täitma ELi eesmärgi õhu kvaliteedi osas;

29. toetab selliste turupõhiste vahendite kasutamist, mis peegeldavad kauba või teenusega seonduvaid kogukululusid, tehes tarbijatele ostu sooritamisel nähtavaks selle kasutusaja keskkonnamõju ning rõhutavad tootja vastutust;

⁽⁷⁾ CdR 36/2001 fin.

D. Kuidas kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad keskkonnaalal rohkem ära teha

Valitsemisküsimused

30. kutsub liikmesriike üles tagama, et austatakse pädevuste sisemist jaotust ja kehtestatakse sobiv menetlus konsulteerimiseks kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Hea koostöö eelkõige riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi „ELi õigusaktide ülevõtmismeeskondade” vahel, parandab vastastikust mõistmist ja õigusaktide edukat rakendamist⁽⁸⁾;

31. toonitab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on määrav tähtsus keskkonnateabe kogumisel. Selleks, et tagada ELi keskkonnaseisundit käsitlevate aruannete ja näitajate kooskõla, tõhusus ja usaldusväarsus, on vaja asjakohast vastutuse jaotust, vahendite eraldamist ja teavitamist kohalike omavalitsuste, piirkondade ja liikmesriikide vahel;

32. innustab muutma läbipaistvaks eelkõige ELi keskkonnavalitsuste õigusaktide jõustavate osakondade ning keskkonnateenuste osutavate või infrastruktuure ja ruumilist planeerimist korraldavate üksuste tegevuse;

Teabe jagamine

33. innustab riikide ja piirkondade keskkonnaministreid ja -agentuure koostama – kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajaid kaasates – juhenddokumente, sh konkreetseid ettepanekuid vahendite, hindamiskriteeriumide ja mudelite kohta nende menetluste jaoks, mida rakendavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Samuti tuleks neil võtta asjakohaseid meetmeid, et hoogustada koostööd nende ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, kes seisavad silmitsi sarnaste keskkonnaprobleemidega;

34. tunnistab, et heade tavade levitamine kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel on tähtis, et aidata ületada probleeme teabele juurdepääsu ja selle nähtavuse või keeleliste erinevuste osas;

Kodanike kaasamine ja rakendamine

35. õnnitleb omavalitsusüksusi, kes inspireerivad ja kaasavad kodanikke töösse ühiste pikaajaliste oma piirkonna elukvaliteeti puudutavate visioonide väljatöötamisel ning viivad keskkonna-, sotsiaal- ja majandusküsimused omavahelisse seosesse;

36. nõuab toetust haridusele ja teadustegevusele, et tugevdada kodanike seost ümbruskonnaga. Kodanikud ei tea täiel määral seda, milline roll on keskkonnal nende elus⁽⁹⁾. Kuna kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kohalikele kogukondadele lähim tasand, saavad nad suurendada igas vanuses kodanike teadlikkust;

⁽⁸⁾ CdR 199/2009 fin, CdR 89/2009 fin, EIPA 2009. aasta uuring „The institutional impacts of EU legislation on local and regional governments”

⁽⁹⁾ Alus: Eurobaromeetri küsitlused avalikkuse suhtumisest keskkonda (bioloogiline mitmekesisus 2010, kliimamuutused 2009, keskkond 2008), vt http://ec.europa.eu/environment/working_en.htm.

37. usub, et omavalitsused peaksid viima sisse teabe levitamise korra, soovitatavalt interneti teel, ja viima ellu Århusi konventsiooni⁽¹⁰⁾, tagades juurdepääsu õigusemõistmisele keskkonnanähtavuse, kaasates üldsuse ELi keskkonnapoliitika kohaliku rakendamise seiresse ja kehtestades asjakohased vahendid osalusdemokraatia ja kohaliku vastutuse jaoks;

38. usub, et keskkonnamõju hindamise direktiiv ja strateegilise keskkonnanähtavuse direktiiv on kohaliku ja piirkondliku keskkonnapoliitika ja üldsuse osalemise seisukohalt olulised vahendid,⁽¹¹⁾ mis kindlustavad arvestamise kohalike teadmisega, pidades samas silmas mõju, mida nad kuludele ja oskustele avaldavad;

39. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles kasutama lihtsustatud ja kooskõlastatud avalikke keskkonnaseiresüsteeme, mis aitavad täita õigusaktides kehtestatud kohustusi ning edendavad riigiasutuste ja inimeste suhteid, lähtudes tõhususe, läbipaistvuse ja jagatud vastutuse põhimõttest;

Rahastamine ja horisontaalne integreerimine

40. kutsub kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi üles integreerima keskkonnaküsimused kõigisse tegevusvaldkonnadesse, nt toetades riskikapitali, investorite võrgustike ja mikrokreediidi abil kohalikke rohelisi ettevõtteid, sh andes nõu keskkonnasäästlike riigihangete alal;

41. julgustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi hakkama keskkonnanähtavuseks hankijateks. Riigihanked moodustavad 16 % ELi SKPst ning peavad tagama suurima keskkonnavalitsuse kasu. Seepärast tervitatakse keskkonnanähtavuse riigihanke uue veebilehe (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>) avamist;

42. kiidab heaks selliste kulude katmise võimaluste täieliku kasutamise, mis on sätestatud vee raamdirektiivi artiklis 9, pakkumaks sobivaid stiimuleid säästlikkuse ja tõhususe suurendamiseks ning jäätmete raamdirektiivi artiklis 14, eesmärgiga muuta keskkonnakulud kasutajale nähtavaks ning soovib, et tulevastes ettepanekutes sisalduksid majanduslikud meetmed;

43. toetab seda, et olemasolevate riiklike planeerimissüsteemidega arvestades viidaks planeerimine (sealhulgas ka säästev ruumiline planeerimine) rängesse vastavusse tootmise ja turustamisega, et edendada vähem CO₂-heiteid tekitavat arengut, säästvat tootmist, ressursside tõhusamat kasutamist ja taastuvenergia, luues niiviisi keskkonnanähtavuse töökohti, jõutades säästvat majanduskasvu ning leevendades mõju keskkonnale ja inimeste tervisele;

⁽¹⁰⁾ ÜRO Euroopa Majandusorganisatsiooni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanähtavuse otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon.

⁽¹¹⁾ CdR 38/2010 fin.

44. soovib, et tulevase keskkonnajuhtimise poliitika kujundamisel piirialade ning üksteise kõrval asuvate alade jaoks, millel on ühised jõed või muud piiriveekogud, kasutatakse tõhusamalt kohaliku tasandi partnerlusprogramme nagu Euroregions, et mõjutada ka naaberriike ning koostada ja rakendada ühiseid keskkonnakaitseprogramme;

E. Regioonide Komitee panus

Poliitika väljatöötamise etapil

45. kutsub Euroopa Komisjoni üles proaktiivsemalt tegutsema, andes Regioonide Komiteele varakult võimaluse osaleda poliitika väljatöötamises perspektiivarvamuste näol;

46. kohustub jätkama toimivat koostööd Euroopa Komisjoni teatud ettepanekute mõju hindamisel kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele (territoriaalse mõju hindamine) komitee võrgustike kaudu (subsidaarsuse järelevalve võrgustik ja ELi 2020. aasta strateegia järelevalveplatvorm);

Nii poliitika väljatöötamise kui ka otsuste langetamise etapil

47. kohustub arvamuste koostamisel edastama kohalike ja piirkondlike ametiasutuste praktikute kohaliku tasandi kogemused. See hõlmab suunatud konsultatsioone komitee võrgustikega (subsidaarsuse järelevalve võrgustik ja ELi 2020. aasta strateegia järelevalveplatvorm) ning arutelude korraldamist kohalike ja piirkondlike liitude ning peamiste sidusrühmadega;

Otsuste langetamise etapil

48. rõhutab, et Lissaboni leping on tugevdanud Regioonide Komitee rolli otsuste langetamisel ELi kliimapoliitikas, viies sisse selge kohustuse konsulteerida komiteega; lisaks tervitab Lissaboni lepingu sätet, mis lubab lisakonsultatsioone, kui esialgset õigusakti ettepanekut on õigusloomeprotsessis oluliselt muudetud, ning annab komiteele võimaluse koostada muudetud arvamuse;

49. soovib tugevdada keskkonnaküsimustes koostööd kaasasendusandjate – Euroopa Parlamendi ja nõukoguga. Euroopa Parlamendi ENVI komisjon võiks kaaluda ühisarutelude korraldamist ja kutsuda Regioonide Komitee raportööre tutvustama komitee olulisi arvamusi. Liikmesriigid võiksid kutsuda Regioonide Komiteed süstemaatiliselt keskkonnaministrite nõukogu mitteametlikele kohtumistele ⁽¹²⁾;

Rakendamise parandamisel

50. kutsub Euroopa Komisjoni uurima võimalust korraldada kord aastas foorum, mis käsitleks piirkondlikke ja kohalikke

probleeme ja lahendusi ELi keskkonnaõiguse rakendamisel konkreetses sektorites (nt vesi või bioloogiline mitmekesisus, müra, õhk või jäätmed);

51. kutsub Euroopa Parlamenti üles kaasama Regioonide Komitee ENVE komisjoni ENVI komisjoni aruteludesse Euroopa Komisjoniga Euroopa keskkonnaõiguse rakendamise alal;

52. teeb ettepaneku jõutada Euroopa roheline pealinna auhinda ja rõhutab oma soovi osaleda auhinnažürii koosseisus. Selleks soovib:

- eelarvelisi vahendeid võitjatele, et tõsta esile ELi pakutavat lisaväärtust sellise äramärgimisega seonduvatel üritustel, sarnaselt Euroopa kultuuripealinna auhinnaga;

- maksimeerida linnadele Euroopa roheline pealinna auhinna määramisest tõusvat kasu, sh luues võitjate võrgustikke, mis jagaksid kogemusi ja parimaid tavasid. Regioonide Komitee toetus võiks väljenduda ürituste võõrustamises ning komiteele ja Euroopa Komisjonile tulemustest aruandmises;

- Regioonide Komiteel korraldada üritusi, konverentse ja komisjonide koosolekuid vastava aasta rohelistes pealinnas, et veelgi parandada teadmiste jagamist ja parimate tavade vahetamist;

- ärgitada Euroopa rohelist pealinna andma mõne aasta möödudes aru, mida säästva linnapoliitika raames on veel ära tehtud. Nende linnade esindajaid võiks kutsuda Euroopa tipp-sündmustele, et nad tutvustaksid oma saavutusi ja visioone teistele linnadele ja sidusrühmadele;

- kasutada auhinda üldsuse osalusdemokraatiasse kaasamiseks ja kohaliku vastutuse edendamiseks, mis võtaks piirkondliku mõõtme, kui Euroopa roheline pealinna auhinna üritustesse kaasatakse linna tagamaad;

- täiustada valikumenetlust, näiteks anda žüriile võimalus usutleda lõppvooru pääsenud linnade esindajaid ja korraldada neisse külastusi;

- suurendada auhinna nähtavust; auhinna seremoonia võiks korraldada koostöös Regioonide Komiteega;

F. Tulevase keskkonnapoliitika raamistiku suunas

Vajadus seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi järele

53. usub, et siiani on kuues keskkonnaalane tegevusprogramm kaasa aidanud ELi keskkonnaalase õigustiku saavutamisele ja vaja on seitsmendat keskkonnaalast tegevusprogrammi;

⁽¹²⁾ CdR 89/2009 fin.

54. rõhutab, et seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm tupevdaks säästva arengu strateegiat ja oleks tulevase ELi 2020. aasta strateegia tugisammas. Strateegias viidatakse sageli loodusäästlikule majanduskasvule ning üleminekule senisest vähem CO₂-heidet tekitava, ressursitõhusa majanduse suunas. Seitsmendat keskkonnaalast tegevusprogrammi on vaja selleks, et need mõisted selgelt sõnastada ja kanda nende mõju üle keskkonnapoliitikasse;

55. väidab, et seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm oleks kasulik nii ettevõtetele kui ka kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, pakkudes struktureeritud, pikaajalist planeerimisraamistikku, sh suurte infrastruktuuriinvesteeringute jaoks;

56. märgib, et keskkonnapoliitika tuleb integreerida kõigisse poliitikavaldkondadesse. Tulemusi ei ole võimalik saavutada üksnes eriõigusaktide koostamise abil;

57. väljendab kartust, et kui kuuenda keskkonnaalase tegevusprogrammi lõpulejõudmisel uut keskkonnaalast tegevusprogrammi vastu ei võeta, võib seda võtta poliitilise pühendumise puudumisena valdkonnas, mis kahtlemata valmistab kodanikele suurt muret. Kuuenda tegevusprogrammi puhul oli tegu esimese siduvaid otsuseid sisaldava õigusliku vahendiga;

Seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi võimalikud elemendid

58. väljendab kahetsust, et kuuendas keskkonnaalases tegevusprogrammis puudub selge viide Regioonide Komiteele ning nõuab mitmetasandilise valitsemise põhimõtte muutmist seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi oluliseks osaks;

59. usub, et seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm on pikaajaline strateegiline planeerimisdokument, mis peaks püstitama selged sihid ja ajakavad, liikuma konkreetsete keskkonnamõjude vähendamise osas suhtelistelt eesmärkidelt absoluutsetele (nt CO₂/elaniku kohta) ja määrama selged keskkonnaalased tulemused, tuginedes SOER 2010 aruandele ⁽¹³⁾;

60. märgib, et seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi elluviimisel tuleb võtta arvesse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevust ning tegutsemisvabadust poliitilistes ja haldusküsimustes;

61. usub, et see peaks sisaldama andmete haldamise ja kogumise põhjalikku läbivaatamist, et tagada täitmise korrektned võrdlemine ja parem arusaam parimatest tavadest;

62. usub, et seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm peaks reguleerimisel innustama turumeetmete laiemat kasutamist. Kuues keskkonnaalane tegevusprogramm edendas majanduslike meetmete kasutamist selleks, et parandada ressurside tõhusust ja viia keskkonnamõju miinimumini. Kõikjal, kus seda lähenemist rakendati, kergendas see kohalike ja piirkondlike omavalitsuste finantskoormust ja parandas rakendamist;

63. nõuab, seitsmendas keskkonnaalases tegevusprogrammis edendatakse seda, et alates 2013. aastast läheksid heitkogustega kauplemise süsteemi tulud otse piirkondadele ja linnadele, kohalike kliimakaitseprogrammide rahastamiseks;

64. soovib pikaajalist programmi, vähemalt 2020. aastani – kuna juba praegu on vaja kavandada 2050. aastaks –, mida täiendaksid vahearuanne ja seire ning selged, vahe-eesmärkidega tegevuskavad;

65. soovib süsteemset lähenemist ressursitõhususele, sh konkreetsed sihid ja ajakavad, et saavutada loodusvarade kasutamise absoluutne vähenemine ja võtta kasutusele uus SKP määratlus, mis arvestatakse keskkonnamõju;

66. nõuab tungivalt, et seosed eri poliitikavaldkondade vahel säiliks ning keskkonnaalased eesmärgid ja nõuded integreeritaks kõigis sektorites, olgu selleks maakasutus ja linnaplaneerimine, linnaline liikumiskeskond, põllumajandus ja metsandus, müra- ja õhureostus või tervis;

67. nõuab keskkonnaalaste eesmärkide integreerimist peamistesse eelarvevaldkondadesse, nagu maaelu areng ja põllumajandus;

68. märgib, et 75 % ELi elanikest elab linnades ja nad tekitavad 75 % kasvuhoonegaaside heitkogustest, kuid samas on linnad ka haridus-, teadus- ja innovatsioonikeskused. Seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm peaks pakkuma selget linnalist mõõdet ning mehhanismi, mille abil linnu kaasata ja neile võimalusi anda;

69. tõdeb, et mulla seisundi halvenemine õõnestab ELi ühiseid eesmärke kliimamuutuste, toiduohutuse ja bioloogilise mitmekesisuse alal. Seepärast peaks seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi üks osa olema endiselt mullakaitse ühine temaatiline strateegia, mis sisaldab eesmärki võtta vastu mulla raamdirektiiv.

Brüssel, 5. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

⁽¹³⁾ Euroopa keskkonnaagentuuri „State of the Environment Report”, ilmus novembris 2010

Regioonide Komitee arvamus teemal „Ühtekuuluvuspoliitika panus Euroopa 2020. aasta strateegiasse”

(2011/C 15/03)

REGIOONIDE KOMITEE JÄRELDUSED

- Regioonide Komitee tuleb struktureeritud viisil kaasata Euroopa 2020. aasta strateegia edasisse rakendamisse, kasutades ka Euroopa 2020. aasta strateegia järelevalveplatvormi tulemusi. Selleks tuleks kevadiseks tippkohtumiseks koostatavas Euroopa Komisjoni aruandes ette näha *konkreetne peatükk kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise kohta* strateegia rakendamisse;
- ühtekuuluvuspoliitika on tarvis ka tulevikus suunata ELi lepingus sätestatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidele, eelkõige vähendades piirkondade arengutasemete erinevusi ja kõige ebasoodsamate piirkondade mahajäämist. Sellisel juhul annab ühtekuuluvuspoliitika aktiivse panuse Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse;
- vaid ühtekuuluvuspoliitika horisontaalse lähenemisviisi kaudu on võimalik tagada ELi kõikidele piirkondadele võimalus aktiivselt osaleda Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisel;
- seda on võimalik saavutada, kasutades *kohalike ja piirkondlike omavalitsustega sõlmitud territoriaalset pakti*, milles määratletakse ELi institutsioonide tasandil kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasatus Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse ning territoriaalsete paktide mudel, mis võimaldaks riiklikul tasandil struktureeritult kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastavalt nende asjaomastele pädevustele.

Pearaportöör: dr Michael Schneider, föderaal- ja Euroopa asjade eest vastutav riigisekretär,

Saksi-Anhaldi liidumaa esindaja föderaalvalitsuses (DE/EPP)

Viitedokument: Eesistujariik Belgia taotlus

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatavad märkused

1. mõonab, et Euroopa Komisjoni teatis ning Euroopa Ülemkogu järeldused Euroopa 2020. aasta strateegia kohta sisaldavad olulisi otsuseid ELi meetmete tulevaseks kujundamiseks jätkusuutliku majanduskasvu, innovatsiooni ja tööhõive edendamiseks;

2. rõhutab, et arutelude käigus on Euroopa institutsioonid jõudnud kokkuleppele kesksete eesmärkide ja tegevusvaldkondade osas ning järgnevate kuude jooksul on kavas neid suurprojektide ja õigusaktide ettepanekute kaudu toetada;

3. märgib, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivne osalemine strateegia edasises kujundamises on eriti oluline, nagu ka nende rolli suurendamine strateegia rakendamisel;

4. mõonab sellega seoses, et Euroopa 2020. aasta strateegia edu võti peitub kohalike ja piirkondlike omavalitsuste potentsiaali ja ressurside sihipärasel kasutamisel;

5. rõhutab olulist panust, mille ELi ühtekuuluvuspoliitika võib Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse anda;

6. tervitab seetõttu asjaolu, et ELi eesistujariik Belgia palus Regioonide Komiteel koostada arvamuse ühtekuuluvuspoliitika tulevase rolli kohta Euroopa 2020. aasta strateegia elluviimisel;

7. tuletab meelde, et Regioonide Komitee on viimastel aastatel aktiivselt tegelenud Lissaboni strateegia kujundamisega ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamisega selle rakendamisse ning on samuti väljendanud oma arvamust Euroopa 2020. aasta strateegia tulevase suuna kohta.

8. viitab kõnealusel seoses eelkõige järgmistele dokumentidele:

— Regioonide Komitee valge raamat mitmetasandilise valitsemise kohta, ⁽¹⁾ milles nõuti seoses territoriaalse ühtekuuluvuse

⁽¹⁾ Regioonide Komitee valge raamat mitmetasandilise valitsemise kohta, CdR 89/2009 fin.

vusega kohalike ja piirkondlike omavalitsuste järjekindlat kaasamist ELi valdkondlikesse poliitikatesse,

— arvamus „Lissaboni strateegia tulevik pärast 2010. aastat”, ⁽²⁾ milles märgiti, et uus strateegia peaks lähtuma olemasolevatest partnerlusstruktuuridest,

— arvamus „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik”, ⁽³⁾ milles nõuti, et ühtekuuluvuspoliitika peab ka edaspidi jääma Euroopa integreerimisprotsessi üheks keskseks sambaks;

Eesmärgid: Euroopa 2020. aasta strateegia ja ühtekuuluvus sõltuvad üksteisest

9. rõhutab, et Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisele mõju avaldava ühtekuuluvuspoliitika tulevase rolli hindamine peab lähtuma lepingulistest alustest ja ELi eri poliitikavaldkondade eesmärkidest;

10. mõonab sellega seoses, et ühtekuuluvuspoliitika panus Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse peab teoks saama Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 174 sätestatud eesmärkide raames ning vastavalt majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse valdkonnaülesele eesmärgile, mis lisati Lissaboni lepinguga Euroopa Liidu lepingu artiklisse 3;

11. viitab sellele, et ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, et edendada ELi kui terviku harmoonilist arengut ning vähendada eri piirkondade arenguerinevusi ja kõige ebasoodsamate piirkondade mahajäämust. Seejuures tuleb erilist tähelepanu pöörata maapiirkondadele, ebasoodsate majanduslike tingimustega piirkondadele ja tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ning sellistele piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolsematele piirkondadele, saartele, piiriäärsetele ja mäestikualadele. Lisaks rõhutab komitee uurimuses „Euroopa 2020. aasta” toodud väljakutseid ELi piirkondade jaoks, sh ELi välispiiril asuvate piirkondade, samuti linnapiirkondade jaoks, mille äärelinnade olukord on tihti peale järjest raskem ning kus valitseb üha suurenev sotsiaalne ja majanduslik vaesumine. Komitee on jätkuvalt seisukohal, et kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 349 tuleb Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisel arvestada ka äärepoolsemate piirkondadega;

⁽²⁾ Regioonide Komitee arvamus „Lissaboni strateegia tulevik pärast 2010. aastat”, CdR 25/2009 fin.

⁽³⁾ Regioonide Komitee perspektiivarvamus „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik”, CdR 210/2009 fin.

12. mõõnab, et ELi struktuurifondid on andnud olulise panuse senise Lissaboni strateegia elluviimisse, ent tõdeb kahetsusega, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei olnud piisavalt kaasatud selle rakendamisse;

13. toetab seega Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järeldusi, milles rõhatakse, kui oluline on edendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning arendada infrastruktuuri, et anda panus Euroopa 2020. aasta strateegia õnnestumisse, samas väljendab komitee kahetsust, et nimetatud järeldustes võetakse väga vähe arvesse piirkondlikku mõõdet;

14. viitab Wim Koki aruandes toodud järeldusele kohalike ja piirkondlike omavalitsuste puuduliku kaasamise kohta Lissaboni strateegia rakendamisel ning järeldab sellest, et omavalitsuste aktiivne kaasamine kohapeal on Euroopa 2020. aasta strateegia eduka rakendamise oluline eeldus;

15. leiab, et Euroopa 2020. aasta strateegia edukaks elluviimiseks on eriti olulised eeldused järgmised aspektid:

- kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine peab olema õigeaegne ja ulatuslik, et sidusrühmadel oleks võimalik end Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide, sisu ja meetmetega identifitseerida,
- Euroopa 2020. aasta strateegia peab suutma kasutada kõigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste arengupotentsiaali,
- suhteliselt temaatiliselt koostatud Euroopa 2020. aasta strateegia tuleb siduda ühtekuuluvuspoliitika horisontaalse lähenemisviisiga, et saavutada ulatuslik osalus ja mõju kõigis kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes;

16. hoiatab siiski ühtekuuluvuspoliitika halduskoormuse suurendamise eest täiendavate aruandluskohustustega, mis lähevad kaugemale olemasolevatest menetlustest;

17. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peab ka tulevikus keskenduma paindlikele, kohalikule ja piirkondlikule tasandile kohandatud strateegiatele. Sellised strateegiad annavad panuse Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse, tegeledes kohapeal kohalike ja piirkondlike omavalitsuste väga erinevate arenguvajadustega;

18. kordab oma vastuseisu Euroopa Komisjoni 12. mai 2010. aasta teatises majandusjuhtimise edendamise kohta esitatud ettepanekule peatada struktuurifondidest abi andmine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames ja viitab oma 10. juuni 2010. aasta resolutsioonile ⁽⁴⁾;

19. tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika on samuti otseses seoses üldhuviteenustega, kuna mõlemad poliitikad

aitavad valdkonnaüleselt tugevdada nii siseturgu kui ka ühtekuuluvust Euroopas. Sellest tulenevalt leiab komitee, et üldhuviteenuseid – mis on aruka, säästva ja kaasava majanduskasvu määravaks teguriks – tuleks Euroopa 2020. aasta strateegias eraldi esile tuua. Nagu soovitatakse Monti aruandes ühtse turu uue strateegia kohta (mai 2010), tuleks just üldhuviteenuste infrastruktuuride rahastamine ja sotsiaalse kaasatuse edendamise meetmed määratleda Euroopa Liidu tulevase majanduskasvu strateegia eesmärkidena;

20. leiab, et Euroopa 2020. aasta strateegia keskne ülesanne ja oluline lisaväärtus on algatada Euroopas, sh ELi institutsioonides vajalikud struktuurireformid, et tugevdada jätkusuutlikku majanduskasvu ja innovatsiooni ning edendada tööhõivet. Kõnealused struktuurireformid on väga olulised ka ühtekuuluvuspoliitika eduka rakendamise jaoks;

21. ei poolda meetmeid, millega piiratakse struktuurifondide kasutamise prioriteete Euroopa 2020. aasta strateegia raames tuvastatud struktuurilistele kitsaskohtadele, kui need ei ole samal ajal vastavuses ka ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega (sisuline tingimuslikkus);

22. näeb siiski võimalusi, kuidas kohalike ja piirkondlike omavalitsustega peetava partnerluse toetava dialoogi raames, mis tuleb käivitada varakult enne struktuurifondide järgmiste programmide koostamist, ja vajadusel lepingu alusel, nagu see toimub Regioonide Komitee välja pakutud territoriaalsete paktide puhul, määratleda ühised eesmärgid ja raamtingimused struktuurifondide tulevaseks kasutamiseks. Need peaksid olema kindlasti kõigi osapoolte jaoks siduvad ning andma sel moel panuse ka makromajanduslikku tingimuslikkusse;

Ühtekuuluvuspoliitika panus kolme prioriteedi – arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv – rakendamisse

23. tervitab Euroopa 2020. aasta strateegia põhimõttelist suunitlust jätkusuutlikule majanduskasvule, innovatsioonile ja tööhõivele ning toetab sotsiaalse ja keskkonnamõõtmega tugevamat kaasamist;

24. leiab, et tegemist on ulatusliku arusaamaga, et konkurentsivõime peab tuginema jätkusuutlikkusele ning tugevdatud sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele;

25. märgib, et ühtekuuluvuspoliitikal on ka varem olnud oluline roll aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu tugevdamisel Euroopa Liidus. Sellise majanduskasvu tugevdamisel on keskne roll ka Euroopa 2020. aasta strateegias;

⁽⁴⁾ Regioonide Komitee seisukoht, mida komitee väljendas 10. juuni 2010. aasta resolutsioonis (CdR 175/2010, punkt 12).

Ühtekuuluvuspoliitika panus eesmärkide elluviimise

26. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika vahendid võivad lepingus sätestatud ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide raames anda olulise panuse Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse. Oluline on säilitada tasakaal selle poliitika traditsioonilise (ja siiani aktuaalse) ülesande ning uute strateegiliste väljakutsete vahel, mis puudutavad ELi tervikuna. Sellist tasakaalu saab muu hulgas saavutada, säilitades lähenemipiirkondade eristaatuse;

27. viitab sellele (eriti ka napiks muutuvate rahastamisvahendite taustal), et tulevase Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgid ei ole suunatud esmajoones eelarvevahendite kvantitatiivsele kasutamisele, ning on seisukohal, et Euroopa 2020. aasta strateegia edukas rakendamine sõltub suurel määral kasutatavate vahendite liigist ja kvaliteedist ning nende kasutajasõbralikkusest. Komitee järeldeb seega, et püüdlus kõik olemasolevad ELi rahastamisvahendid võimalikult suurel määral integreerida on õigustatud. See puudutab eelkõige vahendeid, millest rahastatakse sarnaseid tegevusi (nt ERF ja EAFRD maapiirkondade arengut käsitlevas jaotises);

28. leiab, et ühtekuuluvuspoliitika raames on tarvis edasi arendada innovaatilisi rahastamisvahendeid, nagu nt käibefond, et sel moel jätkuvalt parandada ühtekuuluvuspoliitika võimendavat mõju Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide elluviimisele;

29. viitab seoses *tööhõive eesmärgiga* (tööhõivemäära tõstmine 20–64-aastaste elanike hulgas 75 %-le ELis) asjaolule, et struktuurifondide käimasolevate programmide raames eraldatakse umbes 14 miljardi euro ulatuses vahendeid, tugeddamaks ettevõtete ja töötajate võimet muutusi ennetada ja nendega toime tulla. Sellest summast on ligikaudu 9,4 miljardit eurot ette nähtud selleks, et aidata ettevõtetel käivitada tõhusaid meetmeid töötajate arendamiseks;

30. rõhutab seejuures, et vaja on tugedada koostööd piirkondliku mõõtmega fondide ja eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi vahel, et luua uusi tööhõivevõimalusi ning suurendada koolitus- ja täiendõppe meetmete kaudu tööalast konkurentsivõimet;

31. toetab seega ettepanekut luua ühine Euroopa strateegiline raamistik, mis hõlmaks Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Kalanduse Arendusrahastust. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles tagama ühtekuuluvuspoliitikat käsitleva ühise raammääruse kaudu kõnealuse koostöö Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi vahel ka järgmisel rahastamisperioodil;

32. rõhutab *teadustegevuse eesmärgile* (teadus- ja arendustegevusse tehtavate ELi investeeringute suurendamine 3 %-le SKT-st) viidates asjaolu, et vastavalt komisjoni andmetele kasutatakse käesoleval rahastamisperioodil 86 miljardit eurot ehk 25 % ühtekuuluvusvahenditest teadus- ja arendustegevusele ja inno-

vatsioonile ning seega suunatakse need teadusmaastiku arendamisele ja laiendamisele Euroopa piirkondades;

33. juhib tähelepanu asjaolule, et piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele suunatud toetuspoliitika, nagu seda on kavandatud ühtekuuluvuspoliitikas, täiendab tippaseme edendamist Euroopas, tagades Euroopa teadus- ja innovatsioonipoliitika piisavalt laialdase ulatuse Euroopa 2020. aasta strateegia õnnestumiseks;

34. on seisukohal, et seoses *kliima- ja energiaeesmärgiga* (vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20 % võrra ning samas suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu ja energiatõhusust 20 % võrra) peab keskkonnakvaliteedi parandamine struktuurifondide programmides jääma prioriteediks kõigis liikmesriikides, ja märgib, et käimasoleval rahastamisperioodil kasutatakse ära umbes kolmandik kõigist ühtekuuluvusvahenditest (105 miljardit eurot). Lisaks juhib komitee tähelepanu sellele, et uute finantseerimisvahendite loomine kliimapoliitika valdkonnas rahvusvahelisel tasandil ei tohi kaasa tuua ühtekuuluvuspoliitika vahendite kärpimist, ning kordab oma nõudmist, et investeeringute mõjul ei tohi tekkida täiendavaid kasvuhoonegaaside heiteid;

35. mõönab, et nimetatud vahenditest panustatakse ligikaudu 48 miljardit eurot eri valdkondade meetmetesse, mis käsitlevad kliimamuutustega seonduvaid väljakutseid (nt kaitse- ja kohanemismeetmed). Siia kuuluvad ka sellised investeeringud nagu energiatõhusate ja taastuvate energiaallikate edendamine (9 miljardit eurot), aga ka kaudsed meetmed, nt jätkusuutlikud projektid linnaliikluses (6,2 miljardit eurot);

36. viitab seoses *hariduse eesmärgiga* (vähendada koolist väljalangevuse määra ja suurendada kõrghariduse või samaväärse kvalifikatsiooniga 30–34-aastaste inimeste osakaalu 40 %-le) sellele, et ühtekuuluvuspoliitika annab juba käimasoleval rahastamisperioodil olulise panuse haridustee poolelijätjate arvu vähendamisse. Sealjuures tuleb arvestada erilisi väljakutseid seoses haridusasutuste kättesaadavuse ja säilitamisega hõreda asustusega piirkondades;

37. rõhutab aga ka, et ühenduse pädevus on kõnealuses valdkonnas piiratud ning et liikmesriigid peavad tagama kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele piisavad rahalised vahendid ja otsustusõiguse ning määratlema oma riiklikud eesmärgid vastavast olukorrast ja riigi tingimustest lähtuvalt ning nimetatud keskseid eesmäärke arvestades;

38. on seoses *vaesuse vähendamise eesmärgiga* (vähendada ELis allpool vaesuspääri või vaesuse ohus elavate inimeste arvu 20 miljoni võrra) seisukohal, et arvestades ühtekuuluvuspoliitika suunitlust majanduskasvule ja tööhõivele, saab see anda panuse vaesuse vastu võitlemisel Euroopa Liidus, eelkõige kohalike ja piirkondlike kaasamis- ja tööhõiveprojektide edendamise kaudu. Uute programmide raames eraldatakse umbes 19 miljardit eurot tööhõivetakistuste kõrvaldamiseks (eriti naiste, noorte, eakate või madala kvalifikatsiooniga töötajate puhul);

39. viitab sellele, et vastavalt Euroopa Komisjoni andmetele on Euroopa Sotsiaalfondi programmid 2007. ja 2008. aastal jõudnud peaaegu 6 miljoni inimeseni (sh 52 % naised). Umbes kolmandik meetmetest olid suunatud töötajate toetamisele. Teised meetmed olid suunatud töötutele (33 % saajatest, neist 7 % pikaajalised töötud) ning sellistele eriti ohustatud elanikkonnarühmadele nagu sisserändajad ja vähemused (13 %);

40. tõdeb sellega seoses, et vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 153 Euroopa Liit üksnes toetab ja täiendab liikmesriikide tegevust nimetatud valdkonnas;

41. rõhutab, et vaja on võimaldada struktuurifondide kasutamist, et vähendada tervisealast ebavõrdsust;

Ühtekuuluvuspoliitika panus suurprojektide elluviimise

42. mõonab, et Euroopa 2020. aasta strateegia raames ettenähtud suurprojektides lähtutakse eelkõige temaatilistest või valdkondlikest eesmärkidest, kuid hõlmatakse ka ühtekuuluvuspoliitika olulisi elemente;

43. võtab teadmiseks, et komisjon on enamiku suurprojektide rakendamisel juba viidanud struktuurifondide panusele ning peab ühtekuuluvuspoliitikat ja struktuurifonde aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu oluliseks katalüsaatoriks ELi liikmesriikides ja piirkondades;

44. viitab vajadusele kooskõlastada Euroopa 2020. aasta strateegia suurprojektide raames nimetatud meetmed olemasolevate protsesside ja meetmetega, et tagada läbipaistvus ning vältida kahekordseid protsesse ja aruandekohustusi;

45. kutsub Euroopa Komisjoni üles järgima suurprojektide edasiarendamise raames lähenemisviisi, millesse on integreeritud Euroopa erinevad toetusvahendid, ning tagama, et seejuures arvestataks ühtekuuluvuspoliitika detsentraliseeritud lähenemisviisi ning võimalusel arendataks seda ka edasi;

46. kinnitab ühtekuuluvuspoliitika tulevikku käsitlevas arvamuses juba esitatud nõuet, et soovitatud suurprojektid ei tohi piirata Euroopa ühtekuuluvuspoliitikat. Struktuurifondid peavad jätkuvalt suutma pakkuda probleemidele piirkondlikul tasandil integreeritud lahendusi ning neid ei tohi taandada valdkondlike tingimuste täitmisele;

47. mõonab seoses suurprojektiga „Digitaalne tegevuskava”, et eelkõige ulatusliku juurdepääsu osas lairibavõrkudele maapiirkondades või seoses uute teenuste arendamisega demograafiliste muutustega toimetulekuks on olemas tihedad seosed digitaalse tegevuskava ja ühtekuuluvuspoliitika rakendamise vahel;

48. leiab, et suurprojekt „Innovatiivne liit” annab võimaluse parandada töö- ja kohustuste jaotust Euroopa tasandil alus- ja rakendusuringute tipptasemele suunatud toetamise ning innovatsiooni edendamise vahel detsentraliseeritud tasandil, et saavutada sel moel vajalik ulatus;

49. viitab sellega seoses ühtekuuluvuspoliitika meetmetele piirkondlike innovatsioonisüsteemide arendamiseks, territoriaalse koostöö vahenditele, riskikapitali eraldamisele ja meetmetele innovaatiliste toodete kiiremaks kasutuselevõtuks ning majandus-, teadus- ja haldusvaldkonna asjaomaste sidusrühmade võrgustike loomisele;

50. nõuab täiendava rollide jaotamise tugevdamist ELi vahendite vahel innovatsiooni edendamisega seotud detsentraliseeritud meetmete osas, sest innovatsiooni edendamine on juba praegu ELi struktuurifondide programme üks alustalasid;

51. tervitab seoses suurprojektiga „Ressursitõhus Euroopa” eesmärki kaotada tulevikus majanduskasvu ja ressursside kasutamise vaheline seos ning märgib eelkõige, et mis puutub energiatõhususse, alternatiivsetesse energiaallikatesse, ringmajanduse edendamisse ja säästlike transpordikontseptsioonide arendamisse, peaks projekti elluviimine toimuma detsentraliseeritult ning struktuurifonde ulatuslikumalt kasutades, mis muudaks selle algatuse tõhusamaks;

52. selgitab, et erinevate üksikmeetmete puhul kõnealuses valdkonnas tuleb selgelt eristada Euroopa Liidu ja liikmesriikide pädevust ning samuti tuleb kinni pidada subsidiaarsuse põhimõttest. Lisaks sellele tuleb rohkem tähelepanu pöörata erinevate rakendatavate meetmete tõhususele;

53. rõhutab seoses suurprojektiga „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”, et ühtekuuluvuspoliitika annab eelkõige nõrgemate piirkondade tööstusliku arengu potentsiaali tugevdamise, klastreid puudutavate algatuste toetamise, VKEde edendamise meetmete, majandusega seotud infrastruktuuri laiendamise ja tootmiskohtade mitmekesistamise toetamise kaudu olulise panuse konkurentsivõime tugevdamisse;

54. tervitab seoses suurprojektiga „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” komisjoni jõupingutusi noorema põlvkonna toetamiseks koolitus- ja töömaailmas ning pooldab üliõpilaste ja praktikantide liikuvuse edendamist ning samuti toetusmeetmeid noorte integreerimiseks tööturule;

55. juhib tähelepanu märkimisväärsetele kattuvustele Euroopa Sotsiaalfondi tegevusvaldkondadega ning toetab jõupingutusi kõnealuste eesmärkide tihedamaks sidumiseks vastavate Euroopa rahastamisvahenditega;

Ühtekuuluvuspoliitika haldussüsteem võib anda olulise panuse Euroopa 2020. aasta strateegia edukasse rakendamisse

56. märgib, et struktuuripoliitika jaoks viimaste aastate jooksul edukalt arendatud mitmetasandiline süsteem võib kohalike ja piirkondlike sidusrühmade aktiivsel kaasamisel ning kohalike tingimuste arvessevõtmise korral anda olulise panuse Euroopa 2020. aasta strateegia edukasse rakendamisse;

57. rõhutab, et selleks on tarvis ühtekuuluvuspoliitika järgmiste elementide säilitamist või laiendamist:

- mitmeaastased programmid;
- vahendite ühine haldamine ja kaasrahastamine;
- struktuuripoliitika üldine rakendamine ELi kõigis piirkondades;
- mitte ainult SKP-ga piirduvatel näitajatel põhinev programmitöö ja programmide hindamine kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamisel;
- detsentraliseeritud rakendamine;
- kohalike sidusrühmade kaasamine vastavalt struktuurifondide partnerluse põhimõttele;
- Euroopa prioriteetide paindlik rakendamine piirkondades;
- territoriaalne koostöö;

58. leiab oma seisukohale kinnitust, et ühtekuuluvuspoliitika senine suunitus majanduskasvule ja tööhõivele on õige lähenev ning ei näe seetõttu vajadust praeguse struktuurifondide eraldamise süsteemi tugevdamiseks. Samas peaks ühtekuuluvuspoliitika ka edaspidi tuginema kohalikele ja piirkondlikele oludele kohandatud strateegiatele, milles arvestatakse erinevaid arenguvajadusi;

59. kutsub Euroopa institutsioone üles tagama võimalusi asjaomaste ametiasutuste demokraatlikuks ja asjakohaseks kaasamiseks Euroopa 2020. aasta strateegia ja selle ühtekuuluvuspoliitikat käsitlevate seoste kiirese rakendamisse, võimaldades näiteks piisavalt aega konsulteerimiseks ja arvamuse kujundamiseks kõigil tasanditel ning tagades otsustusprotsesside jätkuva läbipaistvuse ja selguse;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisel

60. märgib, et Euroopa 2020. aasta strateegia nagu ka ELi muu valdkonna poliitika rakendamisel tuleks juhendada Euroopa Liidu lepingus sätestatud territoriaalsest ühtekuuluvusest. Mitmetasandilise valitsemise põhimõtet tuleb kohaldada strateegia rakendamise kõikides etappides;

61. leiab aga, et samuti on tarvis parandada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste haldussuutlikkust, et nad saaksid oma olulist rolli Euroopa 2020. aasta strateegia raames ka täita;

62. kutsub seetõttu Euroopa institutsioone ja liikmesriike üles määratlema *kohalike ja piirkondlike omavalitsustega sõlmitud territoriaalse pakti raames* oma kaasatuse Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse ning kirjeldama suunistes ka suurprojektide rolli kohapeal. Soovitus sõlmida territoriaalseid pakke peaks võimaldama liikmesriikide tasandil struktureeritult kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastavalt nende asjaomastele pädevustele ja kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega;

63. teeb ettepaneku kasutada Euroopa ühtekuuluvuspoliitikat keskse vahendina kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks kõnealuse territoriaalse pakti osana Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse. Euroopa ühtekuuluvuspoliitika kõigis valdkondades peaks olema võimalik kaasata territoriaalsete paktide kaudu peamisi kohaliku tasandi osalejaid, et saavutada prioriteetid ning Euroopa 2020. aasta strateegia põhieesmärgid;

64. teeb seepärast ettepaneku toetada ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide raames täiendavate eeskirjade kavandamist, mis võimaldaksid kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oma tegevuskavade raames aktiivselt panustada Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetide ja põhieesmärkide saavutamisse majanduskasvu valdkonnas;

65. soovib korraldada Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi raames kogemuste vahetamine ning luua kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võrgustik Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetide ja põhieesmärkide saavutamiseks, kasutades selleks vajadusel Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse vahendit. Piiriülese koostöö tegevusvaldkonnas võiks ette näha täiendava rõhuasetuse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemisele Euroopa Komisjoni suurprojektide elluviimisel;

66. kutsub üles kasutama Euroopa Komisjonile ELi fondide rakendamise kohta aru andmise süsteemi, et teha kindlaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jõupingutuste tulemused Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisel. Nii oleks võimalik vältida uusi bürokraatlikke struktuure ja aruandluskohustust, samuti ei oleks vaja uusi institutsioone ega täiendavaid vahendeid;

67. kutsub Euroopa Komisjoni üles eelnimetatud aruannete põhjal korrapäraselt teavitama Euroopa Parlamenti ja Regiooni- ja Regioonide Komiteed Euroopa 2020. aasta strateegiaga seonduvate territoriaalsete paktide rakendamise kohta ELi ühtekuuluvuspoliitika raames ning arutama kõnealuste institutsioonidega strateegilisi kohandusi;

68. kutsub Euroopa Komisjoni üles majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust käsitleva viienda aruande raames kirjeldama oma nägemust tulevastest seostest ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamise vahel;

69. loodab, et 2010. aasta novembri alguses avaldatav viies ühtekuuluvuse aruanne peaks käivitama kogu ELi hõlmava arutelu ühtekuuluvuspoliitika tulevaste suuniste üle Euroopa 2020. aasta strateegia valguses, kaasates kohalikku ja piirkondlikku tasandit, et kõnealused suunised pärast konsulteerimise ja koostöö etappi õigeaegselt enne uue rahastamisperioodi algust vastu võtta;

70. leiab lisaks sellele, et Regioonide Komiteetuleks struktureeritud kaasata Euroopa 2020. aasta strateegia edasisse rakendamisse, ning teeb sellega seoses ettepaneku lisada Euroopa Komisjoni poolt kevadise tippkohtumise jaoks koostatavasse aastaaruandesse konkreetne peatükk kohalike ja piirkondlike omavalitsuste strateegiasse kaasamise kohta;

71. tõstab esile Euroopa 2020. aasta strateegia järelevalveplatvormi kaudu pakutavaid kohaliku ja piirkondliku tasandi eksperteadmisi Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamise järelevalve ja Regioonide Komitee töö korraldamisel;

jõuab seega järgmistele järeldustele:

72. ühtekuuluvuspoliitika tuleb ka tulevikus suunata ELi lepingus sätestatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidele, eelkõige vähendades piirkondade arengutasemete erinevusi ja kõige ebasoodsamate piirkondade mahaäämüst;

73. sellisel juhul annab ühtekuuluvuspoliitika aktiivse panuse Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse;

74. see õnnestub aga vaid siis, kui ühtekuuluvuspoliitika suunatakse ka tulevikus ELi kõikidele piirkondadele;

75. vaid ühtekuuluvuspoliitika horisontaalse lähenemisviisi kaudu on võimalik tagada ELi kõikidele piirkondadele võimalus aktiivselt osaleda Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisel;

76. seda on võimalik saavutada, kasutades *kohalike ja piirkondlike omavalitsustega sõlmitud territoriaalset pakti*, milles määratletakse ELi institutsioonide tasandil kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasatus Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse ning territoriaalsete paktide mudel, mis võimaldaks riiklikul tasandil struktureeritud kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastavalt nende asjaomastele pädevustele;

77. seejuures peab ühtekuuluvuspoliitika toetuse raskeskese olema jätkuvalt suunatud kõige nõrgematele ja probleemsematele piirkondadele ning piirkondadele, mis pärast 2013. aastat ei saa enam kõige kõrgemat toetust (sealhulgas nn statistilisest efektist mõjutatud piirkonnad), tuleb olemasolevaid probleeme arvestades leida sobivad ja õiglased üleminekutingimused, et kindlustada toetusest ilma jäänud piirkondadele juba saavutatud edusammud jätkusuutlikkuse tagamiseks;

78. samal ajal tuleb jätkuvalt toetada piirkondi, mis juba praegu annavad olulise panuse ELi konkurentsivõimesse. Lisaks sellele on ka majanduslikult tugevates piirkondades struktuuriilselt nõrgemaid alasid, mis vajavad samuti toetust;

79. territoriaalne ühtekuuluvus võib piiriülese, riikide- ja piirkondadevahelise koostöö raames anda olulise panuse Euroopa 2020. aasta strateegia rakendamisse;

80. Euroopa Sotsiaalfond peab ka tulevikus jääma ühtekuuluvuspoliitika osaks ning see tuleb tagada ühise raammääruse abil;

81. Regioonide Komitee tuleb struktureeritud viisil kaasata Euroopa 2020. aasta strateegia edasisse rakendamisse, kasutades ka Euroopa 2020. aasta strateegia järelevalveplatvormi tulemusi. Selleks tuleks kevadiseks tippkohtumiseks koostatavasse Euroopa Komisjoni aruandes ette näha *konkreetne peatükk kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise kohta strateegia rakendamisse*;

82. ELi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on valmis andma Euroopa tulevase ühtekuuluvuspoliitika rakendamise raames oma panuse Euroopa 2020. aasta strateegia õnnestumisse!

Brüssel, 5. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamus teemal „Edu mõõtmine – SKP täiendamine”

(2011/C 15/04)

REGIOONIDE KOMITEE

- SKP ei mõõda täpselt ühiskonna võimet tulla toime selliste küsimustega nagu kliimamuutused, ressursside tõhus kasutamine, elukvaliteet või sotsiaalne kaasatus. Seepärast soovib komitee, et näitajad, mis valitakse suunamaks riikide poliitika ja strateegiate väljatöötamist ja kujundamist, oleksid kooskõlas ELi 2020. aasta strateegia prioriteetidega;
- tõdeb, et teatistes kirjeldatud järgmised viis meetet majandussaavutuste ja sotsiaalsete edusammude mõõtmiseks – a) SKP täiendamine keskkonnaalaste ja sotsiaalsete näitajatega, b) kiire teabe saamine otsustamise lihtsustamiseks, c) täpsem aruandlus hüvede jaotumise ja ebavõrdsuse kohta, d) Euroopa säästva arengu tulemustabeli väljatöötamine ning e) rahvamajanduse arvepidamise süsteemi laiendamine keskkonna- ja sotsiaalküsimustele – on sobivad ja loovad aluse ELi 2020. aasta strateegias tehtud ettepanekutele. Neid meetmeid ei tuleks kasutada mitte ainult järeelhindamise tarbeks, vaid ka otsuste langetamiseks;
- leiab, et on vaja parandada meetodikat, et saada ajakohaselt täielikumat ja tegelikkusele paremini vastavat teavet, mis võimaldab kasutada otsustusprotsessi lihtsustavaid näitajaid. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kohalike, piirkondlike, riiklike ja Euroopa ametiasutuste kasutatavad indeksid peavad olema ühtsed ning tagama ühiskondlike uuenduste loomise ja levitamise ning otsuste langetamisel sidususe;
- leiab, et Eurostat peab arvestama kõnealuse teatise ettepanekutega, kuid ta peaks uurima ka piirkondlikku statistikat selliste ulatuslikumate aspektide kohta nagu elukvaliteet, säästvus ning sissetulekute ja vara jaotumine;
- rõhutab, et struktuurifondide, sh Ühtekuuluvusfondi tegevus ei saa ega tohi pärast 2013. aastat põhineda ainult SKP-l elaniku kohta;
- avaldab komisjoni teatise sisule toetust ja jagab komisjoni seisukohta, et SKP on otsustav näitaja, millega mõõta Euroopa ja selle piirkondade majanduskasvu ja heaolu. ELi poliitika väljatöötamiseks ja hindamiseks on siiski soovitatav arendada välja täiendavad näitajad, millega saab täpsemalt mõõta edusamme sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste eesmärkide jätkusuutlikul täitmisel.

Raportöör:	Vicente Álvarez Areces (ES/PES), Astuuria autonoomse piirkonna juht
Viitedokument:	Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „SKP täiendamine. Edu mõõtmine muutuvus maailmas” KOM(2009) 433 lõplik

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

A. Üldised märkused

1. Väljendab heameelt kõnealuse teatise üle, mis annab Regioonide Komiteele võimaluse jätkata arutelu Euroopa Liidu tulevikust muutuvus maailmas. Tegelikult peegeldavate ja seejärel tõhusat tegutsemist võimaldavate näitajate leidmine on tungivald vajalik ülesanne, mis kohustab meid välja töötama majanduskasvu uue mudeli;

2. meenutab, et komitee on mitmel puhul käsitlenud kõnealuse teatise teemat puudutavaid küsimusi. Arutelus 2010. aasta järgse Lissaboni strateegia üle palus komitee hiljuti (CdR 25/2009), et järgmise strateegia selge üldeesmärk oleks kesken-dumine „kõigi ELi kodanike kõrgele elukvaliteedile ja heaolule”, ning kordas, et võitlus vaesuse ja sissetulekute erinevustega nõuab territoriaalse lähenemisviisi kasutamist paljudes eri poliitikaalvaldkondades. Samuti märkis komitee, et järjest suureneb rahulolematuse seoses SKP kasutamisega esmase näitajana, mille abil mõõdetakse majanduslikku edukust, ja kutsus üles leidma informatiivsemaid näitajaid mõõtmaks jõukust, heaolu ja elukvaliteeti Euroopas;

3. juhib tähelepanu sellele, et oma perspektiivarvamuses „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik”(CdR 210/2009 fin) märkis komitee, et „pooldab diferentseeritud lähenemist ühtekuuluvuspoliitika hindamisel hoolikalt valitud ja väljendusjõulisi näitajate rakendamisel, et tagada vahendite eesmärgipärane kasutamine ning anda edasi ulatuslik pilt struktuuripoliitika mõjudest”;

4. leiab, et arutelu SKP d täiendavate näitajate üle on poliitiline arutelu, mille tulemusena tuleb määratleda, mis on heaolu praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks ning millised on kõige sobivamad meetmed selle heaolu saavutamiseks;

5. märgib, et Euroopa Komisjon koostöös Eurostati, majandustegevuse ja sotsiaalsete edusammude mõõtmise komisjoni (nn Stiglitz-Sen-Fitoussi komisjon) ning OECDga teeb tööd samas suunas;

6. tõdeb, et teatise kirjeldatud järgmised viis meetet majandussaa-vutuste ja sotsiaalsete edusammude mõõtmiseks – a) SKP täiendamine keskkonnaalaste ja sotsiaalsete näitajatega, b) kiire teabe saamine otsustamise lihtsustamiseks, c) täpsem aruandlus hüvede jaotumise ja ebavõrdsuse kohta, d) Euroopa säästva arengu tulemustabeli väljatöötamine ning e) rahvamajanduse arvepidamise süsteemi laiendamine keskkonna- ja sotsiaalküsimustele – on sobivad ja loovad aluse ELi 2020. aasta strateegias tehtud ettepanekutele. Neid meetmeid ei tuleks kasutada mitte ainult järeelhindamise tarbeks, vaid ka otsuste langetamiseks;

7. meenutab, et teatise avaldamine langeb kokku ELi 2020. aasta strateegia käivitamise ja selleteemalise poliitilise aruteluga, mis määrab ELi arengu keskmises ja pikas perspektiivis, ning samuti aruteluga 2013. aasta järgse finantsperspektiivi üle. Teatis mõjutab kindlasti ühtekuuluvuspoliitika edasist suunda ja seega ka selle rahalisi vahendeid. Sobivad näitajad lihtsustavad ELis kohalikul ja piirkondlikul tasandil täheldatavate erinevuste kindlakstegemist, mis puudutavad sissetulekut, haridustaset (sh formaalne ja mitteformaalne haridus), avalike teenuste kättesaadavust, tervishoiuteenuste kvaliteeti ning kultuurivarasid;

8. seoses sellega tuleks võtta vaatluse alla regionaalpoliitika direktoraadi uuring „Piirkonnad 2020”, milles kasutatakse piirkondlike näitajaid, et uurida, kuidas saab iga piirkond hakkama eri probleemidega ning milline on piirkonna suhtumine naaberpiirkondadesse;

9. juhib tähelepanu sellele, et hoolimata asjaolust, et komisjoni teatise ei ole rõhutatud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, näitavad edukad headest tavadest lähtuvad projektid, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad olla väga olulised ühiskonna (majanduslike, keskkonnaalaste ja sotsiaalsete) edusammude ulatuslikuma mõõtmise sisseviimisel ja levitamisel, eeldusel et neil on selleks olemas piisav suutlikkus ja nende käsutuses on vajalikud ressursid, sealhulgas ELi või riigi rahaline toetus. Selliste näitajate kehtestamiseks, millega mõõdetakse heaolu selle laiemas mõttes, peab olema võimalik neid jaotada kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Seepärast on vaja teha koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

10. rõhutab, et võrdsete võimaluste põhimõtet rakendades tuleb eriti arvestada maapiirkondade ja äärealade, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondade elanikega ja piirkondade, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolsemate piirkondade, saarte, äärepoolsemate, piiriüleste ja maestikualade elanikega. ELi piirkondade ebavõrdsuse vähendamise eesmärgil tuleb pöörata erilist tähelepanu just neile aladele. Nimetatud alade haavatavus tuleneb majanduslikust, sotsiaalsest, demograafilisest, geograafilisest, ajaloolisest, territoriaalsest ja keskkonnaalastest survest. Nimetatud aspektidele tuleb pöörata erilist tähelepanu näitajate tabeli koostamisel, mis kajastaks nende piirkondade elanike juurdepääsu infrastruktuuridele ja üldhuviteenustele. Näitajate tabelis tuleb arvestada territoriaalse tegevuskava ja Leipzigi hartaga võetud kohustustega, et soodustada polütsentrismi ning uusi struktuurilisi seoseid linna- ja maapiirkondade vahel. Loomulikult kujundab nende seoste olemus keskkonnaraamistikku ning aitab parandada kohaliku ja piirkondliku poliitika kvaliteeti;

11. leiab, et Eurostat peab arvestama kõnealuse teatise ettepanekutega, kuid ta peaks uurima ka piirkondlikku statistikat selliste ulatuslikumate aspektide kohta nagu elukvaliteet, säästvus ning sissetulekute ja vara jaotumine. Eurostati piirkondliku statistika aastaraamat peab panema aluse iga-aastasele poliitilisele arutelule, mille tulemusena vaadatakse läbi ELi poliitika-meetmed;

B. Sisemajanduse koguprodukti kasvu indeks kui ebapiisav näitaja 21. sajandi poliitika kujundamiseks

12. täheldab, et teatises „SKP täiendamine. Edu mõõtmise muutuv maailmas” tunnistab komisjon sõnaselgelt SKP näitaja piiratust ning teeb ettepaneku võtta arutlusele valemid, kuidas täiendada SKP d teiste näitajatega. Sellest hoolimata nentis komisjon teatise kokkuvõttes, et oma puudustest hoolimata on SKP siiski turumajanduse toimimist kõige paremini kajastav näitaja. Kuigi ka see väide on vaieldav, käsitletakse teatises pigem sotsiaalseid edusamme ja heaolu, mille mõõtmiseks ei ole SKP kindlasti kõige kohasem;

13. märgib, et rahvusvahelisel tasemel on käimas läbirääkimised, et saavutada ÜRO kokkulepe kliimamuutusi puudutavate ülemaailmsete meetmete juhtimise kohta pärast 2012. aastat, mil jõuab lõpule Kyoto protokollis esimene kohustusperiood. Samuti tõdeb komitee, et EL on võtnud ühepoolse kohustuse vähendada 2020. aastaks oma heitkoguseid 20 % võrra võrreldes 1990. aasta tasemega ning on teatanud nimetatud väärtuse tõstmisest 30 %-le, kui ka teised suuremad saastajad tööstusriikides ja arengumaades võtavad rahvusvahelise kokkuleppe raames endale osa vastutusest heitkoguste vähendamise valdkonnas. On teaduslikult tõestatud, et 2050. aastaks on tarvis vähendada heitkoguseid vähemalt 50 % võrra võrreldes 1990. aasta tasemega. Nimetatud ambitsioonikad eesmärgid nõuavad üleminekut vähem CO₂ heiteid tekitavale majandusele, mille tootmismetodid ja tarbimismustrid on vähem energiamahukad ning ressursisäästlikumad. On oluline, et selline uus suundumus kajastuks kesketes majandusnäitajates;

14. meenutab, et ka OECD on kinnitanud, et SKP peegeldab tootmist, aga mitte heaolu, mida inimesed sellest tootmisest saavad. Paljud SKP arvutamisel arvesse tegevusvaldkonnad hoopis vähendavad kodanike heaolu (nt suured transpordikulud, mis tulenevad üksteisest kaugel asuva elu- ja töökoha vahel reisimisest tekkivatest liiklusaladest) või on nende eesmärk muude valdkondade kahjuliku keskkonnamõju leevendamine. Lisaks sõltub inimeste heaolu nende kasutada olevast tulust ning avalike hüvede kättesaadavusest ja hinnast. Ka Stiglitz-Sen-Fitoussi komisjoni aruandes tähendatakse, et „juba kaua aega on olnud kahtlusi, et SKP on puudulik vahend heaolu ja turu toimimise mõõtmiseks”⁽¹⁾;

15. rõhutab ka asjaolu, et SKP ei kajasta keskkonda mõjutavaid tegureid, nagu ressurside nappus, CO₂ heited, saastavate toodete mõju, vee kvaliteet, elustiku mitmekesisus, linnadesse koondumise mõju ja maapiirkondadest lahkumine. Samuti ei võeta arvesse selliseid väga olulisi sotsiaalseid aspekte nagu sissetulekute ebavõrdne jaotumine inimeste ja piirkondade vahel, vaesus ja tervis. Ka ei hinnata sellist tegevust, mida turg ei tunnista, nagu ebaseaduslik töö, majapidamistööd, vabatahtlik töö ja vaba aeg;

16. väljendab kahtlust, et praegu on puudu olulistest andmetest. Riik võib oma SKP d suurendada loodusvarade intensiivse kasutamise arvel, kuid riigi kapital seeläbi väheneb ja tulevastele põlvetele jääb kasutada vähem kapitali. Samas soovib komitee hoiatada majanduse arengu vastandamise eest teiste heaolu aspektidega. Kogemused näitavad, et positiivne majandusareng on sageli eeldus selleks, et poliitikas võetaks arvesse teisi heaolu aspekte;

17. esitab ELi institutsioonidele seisukoha, et on vaja ühtlustada ja selgitada sõnumeid, mida nad soovivad kodanikele SKPga ja elaniku kohta arvatava SKPga seotud näitajate kohta edastada. Vaja on läbipaistvamat teabevahetuspoliitikat;

18. märgib, et ELi ametlikes dokumentides, sh aluslepingutes ja teatud määrustes, kasutatakse SKP kõrval ka teisi seotud näitajaid. Näiteks kasutatakse lähenemiseesmärgi 2007–2013 raames piirkondade määramiseks ja liigitamiseks SKP d elaniku kohta. Ühtekuuluvusfondist kaasrahastatavate liikmesriikide kindlaksmääramiseks kasutatakse kogurahvatulu elaniku kohta. Samuti kasutatakse kogurahvatulu finantsperspektiivides, et kehtestada eelarvekulutuste piirmäär. Lisaks ei viidata majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlevas protokollis nr 28 mitte SKP le ega kogurahvatulule, vaid hoopis rahvamajanduse kogutoodangule elaniku kohta, mille alusel tuleb otsustada, millistele liikmesriikidele Ühtekuuluvusfondist vahendeid eraldatakse;

⁽¹⁾ Stiglitz, Joseph, Sen, Amartya ja Fittoussi, Jean Paul, „Issues Paper”, Commission on the Measurement of the Economic Performance and Social Progress, 25. juuli 2008.

19. rõhutab, et struktuurifondide, sh Ühtekuuluvusfondi tegevus ei saa ega tohi pärast 2013. aastat põhineda ainult SKP I elaniku kohta;

C. Meetmed edusammude paremaks mõõtmiseks muutuvast maailmas: tähelepanekud teatistes kirjeldatud näitajate kohta

20. pooldab teatistes komisjoni väljendatud kavatsust töötada välja üldine keskkonnaindeks ning täiendada elukvaliteedi näitajaid. Seepärast toetab komitee kindlalt katseprojekti algatamist, mille raames töötada välja **üldine keskkonnaindeks**, mis hõlmab selliseid aspekte nagu kasvuhoonegaaside heited, loodusmaastiku kadumine, õhusaaste, veekasutus ja jäätmete tekitamine. Kuna selle liitindeksi arvutamise meetodid on juba olemas, kutsub komitee komisjoni üles avalikustama selle väljatöötamisel tehtud töö ning esitama selle kiiresti aruteluks käesoleval, 2010. aastal, nagu teatistes on sätestatud. Nagu komisjoni teatistes märgitakse, ei tohiks näitajad käsitleda üksnes negatiivseid või positiivseid muutusi keskkonnas, vaid peavad hõlmama ka keskkonna kvaliteedi olukorda. Selles kontekstis on oluline, et mis tahes keskkonnanäitajad ei motiveeriks kasutama ressursse mittesäästval viisil;

21. meenutab, et SKP ei ole kõikehõlmav seepärast, et sotsiaalsed ja keskkonnakulud ei ole praegu täiel määral arvestatud toodete ja teenuste hinna sisse. Regioonide Komitee kutsub seepärast komisjoni ja liikmesriike üles jätkama oma tööd selle tagamiseks, et edaspidi võetaks õigusaktides arvesse toote tegelikke majanduslikke kulusid;

22. leiab, et kõnealune indeks, millega hinnatakse ELi territooriumil keskkonnakaitse valdkonnas tehtud töö tulemusi ja mis kvantitatiivse väärtusena näitab meile edusamme või mahajäämust keskkonnaküsimustes, ei peaks hõlmama mitte ainult ELi riike, vaid ka piirkondi. Komisjon peaks lisama oma metoodikasse elemendid, mis on vajalikud indeksi kohaldamisala laiendamiseks. Samuti tuleb luua ELi stiimulid piirkondadele, mis saavutavad kavandatud eesmärgid või ületavad neid;

23. meenutab, et SKP d täiendavate näitajate teemalisel ELi konverentsil kutsus ELi eesistujariik Portugal mõõtma eri territoriaalüksuste edu täielikult võrreldavatel alustel ning märkis, et näitajad, mis ei anna võimalust piirkondi omavahel võrrelda, on vaid piiratud kasuteguriga. Niisiis soovitas Lissaboni ülemkogu luua selgema seose makromajanduse näitajate ja piirkondliku mõõtme vahel;

24. leiab, et on oluline töötada välja keskkonnakvaliteedi näitaja (mis ei tohi jääda pelgalt valikuvõimaluseks, nagu teatistes märgitakse), mis ei peegeldaks mitte ainult tervislikus keskkonnas elavate Euroopa kodanike arvu, vaid ka piirkondi, kus selline elukvaliteet on saavutatud, et määrata kindlaks seda

võimaldanud poliitikameetmed. Seepärast teeb komitee ettepaneku analüüsida keskkonnakvaliteeti ELi eri piirkondadest lähtudes, et hõlbustada nende omavahelist võrdlust.

Selleks on oluline lähtuda igale Euroopa piirkonnale omaste tunnuste määramisel ennekõike **Euroopa Keskkonnaagentuuri väljatöötatud kaartidest ja prioriteetsetest näitajatest**, nii et igas piirkonnas saaks välja kujundada täpsema poliitika ja solidaarsuse strateegia nende piirkondade suhtes, millel on ajaloolistel põhjustel raskem oma keskkonnakvaliteeti parandada. Piirkondlike keskkonnavaatluskeskuste loomise toetamine oleks hindamatu poliitika, mis aitaks jälgida ja kujundada poliitikat alt-üles suunal. Iga piirkond juhiks tähelepanu oma eripäradele ja teiste Euroopa piirkondadega ühistele elementidele. See lihtsustaks paindlike ja asümmeetriliste poliitikameetmete kasutust Euroopa tasandil ning aitaks kaasa piirkondadevahelist koostööd soodustavate sidemete loomisele;

25. peab elukvaliteedi ja heaoluga seoses ideed luua oluliseks selliseid näitajaid nagu avalikud teenused, tervis, puhkus, jõukus, mobiilsus ja puhas keskkond, mis annavad tunnistust heast või halvast keskkonnast ja on selle põhjustajad. Lühidalt öeldes on teatud ühiskond või piirkond säästva arengu mõttes tervislik siis, kui tema majanduslikud mõõtmised (tootmine, turustamine ja tarbimine) on kooskõlas keskkonna- ja sotsiaalsete teguritega. Nende kasutamiseks on olulised OECD uuringud, mis käsitlevad inimeste arusaama heaolust;

26. toetab ideed edastada otsuste langetamiseks vajalikku teavet peaaegu reaalajas nii keskkonnanäitajatega kui ka sotsiaalsete näitajatega seoses ning peab suureks edusammuks ühise keskkonnateabe süsteemi (SEIS) esitlemist eelmisel aastal. Tuleb kaotada keskkonnaandmete kahe- kuni kolmeaastane hilinemine võrreldes majandusandmetega.

Praegu kehtivate sotsiaalsete näitajatega seoses meenutab komitee, et Eurostat korraldas hiljuti aastate 2006–2007 ja 2008–2009 kohta praegu veel avaldamata ühtlustatud küsitluse, milles uuriti perekondade elutingimusi kõigis ELi riikides. Seega on juba olemas alusstruktuur, mida saab kohandada piirkondlikule tasandile.

Komitee teeb seega ettepaneku astuda samme koostamaks Euroopa tasandil piirkondadepõhise **ühtlustatud sotsiaalse küsitluse**, mis annaks suuniseid ühtekuuluvuspoliitikale ning oleks abiks kohaliku ja piirkondliku tasandi otsuste tegemisel;

27. peab ülimalt oluliseks teavet sissetulekute jaotumise ja ebavõrdsuste kohta ning nõustub teatistes tehtud avaldusega, et „sotsiaalne ja majanduslik ühtekuuluvus on ühenduse üldised eesmärgid. Nende saavutamiseks tuleb vähendada piirkondade ja sotsiaalsete rühmade ebavõrdsust.”

Siiski puudub teatisest selge viide territoriaalsele ühtekuuluvusele – tegurile, mis on eelkõige seotud keskkonnaaspektide ja ebasoodsate loodusoludega, mis esinevad teatud piirkondades ja takistavad nende arengut. Nende aspektidega tuleb arvestada otsuste aluseks olevate analüüside tegemisel ning seepärast oleks vaja neid mõtta ja hiljem võrdlevalt analüüsida.

Üha suuremat muret valmistab rikkuse jaotumine, sest hoolimata SKP kasvust elaniku kohta võib kasvada ka vaesusohu elavate inimeste arv. Seepärast on vaja täpsemat teavet rikkuse jaotumise ja ebavõrdsuste kohta, et suuta paremini kujundada sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika meetmeid.

Ka vastava piirkonna tööjõu (nii töötavate inimeste kui ka töötute) haridustaseme uurimine on oluline näitaja, mille abil on võimalik mõista erinevusi sotsiaalsete rühmade haridustasemes ning arendada seejärel sobivaid poliitilisi meetmeid.

Lisaks tuleks eraldi uurida viimase majanduslanguse otsest ja kaudset mõju ning tagajärgi erinevate piirkondade ja sotsiaalsete rühmade käekäigule, selleks et teha järeldusi ja ettepanekuid ning võimalikku ennetustööd edaspidisteks juhtudeks;

28. leiab seoses sotsiaalsete näitajatega siiski, et piirkondade või isikute ebavõrdsusest põhjustatud probleemide seostamiseks keskkonnamõjuga ei ole vaja enne lasta vaesusel tekkida. Tuleb ainult mõelda sellele, et ebavõrdsuse kasv, eelkõige siis, kui see toob endaga kaasa maksutulude väiksema laekumise, nõrgestab uue säästva arengu jaoks vajalike ümberkorralduste elluviimise võimalusi. Samuti piirab sissetulekute madalam määr kodumajapidamiste võimet võtta ette muutusi, mis on säästva majanduskasvu eesmärgil vaja teha tarbimisharjumustes. Kuid samuti on tõi see, et säästev käitumismudel loob keskmises ja pikas perspektiivis rahasäästu, mis kompenseerib algselt tehtud investeeringud.

Seepärast peavad sissetulekute ebavõrdsuse ja piirkondlike erinevuste näitajad olema tähelepanu keskpunktis unktis tulevaste strateegiliste otsuste langetamisel;

29. toetab teatises kirjeldatud kava töötada välja **säästva arengu tulemustabel**. Igal juhul peab tabeli kasutegur olema võimalikult suur ja kõrvale tuleb heita akadeemilise järelehindamise meetod. See tähendab, et kõnealune tabel, mis peab katma kõik riigid ja piirkonnad, muutub võrreldavaks kõikide tasandite statistikasüsteemid, peab olema tegevust toetav tööriist, mis aitab koostada suuniseid, mille abil kujundada välja ELi valdkondlikke ja piirkondlikke poliitikameetmeid. Seeläbi võimaldaks tabel lisada ühiskondliku innovaatilisuse ja selle kaudu eelkõige säästvuse teguri kõigisse strateegiamudelitesse ning koostada rohkem heade tavade võrreldavaid hinnanguid ja

kiirendada arengueesmärkide saavutamist. Komitee kutsub komisjoni üles esitlema tulemustabeli pilootversiooni, nii nagu teatises lubatud;

30. uued näitajad peavad olema tõhusad, usaldusväärsed ja laialt tunnustatud, et mõtta edusamme ökoloogiliselt tõhusa majanduse suunas ning töötada nende põhjal välja säästva arengu tulemustabel, mis kajastab sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnaaspekte. Uute näitajate hulka peab kuuluma bioloogilise mitmekesisuse näitaja;

31. innustab integreeritud keskkonna- ja majandusalase arvepidamisega seoses jõupingutusi, mida tehakse nn roheline arvepidamise siseseviimiseks. Teatud aspektide puhul on tehtud märkimisväärseid edusamme tänu Eurostati, liikmesriikide statistikaametite ja OECD jõupingutuste kooskõlastamisele, kuid hõlmata tuleb kõik ELi riigid, nii et 2013 aastal oleksid ühises õigusraamistikus juba saadaval keskkonnanandmed energiatarbimise ja jäätmete käitlemise kohta ning rahalised andmed keskkonnaga seotud toetuste kohta.

Samuti on vaja täiendada Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi tulemustabelit sotsiaalsete näitajatega, nagu kodumajapidamiste kasutada olev tulu ja kasutada oleva tulu korrigeeritud näitaja. Tabelisse tuleb kaasata kõik ELi liikmesriigid ja piirkonnad, et edendada selle kasutust, sest sellega määratakse paremini kui praeguse SKP ga elaniku kohta kindlaks tarbimine ja säästus;

D. Subsidiiaarsus, proportsionaalsus ja parem õiguslik reguleerimine

32. leiab, et teatises käsitletud küsimused vastavad Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa XVIII ja XX jaotisele, milles käsitletakse majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning keskkonda;

33. mõistab, et teatises käsitletavat poliitikavaldkonnad ei ole ELi ainupädevuses ning seepärast kehtib nende puhul subsidiaarsuse põhimõte. Siiski leiab komitee, et esineb riikidevahelisi aspekte, mida ei saa nõuetekohaselt reguleerida liikmesriikide või kohalike ja piirkondlike omavalitsuste iseseisva tegevusega. Seepärast saavutatakse eesmärgid tõhusamalt ühiste poliitikameetmete või kooskõlastatud tegevuse abil;

34. on seisukohal, et teatises kavandatud meetmed näivad olevat kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, sest nad ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik seotud eesmärkide saavutamiseks. Eelkõige kavatseb komisjon töötada välja näitajaid ja teisi järelevalvevahendeid, nagu Euroopa säästva arengu tulemustabel;

35. palub Euroopa Komisjonil seoses parema õigusliku reguleerimisega tunnustada rohkem kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, eelkõige vajadust toetada nende osalemist uue lähenemisviisi väljatöötamisel sotsiaalse ja keskkonnaalase edu mõõtmiseks. Komisjon peaks andma abi ja vahendeid kogu ELi hõlmavate statistika andmebaaside loomiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Need andmebaasid aitaksid kaasa näitajate väljatöötamisele ELi tasandil;

36. meenutab, et liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on kehtestanud juba suure hulga individuaalseid ja diferentseeritud keskkonna-, majandus-, sotsiaal- ja tehnoloogianäitajaid, mis võivad aidata töötada ELi jaoks välja näitajaid, mis peegeldavad liikmesriikide olukorda ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil, et seeläbi saaks võrrelda omavahel kõiki ELi piirkondi ja väiksemaid omavalitsusi.

Lisaks ELi tasandi näitajatele oleks kasulik saada teavet ka teistest riikidest ning samuti rahvusvaheliste organisatsioonide kogutud teavet;

E. Kokkuvõte ja lõppjärelused

37. on selge, et SKPd tuleks täiendada nii muu majandusstatistikaga kui ka sotsiaal- ja keskkonnastatistikaga, mis on inimeste heaolu seisukohast väga olulised.

SKPei ole mõeldud pikaajaliste majanduslike ja ühiskondlike muutuste täpseks mõõtmiseks ja eelkõige ei võimalda see mõõta ühiskonna võimet tulla toime selliste küsimustega nagu kliimamuutused, ressursside tõhus kasutamine, elukvaliteet või sotsiaalne kaasatus. Seepärast soovitab komitee, et näitajad, mis valitakse suunamiseks riikide poliitika ja strateegiade väljatöötamist ja kujundamist, oleksid kooskõlas ELi 2020. aasta strateegia prioriteetidega;

38. leiab, et traditsioonilist SKP-näitajat tuleb täiendada ning täiendada seda keskkonda ja sotsiaalset heaolu puudutavate teguritega. Sellega seoses leiab komitee, et on vaja luua üldine keskkonnaindeks ning viia Euroopa, riigi ja piirkonna tasandil sisse ühtlustatud sotsiaalküsitlus;

39. leiab, et on vaja parandada meetodikat, et saada ajakohaselt täielikumalt ja tegelikkusele paremini vastavat teavet, mis võimaldab kasutada otsustusprotsessi lihtsustavaid näitajaid. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kohalike, piirkondlike,

riiklike ja Euroopa ametiasutuste kasutatavad indeksid peavad olema ühtsed ning tagama ühiskondlike uuenduste loomise ja levitamise ning otsuste langetamisel sidususe. Samuti on oluline tõsta teadlikkust erinevate heaolu näitajate omavahelisest seosest, eriti kuna SKPd täiendavad näitajad muutuvad sageli pika ajalise viivitusega;

40. nõuab, et näitajate valik ja sisu otsustataks ulatuslikul alt-üles suunalisel arutelul, milles osalevad kohalikud kogukonnad, piirkonnad, riigid ja EL. Tänu vastastikkusele täiendavusele võimaldaks see tagada eesmärkide tõhususe ja ELi poliitilise tegevuse õiguspärasuse, aidates kodanikel end enam samastada kriisist väljumise ning keskkonna ja elukvaliteedi säilitamise jõupingutustega;

41. märgib, et rahvastikutiheduse näitaja võeti kasutusele 1995. aastal ELi laienemise ajal. See näitab arengu ees seisvaid takistusi Põhja-Euroopa madala rahvastikutihedusega piirkondades. Takistuste hulka kuuluvad muu hulgas pikad vahemaad, teenuste osutamise ja infrastruktuuri kallidus ning ebapiisav majandusbaas ettevõtluse alustamiseks. Sarnaseid lihtsaid näitajaid tuleks kasutada ka tulevikus, nt ühtekuuluvuspoliitika suunamiseks;

42. palub, et Euroopa Liit jätkaks tööd kooskõlas teiste rahvusvaheliste institutsioonidega, nagu OECD, Maailmapank, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon ja statistikaametid, nii et Euroopa Liidus vajalikud jõupingutused oleksid globaalsel tasandil kooskõlas teiste rahvusvaheliste organite tehtava tööga;

43. juhib tähelepanu vajadusele kooskõlastada näitajad uue strateegia ja 2013. aasta järgse finantsperspektiivi põhieesmärkidega. ELi strateegiad peegelduvad eelarvetes ning need strateegiad peavad toetuma tulevikuambitsioonidele, mille eesmärk on parandada tegelikku eluolu, mis saab põhineda vaid kahel teabeallikal – statistika ja avalik arvamus – ning lisaks Euroopa demokraatlike institutsioonide juhirollil;

44. avaldab teatise sisule toetust ja jagab komisjoni seisukohta, et SKPon otsustav näitaja, millega mõõta Euroopa ja selle piirkondade majanduskasvu ja heaolu. ELi poliitika väljatöötamiseks ja hindamiseks on siiski soovitatav arendada välja täiendavad näitajad, millega saab täpsemalt mõõta edusamme sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnaalaste eesmärkide jätkusuutlikul täitmisel.

Brüssel, 5. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamus teemal „Era- ja avaliku sektori investeeringute kasutamine majanduse elavdamiseks ja pikaajalise struktuurimuutuse saavutamiseks: avaliku ja erasektori partnerluse arendamine”

(2011/C 15/05)

REGIOONIDE KOMITEE

- soovib antud kontekstis rõhutada, et avaliku ja erasektori partnerlust ei tohiks vaadelda esmajoones lühiajalise finantslahendusena, vaid analüüsimisel tuleb aluseks võtta kogu periood, alates planeerimisest, väljatöötamisest, rahastamisest kuni elluviimise ja rakendamiseni, võttes arvesse asjaolu, et projekti kogumaksumus sõltub projekti kestusest, mis võib mõnel juhul olla kuni 30 aastat;
- leiab, et avaliku ja erasektori partnerlus ei ole kohane kõigis olukordades, vaid iga projekti, avaliku teenuse või uuenduse puhul tuleb eraldi hinnata, kas partnerluse sõlmimine erasektoriga pakuks lisaväärtust;
- leiab, et komisjonil on praegu liiga vara teenuste kontsessioone reguleerida. Kui komisjon otsustab siiski laiendada ühenduse riigihangete direktiivi teenuste kontsessioonidele, siis on väga oluline, et eeskirjad oleksid võimalikult lihtsad ja paindlikud. Sel juhul peaksid eeskirjad juhinduma riiklike ehitustööde kontsessioone reguleerivate direktiivide sätetest, aga mitte mingil juhul teenustepinguid käsitlevatest eeskirjadest.

Raportöör:	Catarina Segersten Larsson (SE/EPP) Värmlandi lääni landstingi liige
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Era- ja avaliku sektori investeeringute kasutamine majanduse elavdamiseks ja pikaajalise struktuurimuutuse saavutamiseks: avaliku ja erasektori partnerluse arendamine”
	KOM(2009) 615 lõplik

I POLIITILISED SOOVIKESKUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. avaldab ELile ja liikmesriikidele tunnustust selle eest, et nad viivad ellu ambitsioonikat majanduse elavdamise kava, mille eesmärk on stabiliseerida finantssektorit ja piirata finants- ja majanduskriisi negatiivset mõju nii üldsusele kui ka reaalmajandusele. Siiski soovib komitee rõhutada kohaliku ja piirkondliku tasandi kaasamise tähtsust;
2. arvab, et kõnealuse majanduse elavdamise püüdlusega seoses võib avaliku ja erasektori partnerlus osutada heaks võimaluseks, et viia ellu infrastruktuuriprojekte, osutada avalikke teenuseid ja edendada uuendusi;
3. soovib antud kontekstis rõhutada, et avaliku ja erasektori partnerlust ei tohiks vaadelda esmajoones lühiajalise finantslahendusena, vaid analüüsimisel tuleb aluseks võtta kogu periood, alates planeerimisest, väljatöötamisest, rahastamisest kuni elluviimise ja rakendamiseni, võttes arvesse asjaolu, et projekti kogumaksumus sõltub projekti kestusest, mis võib mõnel juhul olla kuni 30 aastat;
4. leiab, et avaliku ja erasektori partnerlus ei ole kohane kõigis olukordades, vaid iga projekti, avaliku teenuse või uuenduse puhul tuleb eraldi hinnata, kas partnerluse sõlmimine erasektoriga pakub lisaväärtust;
5. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles hoolikalt analüüsima kõiki finantslahendusi, k.a avalike infrastruktuuride või muude avaliku ja erasektori partnerluse projektide võimalikke piiriüleseid liisingulepinguid, mida nad juba on sõlminud või mida nad võib-olla kavatsesid sõlmida tulevikus, et vältida negatiivseid üllatusi, millel võivad olla tõsised tagajärjed nende eelarvele;
6. märgib, et liikmesriikide finantseerimislahendused erinevad. Mõnes liikmesriigis on kohalikel omavalitsustel näiteks võimalus ise anda laenu ja finantseerida suuri investeeringuid. Kuna tingimused on nii erinevad, leiab Regioonide Komitee, et avaliku ja erasektori partnerlust saab vaid üksikudel juhtudel kasutada selleks, et kasutada riigi rahalisi vahendeid ja rakendada ulatuslikke projekte tõhusamalt;
7. arvab, et avaliku ja erasektori partnerlus võib riiklike investeeringute käsitlemisel osutada edukaks, kuid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad saama otsustada, milline meetod on eri projektide, avalike teenuste või uuenduste puhul sobivaim. Avaliku ja erasektori partnerluse oluline tingimus seisneb selles, et hinnangu annab see või need, kes suudavad erinevaid riske paremini enda kanda võtta;
8. peab positiivseks seda, et ELi struktuurifondid ja Euroopa Investeeringupank saavad teatud tingimustel eraldada rahalisi vahendeid, mida saab kasutada avaliku ja erasektori partnerlusprojektide toetamiseks;
9. jagab seisukohta, et avaliku ja erasektori partnerlus võib aidata lahendada kliimamuutuste tagajärjel tekkinud probleeme. Samuti võib see aidata parandada majanduskasvu ja tööhõivet ELi tööstuses ja avalikus sektoris;
10. soovib siinkohal rõhutada, et väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele tuleb tagada paremad tingimused avaliku ja erasektori partnerluses osalemiseks, kuna see kujutab endast sageli majanduskasvu ja jätkusuutlike töökohtade loomise varjatud ressursi;
11. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused suudavad sageli kõige paremini otsustada, kuidas avaliku sektori teenuseid tuleks rahastada. Komitee soovib rõhutada linnade ja piirkondade erinevat rolli, kuna lisaks organiseerimisele, haldamisele ja kontrollimisele peavad nad ka oma vahenditega tegevust korraldama. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad üldsuse huvides selgelt määratlema eesmärgid, mis tuleb saavutada, pakutavate teenuste kvaliteedi ja hinnapoliitika ning kontrollima nende eesmärkide elluviimist;

12. on täheldanud, et partnerluse mõistet tõlgendatakse nüüd märksa laiemalt kui varem, ja seepärast teeb komitee ettepaneku, et avaliku ja erasektori partnerlust tõlgendatakse jätkuvalt kindlapiirilisel viisil, nii et see hõlmaks pikaajalisi suhteid, ühist riskide võtmist ja suurt majanduslikku vastutust. Sellepärast on ülimalt tähtis selgemalt määratleda avaliku ja erasektori partnerluse mõiste, et saavutada asjakohane arutelu ühenduse võimalike edasiste meetmete üle;

Regioonide Komitee seisukohad komisjoni ettepaneku kohta võtta 2010. aastal viis meetet

Komisjoni ettepanek luua partnerluse rühm

13. peab oluliseks, et avaliku ja erasektori kasvavat partnerlust silmas pidades seatakse sisse rahvusvahelise abi ja kogemuste vahetamise süsteem. Komitee soovib siiski selgelt tuua esile asjaolu, et liikmesriikide olukord on väga erinev ning üks eduka partnerluse eeldus seisneb selles, et partnerlust arendatakse kohalikest ja piirkondlikest tingimustest lähtuvalt. Seepärast on tähtis tagada abi ja eriteadmised kõigis liikmesriikides;

14. leiab, et kui mingi üksus või rühm lüüakse ELi tasandil, on ülimalt tähtis kaasata sellesse kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajad ning anda Regioonide Komiteele võimalus määrata kõnealused kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajad;

Komisjoni ettepanek teha koostööd Euroopa Investeeringupangaga, et suurendada avaliku ja erasektori partnerlustele kättesaadavat rahastamist

15. on seisukohal, et suuri investeerimisprojekte tuleb läbi viia äärmiselt hoolikalt, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja eraettevõtted ei satuks tagasimaksmisel jätkusuutmatusse olukorda, sest partnerlus tähendab väga pikaajalisi majanduslikke kohustusi. Komitee peab ELi struktuurifondide vahendeid avaliku ja erasektori partnerluse seisukohalt väga tähtsaks. Samuti on komitee seisukohal, et Euroopa Investeeringupanga roll eduka ja uuendusmeelse partnerluse toetamisel ja selleks eelduste loomisel peaks üha kasvama;

Komisjoni ettepanek vaadata läbi asjaomased eeskirjad ja tavad, tagamaks, et juhul, kui kaasatud on ühenduse rahastamine, ei esineks avalike vahendite eraldamisel diskrimineerimist

16. tunnustab komisjoni jõupingutusi, mille eesmärk on tagada ELi tasandil, et riigihangete ja kontsessioonidega seoses lähtutakse EÜ asutamislepingus sätestatud läbipaistvuse, võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja vastastikuse tunnustamise aluspõhimõtetest;

17. komisjon võiks teha veelgi enam selleks, et riigihankeõigus pakuks võimalusi luua avaliku ja erasektori partnerluse vorme;

Komisjoni kavatsus teha ettepanek innovatsiooni käsitleva töhusama raamistiku kohta, mis annab ELile muu hulgas võimaluse osaleda eraõiguslikes üksustes ja otseselt investeerida konkreetsetesse projektidesse

18. märgib, et ELi osalus eraõiguslikes üksustes ja otseinvesteeringud konkreetsetesse projektidesse on küsimused, mida tuleb täpsustada ja selgitada ning mille vastamist subsidiaarsuse põhimõttele tuleb hinnata, enne kui Regioonide Komiteel on võimalus ja eeldus antud teemal seisukohta võtta;

Komisjoni kavatsus koostada ettepanek kontsessiooni käsitleva õigusakti kohta käimasoleva mõjuhinnangu alusel

19. leiab, et komisjonil on praegu liiga vara teenuste kontsessioone reguleerida. Kui komisjon otsustab siiski laiendada ühenduse riigihangete direktiivi teenuste kontsessioonidele, siis on väga oluline, et eeskirjad oleksid võimalikult lihtsad ja paindlikud. Sel juhul peaksid eeskirjad juhinduma riiklike ehitustööde kontsessioone reguleerivate direktiivide sätetest, aga mitte mingil juhul teenustelepinguid käsitlevatest eeskirjadest;

20. leiab, et avaliku ja erasektori partnerluste edasine arendamine ei tohiks vähendada võimalusi pakkuda töökohti erivajadustega inimestele, tagades kooskõla Euroopa Kohtu kohtupraktikaga.

Brüssel, 5. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamused „Põhjamere – La Manche’i väina piirkonna strateegia”

(2011/C 15/06)

REGIOONIDE KOMITEE

- on veendunud, et makropiirkonnad võivad endast kujutada piirkondade- ja riikidevahelise Euroopa koostöö innovaatilist vormi, mis aitaks luua sobiva raamistiku ruumiliselt, sisuliselt ja ajaliselt määratletud koostööks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, liikmesriikide ja Euroopa Liidu organite vahel;
- rõhutab, et makropiirkondlikud strateegiad ei pea kõiki poliitikavaldkondi hõlmama, vaid eelkõige keskenduma väljakutsetele, mis on iseloomulikud vastavale makropiirkonnale; selgitab samuti, et makropiirkonnad ei kujuta endast Euroopa Liidu täiendavat institutsioonilist tasandit;
- rõhutab, et ühised tegevusprioriteetid Põhjamere – La Manche’i väina piirkonnas on eelkõige merepoliitika, keskkond, energia, transport, teadus ja tööstus ning nende mõju sotsiaalsele ühtekuuluvusele;
- palub ELi liikmesriikidel toetada edasisi samme kõnealuse piirkonna makropiirkondliku strateegia arendamisel, võttes arvesse tungivat vajadust tegeleda väljakutsetega sellistes valdkondades nagu transport, keskkond, kalandus ja teadustegevus;
- kutsub Euroopa Komisjoni üles eraldama vahendid makropiirkondlike strateegiate kujundamiseks enne 2013. aastat ning toetama Põhjamere – La Manche’i väina piirkonna strateegia arengut enne 2013. aastat;
- kutsub üles lisama ühtekuuluvuspoliitikas pärast 2013. aastat makropiirkondlikud strateegiad nii palju kui võimalik territoriaalse koostöö valdkonna alla ning peab tingimata vajalikuks nende rolli ja ülesannete täpsemat määratlemist vastava rohelise raamatu raames.

Raportöör: Hermann Kuhn, Bremeni liidumaa parlamendi liige (DE/PES)

I ÜLDISED MÄRKUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab asjaolu, et Euroopa Komisjon esitas 10. juunil 2009 Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia, mis on suunatud Läänemere makropiirkonnale. Komisjon viitas juba strateegia avalikustamisel sellele, et Läänemere piirkonna strateegia võib olla eeskujuks sarnaste lähenemisviiside väljatöötamisel Euroopa teistes makropiirkondades;

2. viitab sellele, et Läänemere strateegia toetub integreeritud lähenemisele, vabatahtlikkusele ja aktiivsele koostööle piirkondlike osalejate vahel ja nendega peetud konsultatsioonidele, samuti majanduslikule neutraalsusele ning see on suunatud olemasolevate ressursside paremini koordineeritud kasutamisele. See toimimisviis annab tööle makropiirkondlike strateegiatega hea suunitluse, kusjuures lähtepunktiks peaksid olema vastava makropiirkonna eripärad ja väljakutsed;

3. tervitab seda, et Euroopa Liidu Nõukogu esitas 18.–19. juunil 2009 komisjonile taotluse koostada ELi Doonau piirkonna strateegia;

4. tuletab meelde, et Regioonide Komitee on kõnealust tööd algusest saadik väga soosinud ja andnud sellesse oma panuse, sest see sobib hästi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poliitilise kaasamise edendamiseks;

5. mõõnab, et paljud Euroopa piirkonnad tegelevad makropiirkondliku strateegia temaatikaga. See tuli esile Regioonide Komitee konverentsil „Euroopa makropiirkonnad: integratsioon territoriaalse koostöö kaudu”, mis toimus 13. aprillil 2010;

6. on veendunud, et makropiirkonnad võivad endast kujutada piirkondade- ja riikidevahelise Euroopa koostöö innovaatilist vormi, mis aitaks luua sobiva raamistiku ruumiliselt, sisuliselt ja ajaliselt määratletud koostööks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, liikmesriikide ja Euroopa Liidu organite vahel. Samal ajal tuleks nende uute strateegiate väljatöötamisel arvesse võtta piiriülese, riikide- ja piirkondadevahelise koostöö pikaajalisi kogemusi;

7. rõhutab, et Euroopa makropiirkondade strateegia võib aidata parandada eri valdkondades ja eri tasanditel toimuva poliitilise tegevuse sidusust ja kooskõlastamist ning spetsiifiliste probleemidega toimetulekut ühise tegevuse kaudu. Samuti võib strateegia kaasa aidata rahaliste vahendite kasutamise kooskõlastamisele, arvestab paremini kohalike ja piirkondlike omavalitsustega mitmetasandilise valitsemise põhimõtetest lähtuvalt ning aitab paindlikumalt kaasata ühiskondlikke organisatsioone;

8. on seetõttu seisukohal, et makropiirkondlikud strateegiad kujutavad endast järkjärgulist vahendit Euroopa integratsiooni ja suureneva majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks;

9. peab vajalikuks kontrollida, kuidas haakuvad makropiirkondlikud strateegiad ja tegevusvaldkonnad ühenduse teiste poliitikavaldkondadega, eelkõige Euroopa 2020. aasta strateegia, ühtekuuluvuspoliitika ja integreeritud merenduspoliitikaga;

II POLIITILISED SOOVITUSED

Makropiirkonnad: Euroopa piirkondade- ja riikidevahelise koostöö uus vorm

10. meenutab, et piiriülese, piirkondade- ja riikidevahelise koostöö toetamine ja arendamine on Regioonide Komitee jaoks alati olnud keskse tähtsusega küsimus, seda nii piiri-alade koostööle suunatud euroregioonide arendamisel kui ka Euroopa struktuuride loomisel piiriüleseks riikide- ja piirkondadevaheliseks koostööks, mis said õigusliku vormi Euroopa territoriaalse koostöö rühmitustena (ETKR);

11. viitab sellele, et piirkondade- ja riikidevahelise koostöö toetamine on ka ühtekuuluvuspoliitika oluline eesmärk ja komponent. Seejuures on Interreg IV B programmid juba suunatud sellistele suurematele piirkondlikele struktuuridele nagu Põhjameri või Atlandi kaar;

12. toetab seda, et territoorium kui selline on seoses territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi lisamisega Euroopa lepingutesse omandanud Euroopa poliitikas viitepunktina veelgi suurema tähtsuse;

13. tervitab asjaolu, et ELi integreeritud merenduspoliitikas, mille eesmärk on koondada valdkondlikud poliitikad integreeritud lähenemisviisiks, nähakse praegu strateegia regionaliseerimist selle eduka rakendamise olulise tingimusena, sest nii on võimalik prioriteete ja vahendeid täpsemalt kohandada teatud mereruumi spetsiifilisele geograafilisele, majanduslikule ja poliitilisele olukorrale;

14. on veendunud, et makropiirkondade kontseptsioon ning sellest lähtuvad poliitilised strateegiad võivad kujuneda Euroopa Liidu piirkondade- ja riikidevahelise poliitika uudeks vormiks. See võib oluliselt kaasa aidata teatud territooriumi sidususele ja tegutsemisvõimele ning ühendada sel moel spetsiifilised tingimused majandusliku tõhususe, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja ökoloogilise tasakaaluga;

15. mõnab, et makropiirkond tähendab „valitud”, mitte „määratud” territooriumit, mille piirid ei pruugi kokku langeda administratiivsete ja poliitiliste piiridega. Makropiirkond on tasand, mille raames eri osapooled otsustavad kootööd teha, et lahendada ühiseid probleeme, mis teistel territoriaalsetel tasanditel ei oleks üksi lahendatavad või oleks seda raske teha. Tegemist on eriliste väljakutsete ja võimalustega, mille lahendamiseks üks piirkond või liikmesriik on liiga väike, kuid ühendus ja tema eeskirjad jäävad siiski liiga suureks ja liiga üldiseks;

16. järeldab sellest, et makropiirkondlikud strateegiad ei pea kõiki poliitikavaldkondi hõlmama, vaid eelkõige keskenduma väljakutsetele, mis on iseloomulikud vastavale makropiirkonnale ning mis määratleti ühiselt partnerlusel põhineva lähenemisviisi abil. Nii ühendatakse koostöö põhimõtted – seal kus mõttekas ja vajalik – subsidiaarsuse põhimõttega;

17. rõhutab, et makropiirkonnal kui „funktsionaalsel territooriumil” ei ole rangelt kehtestatud piire, vaid need võivad hoopis varieeruda probleemist ja lahendusest sõltuvalt. Siiski on vaja mingitki üksmeelt küsimuses, mis on (ka seestpoolt vaadates) piirkonna keskus. Iga makropiirkond on oma sisemuses määratletud vastavate loomulike aluste kaudu, millele toetub piirkonna majandusliku, poliitilise ja kultuurilise ajaloo areng;

18. selgitab, et makropiirkonnad ei kujuta endast Euroopa Liidu täiendavat institutsioonilist ega konstitutsioonilist tasandit. Makropiirkonnad tuleks pigem organiseerida tegevusvormi, platvormi või võrgustikuna, mille raames piirkondlikud, riiklikud ja Euroopa partnerid saavad ühiskondlikke osalejaid kaasates teha koostööd ühiselt seatud eesmärkide nimel. Seejuures tuleks toetuda olemasolevatele võrgustikele ja platvormidele;

19. on veendunud, et makropiirkondlikud strateegiad avavad häid võimalusi mitmetasandilise valitsemise meetodi edasiarendamiseks ja konkretiseerimiseks. Nimetatud meetod kuulub Regioonide Komitee töö prioriteetide hulka. Sama kehtib ka ühiskondlike organisatsioonide avatud ja paindliku kaasamise kohta;

20. viitab sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tunnevad vastava piirkonna konkreetseid tingimusi ja probleeme kõige paremini ning et seetõttu tuleb neid ka makropiirkondlike strateegiate koostamisel ja rakendamisel võrdsete partneritena kohelda. Nemad on kodanikele kõige lähemal asuvad osalejad;

21. on siiski seisukohal, et koostööd vastavas makropiirkonnas ei tohiks mitte ainult kahe- või mitmepoolselt kujundada, vaid see peaks toimuma olulisel määral Euroopa Liidu organite toetusel, sest nemad esindavad ühenduse ühiseid eesmärke, eeskirju ja ressursse;

22. on veendunud, et iga makropiirkond vajab oma oludele kohandatud strateegiat. Alles terve rea erinevate makropiirkondlike strateegiate väljatöötamine toob piisavalt kogemusi kõnealuse vahendi võimalustest ja piiridest;

Põhjamerere – La Manche'i väina geograafilise piirkonna strateegia

23. tõdeb, et Põhjamerere – La Manche'i väina piirkond hõlmab Põhjamerd koos selle üleminekuga Läänemerre (Skagerrak ja Kattegat), Atlandi ookeani (La Manche'i väin) ja Norra merre ning kõnealuse merealaga piirnevaid rannikualasid, mis on vahetult või kaudselt merega seotud, mere poolt mõjutatud või sellele ise mõju avaldavad. Mereala vastab Põhjamerere merepiirkonna mõistele lähtuvalt Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse komisjoni dokumentidest ja ELi merestrateegia direktiivist;

24. viitab sellele, et ELi liikmesriigid Rootsi, Taani, Saksamaa, Madalmaad, Belgia, Prantsusmaa ja Ühendkuningriik ning nende kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on Põhjamerere – La Manche'i väina makropiirkonnaga poliitiliselt seotud, samuti Norra ja laiemas mõttes ka Island, kel mõlemal on Euroopa Majanduspiirkonna liikmetena juba tihedad sidemed ELiga. Island on juba teatanud soovist ELiga liituda;

25. võtab teadmiseks, et Põhjameri asub mandrilaval ning ei ole seetõttu sügav veekogu. Põhjamerere ökosüsteem on oma 230 kalaliigi ja 10 miljoni veelinnuga rikas ja kompleksne, kuid samuti ka tundlik ja ohustatud. Rannikualad on mitmekesised: fjordid, jõesuudmed, rannad, lahed, mõõnarannad, mis on moodustunud tugevate loodete ja kohati tugevate hoovuste tulemusel. Jõed, mis Põhjamerre ja La Manche'i väina suubuvad, koguvad vee suurest osast Euroopast ning suunavad selle merre, koormavates seda täiendavalt;

26. on teadlik, et Põhjamerere – La Manche'i väina piirkond on maailma kõige tihedama liiklusega merepiirkond ning seda kasutatakse äärmiselt intensiivselt seoses laevanduse (kõige tihedam liiklus La Manche'i väinas), kalanduse, merepõhjust tooraine kaevandamise (naftaõli, maagaas, liiv ja kruus), avameerenergia ja turismiga. Nimetatud kasutamisiisid on omavahel ning ka looduskaitsega pingelises ja vastuolulises suhtes;

27. teab, et Põhjamerere ja La Manche'i väina rannikud kuuluvad ELi hästi arenenud piirkondade hulka. Kõnealuses piirkonnas asuvad kaks maailma kolmest suurimast mandritevahelise mereliikluse sadamast, suured linnastud traditsioonilise ja moodsa tööstusega, samuti on suurel osal aladel hästi arenenud turism ja põllumajandus. Samas vaevlevad sellised traditsioonilised tööstusharud nagu kalandus või laevaehtus keerulistest struktuurimuutustest, mida raskendab veelgi praegune finants- ja majanduskriis;

28. on seisukohal, et Põhjamerere – La Manche'i väina piirkond on majanduskasvu piirkond. See saab ja peaks andma panuse Euroopa 2020. aasta strateegiasse ning arukasse, jätkusuutlikku ja kaasavasse majanduskasvu Euroopas. Seda saab soodustada makropiirkondliku lähenemise abil;

29. tunneb muret selle pärast, et Põhjamere – La Manche'i väina piirkond on ökoloogiliselt tugevalt koormatud ning ohustatud – koormatud eri liiki reostuse ja merre sattunud heitmetega ning ohustatud laevandusest ja energia tootmisest tulevatel riskidest. Kliimamuutustega kaasnevad vahetult ranniku ääres asuvatele piirkondadele uued riskid seoses mereveetaseme tõusu ja ekstreemsete ilmastikunähtuste sagenemisega;

30. viitab sellele, et Põhjamere ja La Manche'i väina ääres asuvad rannikupiirkonnad on poliitiliselt ja kultuuriliselt juba 2000 aastat üksteisega tihedalt seotud rahvaste liikumise, tihedate kaubandussuhete (nt Hansa Liidu ajal) ja ühiste meretraditsioonide kaudu. See piirkond oli mitmeid aastasadu kogu maailma hõlmavate merereiside lähtepunktiks ning see on andnud oma osa kõnealuse piirkonna elanike eneseteadvuse;

31. rõhutab, et Põhjamere ja La Manche'i väina ääres asuvad riigid seisavad silmitsi ühiste probleemide ja väljakutsetega, mille lahendamise ja ületamisega piirkonnad või liikmesriigid üksi hakkama ei saa. Probleemid tulenevad eelkõige Põhjamere, La Manche'i väina ja rannikualade erilistest looduslikest ja ruumilistest tingimustest, mis on kuni tänaseni nende ühelaadilise ajaloolise, majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu aluseks. Eelkõige:

- oma terviklik ökosüsteem ja sellega seonduvad ohud;
- kliima ja geoloogia (selliste taastuvate energiaallikate kasutamine nagu tuul ja looded; rannikukaitsega seonduvad uued väljakutsed);
- loodusvarade intensiivne kasutamine (kalapüük, nafta ja gaasi ammutamine jne);
- ruumi intensiivne ja vastuoluline kasutamine (tuuleenergia, laevandus, loodukaitse);
- majanduslikud traditsioonid rannikul (laevandus, laevaehitus, turism);

32. rõhutab, et hädavajalikud meetmed Põhjamere ja seda teiste meredega liitvate ühenduste ökosüsteemi säilitamiseks, Põhjamere ressurside säästmiseks, edasise reostuse vähendamiseks ja vältimiseks, turvalisuseks nii merel kui maal ning kliimamuutustega kohanemiseks on oma olemuselt piiriüleised ning seetõttu ei saa piirkonnad või liikmesriigid neid üksi rakendada. Sama kehtib piiriüleste infrastruktuuride rajamise ja ruumilise planeerimise kohta: merekoridorid, transpordivõrgud, kaabli- ja torujuhtmete trassid, merekaitsealade ühendamine;

Olulised tegevusvaldkonnad

33. toonitab, et ühised tegevusprioriteedid Põhjamere – La Manche'i väina piirkonnas on eelkõige merepoliitika, keskkond, energia, transport, tööstus ja teadus ning nende mõju sotsiaalsele ühtekuuluvusele. Kõnealustes poliitikavaldkondades ilmneb

selgelt eduka koostöö lisaväärtus makropiirkonnas. Koostöö avaldab positiivset mõju ka poliitikavaldkondadele, mis otseselt ei sõltu ruumilistest eripäradest ega traditsioonilistest arengutest;

Laevandus ja sadamad

34. rõhutab, et laevandus on üks Euroopa majanduse alustaladest, see on oluline tööhõiveallikas ning hoolimata oma keskkonnakoormusest kõige keskkonnasõbralikum transpordiliik. Seega on eesmärk eelkõige kaubatranspordi ümbersuunamine veeteedele ning vee- ja raudteede parem ühendamine sisemaaga. Tegevust lähimerevedude, merekiirteede ja siseveeteede ühendamise arendamisel Põhjamere – La Manche'i väina makropiirkonnas tuleks koordineerida;

35. on seisukohal, et jätkuvalt tuleb erilist tähelepanu pöörata meresõiduohutuse parandamisele ja kontrollimisele, eelkõige kõrge riskiga merepiirkondades nagu La Manche'i väin. Täiendavad ohutsenaariumid, mis on seotud avamerel asuvate tuuleparkide arvu suurenemisega, nõuavad uusi ühiseid kodanikukaitsestrateegiaid;

36. tunneb muret selle pärast, et seoses finants- ja majanduskriisist tuleneva konkurentsi tugevnemisega laevanduses ja sadamamajanduses võivad merede ja rannikute saastamise vastase võitluse nõuded jääda tagaplaanile. Tarvis on erilisi nõudeid, meetmeid ja stiimuleid, et arendada edasi puhta laeva (*clean shipping*), saastevaba laeva (*zero emissions ship*) ja roheline sadama (*green harbour*) strateegiaid. Head näited sellest on Rotterdami kliimaalgatus ja puhta laeva indeks (*clean shipping index*);

37. on veendunud, et meredel valitsevat ohutust puudutavaid küsimusi ja keskkonnareostuse vastaseid meetmeid tuleks küll käsitleda rahvusvaheliste kokkulepete raames, kuid selliseid kokkuleppeid on võimalik edukalt ette valmistada ja käivitada hästi organiseeritud makropiirkondade tegevuse ja näidete abil;

Kvalifikatsioon

38. on seisukohal, et meretranspordi ja avamere tuuleenergia tõusev osatähtsus toob kaasa suureneva nõudluse tööjõu järele ja ka kõrgemad nõudmised tööjõule. Rahvusvaheline konkurents kvalifitseeritud tööjõu pärast hakkab suurenema. Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna rannikualad seisavad üheskoos silmitsi väljakutsega kanda hoolt laia valdkonna merendus- tegevuste spetsialistide väljaõppe ja kvalifikatsiooni eest;

39. leiab, et idee luua „mereakadeemia”, mis oleks ühine virtuaalne koolituskeskus traditsioonilistele ja uutele merenduselukutsetele ning mille raames arendataks ühiseid õppekavasid ja standardeid ning toimiks vastastikune tunnustamine, tuleks ellu viia;

Tööstus ja majandus

40. rõhutab, et Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna rannikualad on tugevalt mõjutatud tööstuses toimunud rahvusvahelise tööjaotuse murrangutest (eelkõige laevaehituses). Kõrgtehnoloogilise spetsialiseeritud laevaehituse ning vähesaastavate või saastevabade laevade ehituse edendamine on vajalik, et laevatehaseid konkurentsivõimeliseks toetada ning samaaegselt muuta meretranspordit turvalisemaks ja jätkusuutlikumaks;

41. viitab sellele, et meri ja ka rannikala võib saada uute tehnoloogiate ja tööstusharude asukohaks või tooraineks, seda eelkõige seoses avameretehnoloogia, merebiotehnoloogia, vee- ja deltatehnoloogia, marikultuuride ja merepõhjust täiendavate toorainete võimaliku ammutamisega. Nimetatud tulevikutehnoloogiate ja -tööstusharude jaoks tuleks Põhjamere – La Manche'i väina piirkonnas luua piirkondlikud klastrid, sest nendes peituvad head teaduslikud ja tööstuslikud võimalused;

42. tervitab asjaolu, et komisjon teavitas oma 2010. aasta tööprogrammis teatise „Sinine kasv – uus visioon säästvaks majanduskasvuks rannikupiirkondades ja merendussektorites” koostamisest;

Integreeritud merenduspoliitika

43. toonitab, et ELi integreeritud merenduspoliitika rõhutab vajadust piirkondade merede eripäradele (geograafilised, majanduslikud, poliitilised) kohandatud lahenduste järele ning et Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna puhul on just tegemist sellise merega. Integreeritud merenduspoliitika arendamine nimetatud piirkonnas, selle rakendamine ning järelevalve moodustavad olulise osa Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna Euroopa strateegiast;

44. lähtub seetõttu sellest, et komisjoni väljakuulutatud teatise integreeritud merenduspoliitika kohta Põhjamere piirkonnas tuuakse välja vajadus rannikul asuvate riikide tugevdatud koostöö järele ning samuti tehakse ettepanekud kõnealuse koostöö eesmärkide ja vahendite kohta;

45. viitab sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning kohapealsed sidusrühmad on kõnealuses arutelus olulised partnerid, kes suudavad kõige paremini otsustada meetmete sobivuse üle;

Kalandus

46. tunneb kahetsust, et Euroopa Liidu kalanduspoliitika ei ole siiani oma eesmärgi piisavalt saavutanud ning seisab silmitsi suurte väljakutsetega, nt ülepuük paljude liikide osas ja paljudes piirkondades, paljude kalavarude halb olukord (osaliselt allpool bioloogilist piiri), ikka veel ebaproportsionaalselt kõrged püügi-mahud, ebaseaduslik ja reguleerimata püük, mida senini ei ole suudetud tõhusalt vältida;

47. soovib iga püügi piirkonna puhul analüüsida ja hinnata seda, milline käitlemisvorm kõige paremini vastava merepiirkonna, püütavate liikide ja laevastiku liigi suhtes sobib. Selleks

tuleks tugevdada piirkondlike nõuandekomisjonide rolli ning edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist;

Keskkond

48. mõnab, et majandusareng ja inimese üha kasvav sekkumine on põhjustanud Põhjamere – La Manche'i väina ökosüsteemile suurt koormust ning toonud kaasa tõsised keskkonnaprobleemid, nt mere ja randade reostus (sh plastikprügi); vee suurenenud saastamine kemikaalide ja raskemetallidega; laevandusest ning merepõhjust naftaõli ja maagaasi ammutamisest tulenev reostus;

49. on kindel, et merekeskkonna jätkusuutliku parandamiseni (veekvaliteedi parandamine, bioloogilise mitmekesisuse säilitamine) – ka jõesuudmetes – on võimalik jõuda vaid siis, kui kõik Põhjamere ja La Manche'i väina äärsed riigid võtavad kohustuseks ühised eesmärgid ning nende järjekindla elluviimise ja järelevalve;

50. võtab väga murelikult teadmiseks, et Põhjamere ja La Manche'i väina põhjas on praegu veel suurtes kogustes laske-moona (hinnanguliselt 1 miljon tonni), mis pärineb II maailmasõja ajast. See kujutab endast märkimisväärset ohtu laevadele, keskkonnale ja inimestele. Kõnealuse ohu vähendamiseks ja kõrvaldamiseks on vajalikud teabevahetus, usaldusväärne koostöö ja ühine tegevuskava;

51. nõuab, et enne merepinnaaluste süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise varamute kavandamist on tarvis läbi viia põhjalikud uuringud riskide ja keskkonnamõju hindamiseks;

Kliimamuutused – kohanemine ja leevendamine

52. viitab sellele, et mereveetaseme tõus ning rannikupiirkonna suurem ohustamine kliimamuutuste tagajärjel tekkinud ekstreemsetest ilmastikunähtustest tulenevatel üleujutustel on Põhjamere ja La Manche'i väina ääres asuvatele piirkondadele spetsiifiline ja sarnane mõju. Kõnealuste väljakutsetega peavad Põhjamere ja La Manche'i väina äärsed rannikupiirkonnad toime tulema ühiste uurimisprojektide, olulise teabe vahetamise ja konkreetsete rannikukaitsemeetmete kooskõlastamise abil;

53. sedastab, et Põhjamere äärsetes riikides on kliimamuutustest tingitud merepinna kõikumisega ainulaadsed kogemused. Teadusuuringute ja teadmiste ajakohastamise kombineerimine võib seega tõsta nende piirkondade elanike konkurentsivõimet ja kaitsta nende elukeskkonda;

54. juhib samaaegselt tähelepanu sellele, et Põhjamere ja La Manche'i väina äärsed piirkonnad peavad olulist tähtsust omistama kliimakaitsele ja keskkonnauuringutele ning üheskoos ära kasutama oma piirkondlike tegutsemisvõimalusi kasvuhuonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Seda saab teha piirkondlike kliimakaitseprogrammide, energiatõhususe parandamise ja taastuvate energiaallikate toetamise (nii avamerel kui maismaal) abil, mis on mõeldud fossiilkütuste asendamiseks;

55. rõhutab, et rannik ja eelkõige suured jõesuudmed tuleb muuta kliimakindlamaks sellisel moel, mis võimalusel suurendaks looduskeskkonna ja elukvaliteeti rannikupiirkondades ja tagamaal;

56. mõnab, et kliimamuutused võivad mereökosüsteemi jätkuvalt kurnata soojenemise, vee happelisemaks muutumise ja uute liikide saabumise näol. Samuti muutuvad kliimamuutuste tagajärjel turismi võimalused kõnealuses piirkonnas. Realistlikuks poliitiliseks reageerimiseks on vajalikud ühiselt koostatud ja teaduslikult põhjendatud stsenaariumid;

Ruumiline planeerimine

57. rõhutab, et piiriülesed mõjud (just Põhjamerel – La Manche'i väina intensiivselt kasutatud piirkonnas) nõuavad ruumilist planeerimist puudutavate küsimuste tugevdatud kooskõlastamist nii ranniku kui vee osas. Piiratud ja tundlikus piirkonnas ikka veel suurenevat ressurside kasutamist tuleb hinnata ja kaaluda ka säästva arengu ja loodusliku keskkonna säilitamise valguses;

58. tõstatab küsimuse, kas Põhjamerel – La Manche'i väina piirkonna jaoks võiks välja arendada ühise „kaevandamiseseaduse“, mis kujutaks endast merepõhja ühist kasutamiseõigust koos lubade andmise ja turvalisusküsimuste standarditega. Seejuures on vajalikud ka eeskirjad juhtmete ja torude paigaldamise ja kasutamise kohta merepõhjas;

59. juhib tähelepanu sellele, et rannikualal on oluline roll tagamaa kaitsmisel mere eest. Samuti on rannik väärtuslik loodus- ja puhkeala ning annab seega olulise panuse Põhjamerel ja La Manche'i väina ääres elavate inimeste elukvaliteeti. Seoses arvukate erinevate kasutamisevõimalustega (loodus, puhkus, majandus, turvalisus, eluase) on rannikuala sobiv ja tõhus kasutamine ning integreeritud planeerimine ja arendamine hädavajalikud;

Energeetika

60. lähtub sellest, et ka edaspidi toetatakse naftaõli ja maagaasi ammutamist Põhjameres. Tarvis on ühiseid kõrgeid ohutusstandardeid ja süsteeme ohtude vältimiseks ja vähendamiseks, et riske võimalikult piirata ning vajadusel kiiresti ja tõhusalt reageerida;

61. rõhutab, et geograafilistest tingimustest lähtuvalt on Põhjameres ja La Manche'i väinal väga suur taastuvenergia potentsiaal. Taastuvenergia tootmise laiendamine on otsustava tähtsusega kliimapoliitika õnnestumisel. Kõnealuses piirkonnas on head võimalused energia tootmiseks tuulest, lainetest, loodetest ja hoovustest ning edasine teadustegevus ja toetamine on kogu piirkonna huvides. Arvestades avamere tuuleparkide kiiret laiendamist, tuleb kokku leppida kõnealuste rajatiste ehitamist, turvalisust, müra- ja õhusaastet puudutavates standardites;

62. tervitab asjaolu, et alanud on Põhjamerel võrgu kui ulatusliku energiatranspordi võrgustiku kavandamine, et taastuvate energiaallikate potentsiaal täielikult ära kasutada. Selleks on tingimata vajalik liikmesriikide, piirkondade ja erasektori partnerite koostöö. Kui toimub vajalik edasiareng arukate võrkudeni, võib taastuvenergia tootmise ulatus kõnealuse piirkonna muuta e-liikuvuse pilootpiirkonnaks;

Teadustegevus

63. nõuab, et 8. teadusuuringute raamprogrammis edendataks aktiivsemalt mere- ja merendusuuringuid ning toetataks nende võrgustikeks ühendamist. Sest kõik loetletud tegevusvaldkonnad toetuvad teaduslikult põhjendatud teadmistele Põhjamerel ökosüsteemist ja olukorrast, kliimamuutuste tagajärgedest, konkureerivate kasutusviiside vastastikkustest mõjudest jne;

64. teeb ettepaneku algatada piirkonnas eraldatud ja mitut teemat hõlmav uurimisalgatus, mis on suunatud Põhjamerel – La Manche'i väina piirkonda puudutava eri valdkondadest pärineva teabe ühendamisele. Seejuures tuleks hinnata Läänemere teadus- ja arendusprogrammi (BONUS-169) saadud kogemusi;

Kultuur

65. viitab sellele, et elu ja töö mere ääres ja merel aidanud kaasa pika kultuurilise traditsiooni, mälestuste ja lugude sündimisele. Merepõhja maaks muutmine, laevaehitus ja meresõit on oluliselt kujundanud Põhjamerel ja La Manche'i väina ääres elavate inimeste identiteeti ja eneseteadvust. Selliste traditsioonide kui ühise identiteedi taaselustamine ja arendamine on positiivne võimalus, et konkurentsivõimeline tähelepanu kõnealusele piirkonnale suhtes suurendada;

66. kutsub seetõttu üles edendama kõnealuse temaatikaga tegelevate muuseumide ja kultuuriasutuste (nt *North Sea Maritime Museum Network*) koostööd. Piirkonna ühise (ja ka eraldi iga selle osa) ajaloo paremaks mõistmiseks võib olla mõttekas ühine ajalooruum;

67. rõhutab loome- ja kultuurimajanduse tähendust Põhjamerel – La Manche'i väina piirkonna paljudel aladel ning on veendunud, et kõnealuse majandusharu olulisus majanduskasvule ja tööhõivele suureneb veelgi – eriti tänu kultuuri- ja akadeemilistele vahetusprogrammidele ning kultuuri ja säästva turismi vahelisele sidemele kogu piirkonnas;

Seos ELi teiste poliitikavaldkondadega

68. viitab Põhjamerel – La Manche'i väina strateegia prioriteetide ja teemade laialdasele kattuvusele Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide ja suunistega ning näeb selles suurepärase eeldust vastastikkuseks viljakaks koostööks kogu ELi tasandi strateegiliste tegevuste ning Põhjamerel – La Manche'i väina makropiirkonnas toimuva intensiivse piiriülese ja riikidevahelise tegevuse raames;

69. leiab, et eelkõige suurprojektides „Uuenduste liit”, „Ressursse säästev Euroopa”, „Tööstuspoliitika globaliseerumise ajastuks” ning „Uued teadmised ja tööhõivevõimalused” on välja toodud ELi tulevased ülesanded, mille valguses peaks Põhjamere – La Manche'i väina riikide makropiirkondlik strateegia andma oma konkreetse ja jätkusuutliku panuse;

70. kinnitab oma seisukohta, et riiklike, piirkondlike ja kohalike partnerite koostöö selgelt määratletud teemavaldkondades ja makropiirkonna kontekstis annab kõrgema tasandi ELi strateegia elluviimisele olulise lisaväärtuse, kui makropiirkondlikul tasandil määratakse sobivad esindajad ning ressursse koondatakse ja planeeritakse sihparaselt;

71. rõhutab makropiirkonna osalejate vahelise koostöö erilist tähendust Euroopa 2020. aasta strateegia tõhusal ja edukal elluviimisel „kohapeal” ning selleks, kuidas kodanikud tunnetavad kohalikke ja piirkondlikke kogemusi;

72. viitab sellele, et Põhjamere ja Läänemere vahel on majanduslikust ja poliitilisest aspektist palju ühist. Mõlemad merepiirkonnad seisavad seoses merenduse, merekaitse, kliimamuutuste ja energiapoliitikaga sarnaste väljakutsete ees. Seega tuleks püüelda Läänemere ja Põhjamere piirkondade vahelise koostöö poole. Peale selle tuleks uurida, kuidas saaks Läänemere strateegia meetodeid, mis on juba end õigustanud, Põhjamere strateegiale üle kanda;

73. teeb ettepaneku kontrollida, kas ja kuidas tuleks ühtekuuluvuspoliitika eesmärgid ja tegevusvaldkonnad tulevikus siduda kokkulepitud prioriteetidega makropiirkondliku strateegia raames, näiteks nähes struktuurifondidest ette teatud rahalised vahendid nimetatud strateegiate tarvis;

74. mõnab, et Põhjamere – La Manche'i väina piirkonnas on juba olemas ELi programmid piiriüleseks, riikidevaheliseks ja piirkondadevaheliseks koostööks, eelkõige Interreg IV B programmid Põhjamere ja Atlandi kaare jaoks. Nimetatud programmidega toetatakse koostööd ja antakse panus piirkondade tugemasse ühtekuuluvusse. Programme, mis on üksteisega tugevamalt ja paindlikumalt seotud või pikas perspektiivis ühendatud, võiks edasi arendada ning need võiks muuta Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna strateegia arendamise ja rakendamise oluliseks vahendiks;

75. kutsub Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna kohalike ja piirkondlike omavalitsusi üles juba praegu kõnealuseid piirkondadevahelise koostöö edendamise vahendeid makropiirkondliku strateegia kujundamiseks ja arendamiseks aktiivselt kasutama;

76. taotleb veelkord, et 2014. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika sõnastamisel tugedataks veelgi piirkondadevahelist koostööd ning suurendataks selleks vajalikke vahendeid, ilma et see koormaks ühtekuuluvuspoliitika sihtala 1 ja 2;

Valitsemistava

77. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni seisukohta, et praeguseks hetkeks on makropiirkondlike strateegiate rakendamise kohta öeldud kolm korda „ei”: st ei uusi eeskirju, ei uusi institsioone, ei lisavahendeid;

78. on aga seisukohal, et samas peaks kehtima kolm „jaa-d”:

— makropiirkonnas kehtivate eeskirjade ühiselt kooskõlastatud rakendamine ja järelevalve;

— ELi organite vastutusel piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning liikmesriikide platvormide, võrgustike või klustrite loomine, kaasates sidusrühmad;

— ELi olemasolevate rahaliste vahendite kooskõlastatud kasutamine makropiirkondlike strateegiate arendamiseks ja rakendamiseks;

79. peab vajalikuks seda, et makropiirkondlike strateegiate rakendamiseks tuleb arendada ja kasutada uusi haldusvorme (võrgustikud, platvormid), mis on suunatud ühisele tegutsemisele ja konkreetsetele eesmärkidele. Need võiksid käivitada ja edasi arendada poliitilisi protsesse, seadmata kahtluse alla olemasolevaid õigusi pädevuste ja suveräänsuse valdkonnas. Mõttekas oleks mitmetasandiline koostöö, mis ühendaks halduse, võimu, vahendite ja suutlikkuse tasandid;

80. meenutab, et rahvusvahelisel Põhjamere kaitse konverentsil (1984–2006) tehti teedrajavat tööd, et saavutada kokkulepped Põhjamere paremaks kaitsmiseks. 1998. aastal jõustunud Kirde-Atlandi merekeskkonna – sh Põhjamere – kaitse konventsiooniga (OSPAR) loodi siduv raamistik rahvusvahelisteks kokkulepeteks kõnealuses piirkonnas;

81. rõhutab, et Põhjamere komisjon, mis on üks Euroopa Mereliste Äärealade Konverentsi (CPMR) geograafilistest komisjonidest, on oluline partner, kes töötab tugevdatud koostöö heaks Põhjamere piirkonnas ning on omalpoolt juba välja töötanud visiooni Põhjamere – La Manche'i väina piirkonna strateegiast. Regioonide Komitee piirkondadevahelise rühma „Põhjameri – La Manche'i väin” ja Põhjamere komisjoni vahel käib selles küsimuses juba mõnda aega tihe arvamustevahetus. Ka teistel selle piirkonna kohalike ja piirkondlike organisatsioonide võrgustikel peaks olema võimalus anda oma panus kõnealusesse tegevusse;

82. toonitab, et La Manche'i väina piirkonnas on oluline roll La Manche'i väina assambleel, kes töötab kindlalt kõnealuse väina integreerimise nimel Põhjamere ühisesse makropiirkondlikku strateegiasse;

83. on veendunud, et koostööl nimetatud ja teiste ühenduste (nt Waddensee foorum) ning valitsusväliste organisatsioonidega on keskne tähtsus makropiirkondlike strateegiate arengule ja edule;

84. ootab parema sünergia loomist ühenduse tasandil kättesaadavate vahendite vahel, seni kuni makropiirkondlikele strateegiatele oma vahendeid ei eraldata. Seejuures tuleb makropiirkondlike strateegiate puhul seoses käsitletavate teemade mitmekesisusega kasutada erinevaid olemasolevaid ühenduse vahendeid, mitte ainult struktuurifonde, vaid ka konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi, TEN-V ja Marco Polo programmi transpordi valdkonnas, teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammi jne;

85. on seisukohal, et makropiirkondi puudutav poliitika peab olema suunatud ühisele tegevusele, mis on ruumis, ulatuses ja ajas piiratud. Seepärast tuleks see koondada tegevuskavasse „Põhjameri – La Manche'i väin 2020”;

III JÄRELDUSED

86. palub ELi liikmesriikidel toetada edasisi samme Põhjameri – La Manche'i väina piirkonna makropiirkondliku strateegia arendamiseks Euroopa tasandil;

87. on seisukohal, et arvestades tungivaid probleeme ja väljakutseid, tuleks praegu alustada Põhjameri – La Manche'i väina Euroopa strateegia väljatöötamist. kutsub Euroopa Ülemkogu üles tegema strateegia väljatöötamise komisjoni ülesandeks, ning palub Euroopa Parlamendilt aktiivset koostööd;

88. toetab seda, et ühtekuuluvuspoliitikas tuleks pärast 2013. aastat makropiirkondlikud strateegiad lisada nii palju kui võimalik territoriaalse ühtekuuluvuse valdkonna alla (piiriülene, riikide- ja piirkondadevaheline koostöö) ning pooldab makropiirkondliku strateegia vastuvõtmist enne 2013. aastat, et piirkondlikud tegevuskavad tulevaseks programmitöö perioodiks saaksid anda võimalust mööda oma panuse kõnealuse strateegia konkreetsesse rakendamisse;

89. rõhutab, et strateegia Põhjameri – La Manche'i väina geograafilise piirkonna jaoks põhineb subsidiaarsuse põhimõtte rakendamisel. Strateegias käsitletakse valdkondi ja probleemseid

küsimusi, mida ei saa lahendada üksnes kohalikul, piirkondlikul või liikmesriigi tasandil;

90. tõstab esile, et strateegia väljatöötamisega peab kaasnema laialdane avalik arutelu. See peaks toimuma tihedas koostöös Regioonide Komitee kui kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esinduse ning eelkõige CPMRi Põhjameri komisjoni, La Manche'i väina assamblee ja teiste oluliste osalejatega. kaasata tuleks ka Norra ja Island, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed;

91. kutsub Euroopa Komisjoni üles valmistama juba enne 2013. aastat ette tehnilise abi vahendid makropiirkondlike strateegiate väljatöötamiseks, et need oleks võimalik kaasata Euroopa Liidu tulevastele finantsperspektiivi;

92. teeb Euroopa Komisjonile ettepaneku ka territoriaalset koostööd edendavate programmide, eelkõige Interreg IV B ja muude programmide, nt ESPON, raames toetada Põhjameri – La Manche'i väina makropiirkondliku strateegia väljatöötamist enne 2013. aastat. Sel viisil saab selgeks, millised Euroopa direktiivid ja konventsioonid selles valdkonnas juba kehtivad;

93. tervitab asjaolu, et Euroopa komisjoni tööprogrammis on ette nähtud esitada teatis Põhjamerd käsitleva integreeritud merenduspoliitika rakendamise kohta;

94. peab tingimata vajalikuks seda, et vastava roheline raamatu raames uuritakse täpsemalt makropiirkondade rolli ja ülesandeid ning pannakse need paika. Regioonide Komitee on Euroopa Komisjoni 2010. aasta õigusloome- ja tööprogrammi käsitlevas resolutsioonis komisjoni selleks juba üles kutsunud;

95. teeb komitee presidendile ülesandeks edastada käesolev omaalgatuslik arvamus Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile, nõukogule praegusele eesistujariigile ja selle kolmele partnerile, kellest saavad järgmised eesistujariigid (2010–2011).

Brüssel, 5. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamus „Euroopa digitaalne tegevuskava”

(2011/C 15/07)

REGIOONIDE KOMITEE

- tervitab Euroopa digitaalset tegevuskava, mis on üks ELi 2020. aasta strateegia seitsmest peamisest algatusest. Digitaalse tegevuskava peamine eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab kiirele ja ülikiirele internetile ning koostalitlusvõimelistele rakendustele tuginev digitaalne ühtne turg. Selle rakendamine sõltub piisavalt suurtest ambitsioonidest ja pühendumusest, mis lubab Euroopal üles ehitada uue majandusmudeli, mis rajaneb teadmistel ning vähese CO₂-heitega ja kõrge tööhõive määraga majandusel;
- märgib, et tegevuskavas sisalduvad soovitusel on esmajoonel suunatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning et nad võiksid olla tegevuskava elluviimise peamine jõud. Euroopa digitaalse tegevuskava prioriteetid kohalikul ja piirkondlikul tasandil on kodanike elukvaliteedi ja nende sotsiaalse ja majandusliku tegevuse eeltingimused ning need tugedavad tõhusamaid ja individuaalsetele vajadustele kohandatud avalikke teenuseid, samuti kohalikku äritegevust;
- rõhutab, et digitaalne ühtne turg on Euroopa digitaalse tegevuskava oluline nurgakivi, mis teeb võimalikuks kogu Euroopat hõlmava turu arengu, edu ja elujõu, et luua ja levitada legaalset digitaalset infosisu ja e-teenuseid ning võimaldada tarbijatele lihtsat, turvalist ja paindlikku juurdepääsu digitaalse infosisu ja teenuste turgudele;
- tervitab komisjoni algatust lihtsustada autoriõiguste hankimist, haldamist ja piiriülest litsentseerimist, edendades (sidus-) õiguste haldamise juhtimist, läbipaistvust ja üleeuroopalist litsentseerimist, luues õigusliku raamistiku, et hõlbustada kultuuriteoste digiteerimist ja levitamist Euroopas;
- märgib, et interneti infrastruktuuri rajamisel ja selle kaudu edastatavate teenuste arendamisel on väga oluline tagada turvalisusnõuete täitmine kõigil tasanditel, et tagada eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse optimaalne tase. Oluline on sellega seoses vältida isiklike andmete igasugust loata jälgimist ja profiilide loomist.

Raportöör:	Markku Markkula (FI/EPP), Espoo linnavalitsuse liige
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digitaalne tegevuskava” KOM(2010) 245 lõplik

I SISSEJUHATUS

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab Euroopa digitaalset tegevuskava, mis on üks ELi 2020. aasta strateegia seitsmest peamisest algatusest. Digitaalsete tegevuskava peamine eesmärk on tagada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne kasu, mida annab kiirele ja ülikiirele internetile ning koostalitlusvõimelistele rakendustele tuginev digitaalne ühtne turg. Selle rakendamine sõltub piisavalt suurtest ambitsioonidest ja pühendumusest, mis lubab Euroopal üles ehitada uue majandusmudeli, mis rajaneb teadmistel ning vähese CO₂-heitega ja kõrge tööhõive määraga majandusel;

2. märgib, et tegevuskavas sisalduvad soovitud on esmajärgulises suunatud kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning et nad võiksid olla tegevuskava elluviimise peamine jõud. Euroopa digitaalsete tegevuskava prioriteetid kohalikul ja piirkondlikul tasandil on kodanike elukvaliteedi ja nende sotsiaalse ja majandusliku tegevuse eeltingimused ning need tugevdavad tõhusamaid ja individuaalsetele vajadustele kohandatud avalikke teenuseid, samuti kohalikku äritegevust;

3. rõhutab, et avaliku sektori osaliste hulgas on tavainimestele kõige lähemal kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning nemad vastutavad kodanike heaolu mõjutavate olulisimate teenuste eest. Omavalitsustel on hädasti vaja ära kasutada uusi tehnoloogilisi võimalusi, eriti arvestades majanduskriisi, aga ka demograafilist struktuuri ja kodanike vajaduste muutumist. Koos on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ning nendega seonduval äritegevusel ja kolmandal sektoril suurim potentsiaal innovatsiooni ära kasutamiseks. Määrava tähtsusega on see, kui tõhusalt rakendatakse ülikoolide ja teadusasutuste loodud teadmisi kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

4. meenutab, et komitee on pidevalt kutsunud üles investeerima IKT-uuringutesse, et tagada majanduskasv ja uute ettevõtete loomine, ning leiab, et üksnes IKT tõhus kasutamine saab kiirendada uuendusi ja aidata lahendada Euroopa peamisi sotsiaal-majanduslikke probleeme;

5. märgib, et valitsuse e-teenused on siiani sageli sisaldanud lihtsalt paberipõhise bürokraatia üleviimist interneti. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad olema esirinnas ning suunama

Euroopa ja riikliku tasandi jõupingutused tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega sellele, et viia läbi suuremad muutused haldusmenetlustes ja -struktuurides, kasutades IKTd riigiasutuste töö otstarbekuse, kvaliteedi ja tootlikkuse parandamiseks ja nende tõhususe suurendamiseks ning bürokraatia vähendamiseks üldsuse ja ettevõtete jaoks;

6. tõdeb, et teatistes kavandatud tegevuste osas, sellistena nagu nad on, ei näi pööratavat tähelepanu sellele, kas nad vastavad subsidiaarsuse või proportsionaalsuse põhimõttele; rõhutab samas, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tuleks süstemaatiliselt kaasata Euroopa digitaalsete tegevuskava tõhusaks elluviimiseks võetavate meetmete väljatöötamise, rakendamise ja haldamise. Põhitähelepanu peaks olema suunatud järgmistele tegevusvaldkondadele: koostalitlusvõime ja standardid, kiire ja ülikiire internetiühendus, digitaalpädevuse, -oskuste ja -kaasatuse parandamine ning IKTst saadav ühiskondlik kasu ELis, näiteks seoses e-valitsuse teenustega, kliimamuutused ja intelligentsed transpordisüsteemid;

II POLIITILISED SOOVITUSED

Tõhusa rakendamise kohustus

7. tervitab Euroopa digitaalsete tegevuskava eesmärki muuta Euroopa maailma tasandil aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu mootoriks;

8. meenutab nõukogu (transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energeetikanõukogu kohtumine 31. mail 2010) ⁽¹⁾ järeldusi Euroopa digitaalsete tegevuskava kohta, milles märgitakse muu hulgas järgmist:

— Euroopa peaks tiivustama digitaalmajandust, et kasutada selle valdkonnaülest toetavat potentsiaali suurendada teiste sektorite tootlikkust ja konkurentsivõimet, ning kasutama IKTd paremini ära näiteks selliste globaalsete probleemide lahendamisel nagu üleminek ressursitõhusale ja vähese CO₂-heitega majandusele ning rohkemate ja paremate töökohtade loomine;

⁽¹⁾ Nõukogu järeldused Euroopa digitaalsete tegevuskava kohta (transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energeetikanõukogu kohtumine 31. mail 2010) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/114710.pdf

- Euroopa digitaalsel tegevuskaval on Euroopa 2020. aasta strateegias võtmeroll ning see peaks olema kooskõlas nii strateegia teiste osade kui ka peatsete teiste suurprojektidega nagu „Innovatiivne liit” ja „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”;
- kõnealusel olulisel sektoris tuleb tugevdada Euroopa konkurentsivõimet, suurendades jõupingutusi IKT valdkonna teadus- ja arendustegevuses ning innovatsioonis, samuti teaduskolmnurga toetamise kaudu;
- komisjonil ja liikmesriikidel palutakse otsida võimalusi tõhustada horisontaalset koordineerimist asjaomaste institutsioonide vahel nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil, et parandada Euroopa digitaalse tegevuskava elluviimist;

9. meenutab Euroopa Parlamendi 5. mai 2010. aasta resolutsiooni Euroopa uue digitaalse tegevuskava kohta, milles märgiti, et „Euroopa saab lõigata digitaalse revolutsiooni vilju vaid siis, kui kõik ELi kodanikud haaratakse kaasa ja saavad võimaluse uues digitaalühiskonnas täiel määral osaleda ja kui poliitikameetmete keskmesse seatakse inimene” ning „arvestades, et kõnealust digitaalset revolutsiooni ei saa enam pidada tööstusliku mineviku edasiarendamiseks, vaid pigem täieliku ümberkujundamise protsessiks”⁽²⁾;

10. tõdeb, et infoühiskond on tohutult kiirendanud majanduslikke ja sotsiaalseid edusamme. Vajadust minna infoühiskonnalt üle teadmiste- ja innovatsioonipõhisele ühiskonnale võib käsitleda isegi teatud paradigma muutusena. Euroopa digitaalse tegevuskava tähtsust illustreerib asjaolu, et selle suurprojekti edukas rakendamine on teiste ELi 2020. aasta strateegia suurprojektide õnnestumise eeltingimus;

11. märgib, et ühiskonna kvaliteedi määrab suures osas selle võime tagada tõeline õppimine ja koostöö ning toota uusi tulevikku suunatud teadmisi. Sellest tulenevalt kehtestab meie ühiskond täiesti uued tingimused töömeetoditele, töökultuurile, teabe õigsuse kontrollimisele, meediapädevusele jne;

12. tõdeb, et digiteerimine ja globaliseerumine on kiiresti muutnud majandusprotsesse. OECD uuringud näitavad, et IKT-l on kaugeleulatuv mõju konkreetsete ettevõtete majandus-

tulemustele ja edule, eelkõige siis, kui see on seotud investeringutega oskustesse, organisatsioonilise muutuse, innovatsiooni ja uute ettevõtete loomisega⁽³⁾;

13. rõhutab, et Euroopa digitaalse tegevuskava rakendamist ei saa vaadelda lahus elukestva õppe ja inimkapitali arengust ega nende edendamiseks vajalikest meetmetest. Edu võti on see, kui hästi ja kui laialdaselt üle ELi on võimalik töötavaid kogukondi ja üldsust, st üksikisikuid ja erinevaid kogukondi, innustada aktiivselt osalema oluliselt innovaatilisema ja tootlikuma Euroopa loomisel. Täieliku edu saavutamiseks innovaatilistes kohaliku tasandi tegevustes, ettevõtluses, ettevõtete kasvus ning üldiselt innovaatilise avaliku, ettevõtlus- ja kolmanda sektori partnerlusalgatustes on vaja kindlat poliitilist pühendumist kõigil tasandil (EL, liikmesriigid, omavalitsused);

14. toonitab, et võime innovatsiooniprotsessi hoogustada ja kiirelt rakendada on võrgustikuna toimivate ühiskondade jaoks määrava tähtsusega edutegurid. See nõuab piirkondadelt ja linnadelt rohkem võrdlusanalüüsi ja suuremat koostööd, et nad suudaksid vastata väljakutsetele innovaatiliste lahendustega ja rakendada parimaid tavasid vastavalt kohalikele oludele ja kultuurile;

15. rõhutab, et avalike teenuste arendamisel peaksid juhtivad põhimõtted olema avatus, taaskasutamine ja tehnoloogiline neutraalsus;

Euroopa potentsiaali täielik kasutamine

16. rõhutab, et täies mahus tuleks rakendada Euroopa kogu potentsiaali IKT-teenuste arendamiseks avalikus ja erasektoris, ning kasutada IKTd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste teenuste parandamise vahendina sellistes valdkondades nagu tervishoid, haridus, avalik kord, turvalisus ja sotsiaalteenused. Euroopa Liidu toetatavad avaliku ja erasektori partnerlused, mis avalike IKT-teenuste valdkonnas kaasavad kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning IKT arendusega tegelevaid VKEsid, võivad olla nurgakivi kohalike oskuste ja teadmiste arendamisele kogu ELis⁽⁴⁾;

17. meenutab, et digitaalne ühtne turg pakub tohutuid võimalusi Euroopa kodanikele mitte ainult klientide, vaid ka ettevõtjate ning loomemajanduse ja muude ettevõtete teadmiste- ja teadmisvaldkonna spetsialistidena;

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 5. mai 2010. aasta resolutsioon Euroopa uue digitaalse tegevuskava kohta: 2015.eu.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0133+0+DOC+XML+V0//ET>

⁽³⁾ OECD, „The Economic Impact of ICT – Measurement, Evidence and Implications”.

⁽⁴⁾ CdR 156/2009 fin.

18. juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa digitaalse tegevuskava rakendamine nõuab kogu Euroopas radikaalseid muutusi suhtumises: tahet teha tavapäraseid piire ületavat horisontaalset ja valdkonnaülest tööd, struktuuride ja mõtteviisi muutumist koostöö suunas. Soovitud tulemust ei ole võimalik saavutada tavapäraste arenguprojektide abil. Ulatuslikud teedrajavad projektid, mis kasutavad Euroopa tippteadmisi, kaasates kõiki sidusrühmi, pakuvad võimalust soovitud muutuste saavutamiseks. Eritähelepanu tuleb pöörata projektitulemuste levitamisele ja rakendamisele kohalikul tasandil;

19. tõstab esile tõsiasja, et Euroopal on vaja realistlikumat ja kasutajakesksemat teadus- ja uuendustegevust. Eluslaborid kui ülikoolide ja tööstuse koostööplatvormid on üleeuroopaline kontseptsioon, mida on vaja edasi arendada, kaasates sellesse lõppkasutajad. Hästitoimivad teenuseprotsessid võimaldavad kasutajatel aktiivselt osaleda teadus- ja uuendustegevuses ning innustavad õppimist kõigi sidusrühmade hulgas. Sel võib olla tugev positiivne mõju kohaliku tasandi teenuseprotsesside uuendamisele ja regionaalkoostöö elavdamisele. Digitaalse tegevuskava rakendamine peaks hõlmama stiimuleid, et innustada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja ülikoole tegema koostööd vajalike eluslaborite kontseptsioonide väljatöötamiseks;

20. kordab, et juurdepääs taskukohase hinnaga kvaliteetsele lairibaihendusele tõstab kodanike elukvaliteeti ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osutatavate teenuste kvaliteeti, aidates samal ajal mikroettevõtetel ja VKEdel oma tooteid levitada. Võib arvata, et just äärepoolseimad piirkonnad ja kogukonnad saavad suurt kasu kiiremast ja ulatuslikumast juurdepääsust lairibateenustele ⁽⁵⁾;

21. kutsub linnu ja piirkondi üles tegema koostööd, et luua uuteks innovatiivseteks lahendusteks vajalik kriitiline mass. EL ja liikmesriigid peaksid uutele kommertskasutuse-eelsetele hangele looma soodsad tingimused, suurendades sel viisil avaliku sektori valmisolekut nii järkjärgulisteks kui ka radikaalseteks uuendusteks. Energiatõhusus ja intelligentne liiklus on näited valdkondadest, kus on vaja uusi radikaalseid arenguid, et aidata kohapealset elluviimist;

22. märgib, et hoonestatud keskkonna haldamine ja linnaplaneerimine on sektorid, millel on suur mõju kohalikule majandusele ning ka elukeskkonna kvaliteedile. Uued arengud teabehalduses võivad oluliselt kaasa aidata uue ambitsioonikama klii-

marežiimi loomisele. Ehitusteabe modelleerimist (*Building Information Modelling*) kasutatakse aktiivselt rajatiste haldamisel rajatise füüsiliste ja funktsionaalsete omaduste digitaalseks esitamiseks. Seda kontseptsiooni tuleks laiendada piirkondlikule ja linnaplaneerimisele. Siis toimiks see jagatud teadmisteressursina piirkonna kohta, moodustades usaldusväärse aluse elutsükli analüüsile, kasutajale suunatud äriprotsesside arengule ja otsuste langetamisele;

Elujõuline digitaalne ühtne turg

23. rõhutab, et digitaalne ühtne turg on Euroopa digitaalse tegevuskava oluline nurgakivi, mis teeb võimalikuks kogu Euroopat hõlmava turu arengu, edu ja elujõu, et luua ja levitada legaalset digitaalset infosisu ja e-teenuseid ning võimaldada tarbijatele lihtsat, turvalist ja paindlikku juurdepääsu digitaalse infosisu ja teenuste turgudele;

24. märgib, et avaliku sektori teabe kättesaadavaks tegemine toob kasu ühiskonnale tervikuna. Uute tavade väljatöötamine seotud avalike andmete kasutamiseks on samm kasutajakeskse teenuseprotsessi suunas. Muud hüved võivad esineda innovatiivsete teenuste, uute ärimudelite ja avaliku sektori tõhususe paranemise kujul ning seetõttu tervitab komitee avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiivi läbivaatamist;

25. tervitab Europeana – Euroopa digitaalse raamatukogu, muuseumi ja arhiivi käivitamist, et muuta Euroopa kultuuri- ja teaduspärand kättesaadavaks kõigile internetikasutajatele ⁽⁶⁾. Juurdepääs Euroopa kultuuripärandile on põhiline vahend, mille abil edendada kultuuride mitmekesisuse mõistmist, tugevdada ja ühendada elanikke mitmekeelses ja mitmekultuurilises Euroopas ning suurendada majanduspotentsiaali näiteks turismi ja teadmiste omandamise vallas;

26. juhib tähelepanu, et ühtsete Euroopa standardite puudumine e-kaubanduse elektrooniliste sõnumite, eelkõige arvete esitamise kohta on toimiva digitaalse ühtse turu elluviimise üks suuremaid takistusi;

27. toetab ettepanekut e-allkirja käsitleva direktiivi läbivaatamiseks eesmärgiga tagada õiguslik raamistik turvaliste e-autentimise süsteemide piiriüleseks tunnustamiseks ja koostalitluseks;

⁽⁵⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽⁶⁾ KOM(2009) 440 lõplik.

28. tervitab komisjoni algatust lihtsustada autoriõiguste hankimist, haldamist ja piiriülest litsentseerimist, edendades (sidus-) õiguste haldamise juhtimist, läbipaistvust ja üleeuroopalist litsentseerimist, luues õigusliku raamistiku, et hõlbustada kultuuriteoste digiteerimist ja levitamist Euroopas;

29. rõhutab vajadust viia kasutajate ja intellektuaalomandi õiguste valdaja õigused omavahel tasakaalu. Meetmed intellektuaalomandi õiguse kaitseks ei tohiks pärssida kasutajate õigust kasutada vabalt digitaalset infosisu, nagu see on võimalik analoogformaadi puhul. Samuti ei tohi kodanike võrgupõhisele infosisule juurdepääsu või eneseväljenduse õigus piirduda sisu filtreerimise või intellektuaalomandi õiguse kaitsest lähtuva juurdepääsu keelamisega võrgule;

Koostalitlusvõime ja standardid

30. tervitab ettepanekut reformida IKT standardite rakendamise Euroopa eeskirju nii, et need võimaldaksid kasutada teatavaid IKT foorumite ja konsortsiumide koostatud standardeid ning loodab, et komisjon esitab kõnealuste standardite toimiva määratluse, nimetades neid kas avatud standarditeks või avatud spetsifikaatideks;

31. on nõus, et liikmesriigid peaksid ellu viima koostalitluse ja standardite osas võetud kohustused, mis võeti ministrite deklaratsioonis Malmös ja Granadas, eelkõige avatud standardite ja spetsifikaatide osas;

32. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid olema kaasatud ning tegema aktiivselt laiaulatuslikku koostööd, et parandada haldusasutuste vahelist koostalitlusvõimet ja avalike teenuste osutamise tõhusust⁽⁷⁾;

Usaldus ja turvalisus

33. rõhutab, et uued osalusplatvormid ja interaktiivsed ühiskomisteenused (Web 2.0 ja sellele järgnevad arengusuunad), milles kasutajad on muutunud aktiivseteks osalejateks, loojateks või „tarbijaks-loomjaks”, pakuvad ainukordset võimalust kasutada ära Euroopa elanike loovust. Väga oluline on luua seda arengut edendav avatuse ja usalduse keskkond ja kultuur;

34. märgib, et interneti infrastruktuuri rajamisel ja selle kaudu edastatavate teenuste arendamisel on väga oluline tagada turvalisusnõuete täitmine kõigil tasanditel, et tagada eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse optimaalne tase. Oluline on sellega seoses vältida isiklike andmete igasugust loata jälgimist ja profiilide loomist⁽⁸⁾;

35. kutsub üles korraldama laialdast koolitust kogu personalile, eelkõige tehnikaspetsialistidele (nt võrgud, süsteemid, turvalisus, eraelu puutumatus jne), otseselt eri tehnoloogiaid hõlvavate turvamenetlustega töötavale personalile ning uuenduse ja kaasajastamisega üldiselt või kaudselt seotud personalile (nt digitaalse kirjaoskuse õpetamine tarbijatele) usalduse ja turvalisusega seotud teemadel;

36. rõhutab tungivalt infosisu tootjate vastutust ja asjaolu, et võitlus illegaalse ja kahjuliku infosisu vastu peab toimuma ilma teabe vabale liikumisele piiranguid seadmata (sisu filtreerimine, mida mitmed liikmesriigid kasutavad, blokeerib ka sellise sisu, mida ta ei peaks blokeerima ning sageli puudub läbipaistev ja kontrollile alluv menetlus). Tuleb luua viise eelkõige haavatavate kasutajate kaitsmiseks. Sarnaselt tuleb leida viise kahjuliku infosisu jälgimiseks ja selle eemaldamiseks internetist juba eos;

Kiire ja ülikiire internetiühendus

37. meenutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on võtmeroll võrdse juurdepääsu tagamisel taskukohase hinnaga lairibaühendusele näiteks piirkondades, kus turumehhanismid seda tagada ei suuda, võttes endale juhtrolli katseprojektide läbiviimisel, et ületada e-juurdepääsu lõhe, ning uute lähenemisviiside arendamisel, mis võimaldaksid muuta avalikud e-teenused kodanikeskseks⁽⁹⁾;

38. teeb ettepaneku, et rahastamine ja muud toetavad meetmed peaksid abistama vaba juurdepääsuga lairibaühenduse võrkude rakendamist. Neil võrkudel oleks horisontaalne ülesehitus, tuginedes ärimudelile, mis eraldab füüsilise juurdepääsu võrgule teenuste osutamisest. Olemasolevad kiudoptilised võrgud tuleks konkurentsile avada;

39. tuletab meelde, et toimiv infoühiskonna infrastruktuur tuleb tagada kõigile elanikkonna liikmetele sõltumata nende elukohast. Kiiretel ja töökindlatel sideühendustel, mida täiendavad tõhusad traadita mobiiliteenused, on oluline roll piirkondliku konkurentsivõime, juurdepääsu ja inimeste võrdse kohtlemise edendamisel;

40. rõhutab, kui võrd oluline on tagada kõrvalistes ja hõreda asustusega piirkondades raadiospektri kättesaadavus traadita lairibaühenduste jaoks ning tervitab komisjoni kavatsust kooskõlastada spektrikasutuse suhtes kohaldatavaid tehnilisi ja õiguslikke tingimusi ning ühtlustada sagedusalasid, et luua mastaabisääst seadmeturgudel ning et tarbijad saaksid kasutada samu seadmeid ja teenuseid kogu ELis;

⁽⁷⁾ CdR 10/2009 fin.

⁽⁸⁾ CdR 247/2009 fin.

⁽⁹⁾ CdR 5/2008 fin.

Digitaalpädevuse, -oskuste ja -kaasatuse parandamine

41. tunnustab käimasolevat haridussüsteemi muutmist, kuna vaja on radikaalseid muutusi. Hariduse ülesanne ei ole enam suure koguse teabe andmine. Pigem on hariduse tuum õppida õppima, st aidata inimestel parandada oma õpioskusi, mis aitaks neil ise teavet hankida ja töödelda. Siinkohal on digitaalsel kirjaoskusel keskne tähtsus;

42. rõhutab, et Euroopa digitaalse tegevuskava üks peamisi eesmärke on edendada juurdepääsu avalikule teabele ja e-teenustele ning nende kasutamiskõlblikkust. Euroopa digitaalne tegevuskava peaks olema vahend IKT täielikuks integreerimiseks haridusse ja koolitusse. Digitaalne kirjaoskus, e-oskused ja e-pädevused nõuavad konkreetseid tegevusi ja tõhusat õpikeskkonda kõigi jaoks;

43. leiab, et e-oskuste levitamise mehhanismide loomine Euroopas aitab kaasata ja ümber õpetada paljusid lisasihtrühmi, kes on praegu mõnikord olemasolevatest äri- või akadeemilistest pakkumistest e-oskusi omandada ilma jäetud. IKT võimalused paindliku töökorralduse ja kaugtöö pakkumisel pakuvad märkimisväärsed võimalusi nende elanikkonnarühmade tööhõive uueks korralduseks. Niisugused algatused nõuavad avaliku ja erasektori vahelist partnerlust, esmajoones seetõttu, et kommertsteenuseid ja koolituspakkumisi on vaja spetsiaalselt kohandada konkreetsete rühmade vajadustele;

44. rõhutab, et Euroopa piirkondlik ja kohalik tasand peavad olema teerajajad, kes rahvastiku vananemisele vastukaaluks rakendaksid uusi IKT-toega süsteemilahendusi, ning kutsuvad üles töötama välja innovatiivseid IKT-toega kontseptsioone, et Euroopa saaks võtta juhirolli aktiivse vananemise küsimuses digitaalses maailmas;

45. toonitab, et raamatukogud on kasulik ja tõhus võimalus igakülgselt teabeteenuste pakkumiseks üldsusele sõltumata nende sotsiaalsest staatusest. Euroopa parimaid tavasid võib näha seal, kus raamatukogud on arenenud digitaalseteks kultuuri- ja teabealasteks teeninduskeskusteks ning asuvad paikades, kus inimesed igapäevaselt liiguvad, nt kaubanduskeskused. Selle valguses ei tule uute teenuste ja uue meedia sisu kavandada mitte ainult majanduslikest kriteeriumidest lähtudes, vaid ka sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi arvestades;

46. rõhutab, et tõhusaks rakendamiseks tuleb arvestada asjaoluga, et kultuuri- ja loomesektorid annavad info- ja kommuni-

katsioonitehnoloogiale sisu ja aitavad sellega kaasa nende jätkuval arengule. Digitaalsel tegevuskaval on võtmeroll nende sektorite potentsiaali realiseerimisel ning kultuuri- ja loometegevusega seotud digitaalse infosisu ja e-teenuste ühtse ja turvalise turu loomisel. Kui Euroopa kultuuripärandit soovitakse paremini kasutada, siis tuleb digiteerimist aktiivselt toetada;

IKTst saadav ühiskondlik kasu ELis

47. soovib pidada esmatähtsaks IKT-toega kontseptsioonide ja meetodite arendamist teadus- ja arendustegevuse tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks tegeliku elu protsessides. Hea näide sellisest tegevusest on konkurentsivõime ja uuendustegevuse programm (*Competitiveness and Innovation Programme, CIP*), mis on suurepärase platvormi tulevaste internetirakenduste kasutuselevõtu edendamiseks. Kõnealust programmi tuleks laiendada, eraldades olulisi täiendavaid rahalisi vahendeid edukate projektide tulemuste levitamiseks ja rakendamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

48. peab oluliseks digitaal tehnoloogia meetodite kasutamist kodanike kaasamise edendamise vahendina. Näiteks tuleks kohalikul ja piirkondlikul tasandil luua selliseid digitaalseid arutelufoorumeid ja töökeskkondi, et kodanikud saaksid osaleda neile lähedalasuvate igapäevateenuste arendamises;

49. tõstab esile asjaolu, et Euroopa digitaalsel tegevuskaval on tohutu potentsiaal toimida piirkondade ja omavalitsuste jaoks stiimulina reformida Euroopa koostöö raames oma teenuse- ja tootmisprotsesse. Piirkonnad ja omavalitsused kogu Euroopas peaksid põhjalikult reformima oma struktuure, töömeetodeid ja protsesse võrdlusanalüüsi alusel ning nii omavahelises koostöös kui ka koostöös ülikoolide ja ettevõtete-ga. Koostöö ja rahastamine ELi tasandil lubaks võtta ka suuremaid riske. EL peab kasutusele võtma uue tava, mille alusel on investeringute juhtimise see, et osa kohalike ja piirkondlike omavalitsusi on teerajajad, aktiivsed teadlased, katsetajad ja otsuselangetajad, kes arendavad uusi tulevikulahendusi kõigi hüvanguks;

50. rõhutab tungivald teenuseprotsesside uuendamise vajadust nii avalikus kui ka erasektoris, et kasutada täiel määral ära hüved, mis tulenevad IKT abil teostatavast protsessi ümberkorraldamisest. E-arvete ja e-identimise ulatuslikum kasutamine nõuab eestvedajaid, koostööd ja standardimist;

Teadusuuringud ja innovatsioon

51. rõhutab Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi tähtsust ja tõdeb, et selle valdkondlikud prioriteedid – tulevane info- ja kommunikatsiooniühiskond, kliimamuutused ja säästev energia – on ELi 2020. aasta strateegia jaoks võtmetähtsusega. Instituudil võib olla praktiline mõju kohalikul ja piirkondlikul tasandil, aidates välja töötada ja levitada uusi kontseptsioone ning piirkondliku ja kohaliku tasandi innovatsiooni uusi tavasid. Selleks on vaja, et mõned kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused oleksid valmis piisavalt investeerima oma piirkonna muutmisesse instituudi ja eluslabori algatuste katsepolügooniks, kus kodanike ja kogukondade eri rühmad annavad aktiivse, kasutajale suunatud panuse;

52. märgib, et isegi väikesed kohaliku ja piirkondliku tasandi asutused võivad olla kitsastes erialavaldkondades ülemaailmset huvi pakkuvate teadmiste allikaks, eriti juhul, kui nad osalevad globaalsetes võrgustikes ja teevad koostööd teadmistepõhiste ettevõtetega ⁽¹⁰⁾;

53. innustab komisjoni arendama edasi teadmiste kolmnurga ja eluslaborite käsitlust, sest need saaksid suurendada eri tegevuste sünergia taju tugevale seosele tegeliku elu väljakutsetega ja probleemide lahendamiseks;

54. kinnitab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on valmis võtma järjest aktiivsema rolli teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonipoliitika elluviimise edendamisel, eeldusel, et kõigis ELi programmides ja projektides otsustatakse sellise lähenemise viisi kasuks, mille puhul oleks rahastamise põhikriteeriumiks vastava projekti valdkonnas olemasolevate oskuste ja teadmiste kaardistamine ning nende tõhus kasutamine;

55. soovib tõhusamalt rakendada ülikoolide ja tööstuse eesliini arengutest saadud innovaatilisi kogemusi, et tugevdada kogu Euroopas teadmistevaldkonna spetsialistidelt nõutavaid ulatuslikke pädevusi;

Digitaalse tegevuskava rahvusvahelised aspektid

56. jagab seisukohta, et on vaja edendada interneti haldamise rahvusvahelistumist ja ülemaailmset koostööd, et tagada interneti stabiilsus, võttes aluseks paljusid sidusrühmi hõlmava mudeli, ning on nõus komisjoniga, et on vaja toetada interneti haldamise foorumi tegevuse jätkamist ka pärast 2010. aastat;

Rakendamine ja juhtimine

57. leiab, et Regioonide Komiteele tuleks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajana ning seoses viimaste arengutega ning heade digiteerimistavadega kogu Euroopas anda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende esindusorganisatsioonide kõrval proaktiivne roll Euroopa digitaalse tegevuskava juhtimistsükli (nt eksperdirühmades ja iga-aastasel digitaalsel assambleel). Kohaliku ja piirkondliku tasandi osalejatele ja neid esindavatele organisatsioonidele tuleks anda tugev ja väljapaistev roll;

58. märgib, et digitaalne tegevuskava on väga oluline ka teiste suurprojektide edu jaoks. Seetõttu tuleb oluliselt suurendada koostööd eri peadirektoraatide ja programmide vahel ning digitaalse tegevuskava rakendamise rahastamist tuleks suunata eeskätt läbi juba olemasolevate programmide.

Brüssel, 6. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

⁽¹⁰⁾ CdR 247/2009 fin.

Regioonide Komitee arvamus teemal „Võitlus kodutusega”

(2011/C 15/08)

REGIOONIDE KOMITEE ESITAB JÄRGMISED SOOVITUSED:

- Kodutus on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse äärmuslik vorm, millele on vaja pöörata suuremat tähelepanu Euroopa Liidu sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse strateegia raames. See ei ole mitte õige, et Euroopa Liidus on kodutute arv nii suur. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta 2010 on õige hetk suurendada teadlikkust sellest püsivast probleemist, millel on oht majanduskriisi tingimustes veelgi halveneda. Kõik algatused kõnealuse probleemi lahendamiseks tuleks loomulikult koostada pikas perspektiivis, ulatudes kaugemale 2010. aastast ja praegusest kriisist.

- Komitee soovib rõhutada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osatähtsust praktiliste ja tõhusate meetmete rakendamisel kodutusevastases võitluses. Omavalitsustel on tegelik vastutus ja ka suur kogemus ning paljudel juhtudel hästi toimivad meetodid ja programmid, mis on suunatud nii ennetavate, kiireloomuliste kui ka pikaajaliste meetmete võtmisele. See suurendab vajadust selgema pädevuste jaotuse järele eri ametiasutuste ja eri tasandite vahel. Kõnealuses kontekstis on nimetamist väärt ka see, et kodutuse problemaatika võib olla koondunud riigi teatud piirkondadesse või teatud riiki-desse. Seetõttu on vajalikud Euroopa tasandi ja riiklikud meetmed, et anda piirkondadele, kus kodutus on eriti levinud, majanduslikku toetust, seda ka territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse huvides.

Raportöör: Tore Hult (SE/PES), Alingsåsi linnavalitsuse aseesimees, Rootsi

I REGIOONIDE KOMITEE POLIITILISED SOOVITUSED

Taustteave

1. Komitee meenutab, et majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, mis on ELi poliitika nurgakivi, ei ole võimalik saavutada, kui üks osa ELi elanikkonnast on kodutu, mistõttu neil puudub võimalus isiklikuks ja ametialaseks arenguks. Komitee rõhutab, et kodutus on eriti tõsine probleem laste ja noorte jaoks.

2. Kodutus on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse äärmuslik vorm, millele on vaja pöörata suuremat tähelepanu Euroopa Liidu sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse strateegia raames. See ei ole mitte õige, et Euroopa Liidus on kodutute arv nii suur. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta 2010 on õige hetk suurendada teadlikkust sellest püsivast probleemist, millel on oht majanduskriisi tingimustes veelgi halveneda. Kõik algatused kõnealuse probleemi lahendamiseks tuleks loomulikult koostada pikas perspektiivis, ulatudes kaugemale 2010. aastast ja praegusest kriisist.

3. Lähtuda tuleks sellest, et tegemist on kõigi liikmesriikide ühise probleemiga. Kodutust esineb inimeste seas nende haridustasemest, kultuuritaustast ja varasemast majanduslikust olukorrast sõltumata ning seda esineb kõigis liikmesriikides. Seetõttu on kodutuse ärahoidmiseks ja vähendamiseks vajalikud ühised meetmed.

4. Kodutus põhjustab suurt isiklikku tragöödiat ning olulisi sotsiaalseid kulutusi. Kodutute arvu vähendamises vähenevad ka sotsiaalsed kulutused ning rohkem inimesi oleks kaasatud ühiskonda ja osaleks Euroopa arengus.

5. Komitee rõhutab, et kodutust põhjustab teatud asjaolude kokkulangevus ning seetõttu ei tuleks kodutust vaadelda kui üksnes isiklike probleemide põhjustatud nähtust.

6. Komitee rõhutab, et kodutuse põhjused peituvad selliste tegurite kokkulangevuses nagu taskukohase hinnaga eluasemete puudus, madalalagaline töö, uimastite kuritarvitamine, piiratud ravivõimalused uimastisõltlastele, vaimne tervis ja haigused, koduvägivald, töötus, probleemsed inimestevahelised suhted, vaesus, vanglast vabanemine ja naasmine ühiskonda ning muudatused ja kärped hoolekandesüsteemis. Eriti oluline on kinnisvara omanike suhtumine kodututesse ning nende võimalused aidata kodututele elamispiind tagada. Et kõnealused jõupin-

gutused oleksid edukad, on vajalik kooskõlastamine ja mitmete eri meetmete rakendamine.

7. Komitee leiab, et on vaja rohkem teadmisi kodutuse tekkepõhjuste ja selle kestmise tegurite kohta. Sellised teadmised on aluseks tõhusate meetmete rakendamisele eri poliitikavaldkondades.

8. Komitee peab kodutuse probleemi väga oluliseks ning leiab, et tööd tuleb teha mitmel tasandil, osaliselt kodutuse ärahoidmiseks ja teadlikkuse tõstmiseks, kuid ühtlasi ka elamuehitust innustavate meetmete võtmiseks.

9. Komitee soovib rõhutada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osatähtsust praktiliste ja tõhusate meetmete rakendamisel kodutusevastases võitluses. Omavalitsustel on tegelik vastutus ja ka suur kogemus ning paljudel juhtudel hästi toimivad meetodid ja programmid, mis on suunatud nii ennetavate, kiireloomuliste kui ka pikaajaliste meetmete võtmisele. See suurendab vajadust selgema pädevuste jaotuse järele eri ametiasutuste ja eri tasandite vahel. Kõnealuses kontekstis on nimetamist väärt ka see, et kodutuse problemaatika võib olla koondunud riigi teatud piirkondadesse või teatud riikidesse. Seetõttu on vajalikud Euroopa tasandi ja riiklikud meetmed, et anda piirkondadele, kus kodutus on eriti levinud, majanduslikku toetust, seda ka territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse huvides.

10. Komitee leiab, et üldine kodutuse vastu võitlemise strateegia eeldab ELi institutsioonide suuremat aktiivsust arengu toetamisel ja rakendatud meetmete kontrollimisel. See ei välista aga subsidiaarsuse põhimõtte järgimist ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsustava rolli tunnistamist.

11. Komitee nendib, et rahvusvahelised deklaratsioonid ja riikide seadused annavad tunnistust üha kasvavast soovist tõsta teadlikkust kodutusest kui olulisest ühiskondlikust probleemist. Paljudes riikides on õigus elukohale sätestatud põhiseaduses.

12. Paljud ülalpool kirjeldatud ettepanekud ja meetmed põhinevad sellel olulisel ühisel alusel ja juba olemasolevatel raamistikel, mis tähendab, et kõige olulisemaid kodutusega seonduvaid küsimusi võib käsitleda selleks uusi õigusakte koostama.

13. EL ei ole sõnastanud ühist kodutuse määratlust ning seetõttu kutsub komitee liikmesriike üles kasutama nii palju kui võimalik ETHOSe tüpoloogiat (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion). See võimaldaks võrrelda olukorda liikmesriikides ning eri algatuste tulemusi. Vastavalt määratlusele on kodutu isik, kellel

- puudub igasugune peavari (isikud, kes magavad tänaval);
- puudub elukoht (elamine kodututele kohandatud ajutistes eluasemetes, kodutute öömajades, teatud rühmade muus kollektiivses elukohas, toetatud eluasemetes jms);
- on ebakindl elukoht (elamine eluruumis ilma kindla üürilepinguta või elamispinna puuduse tõttu perekonna või sõprade juures);
- on nõuetele mittevastav elukoht (elamine hurtsikus, elamine elamus, kus puuduvad sanitaarruumid või mis on riikliku õigusaktiga tunnistatud elamiskõlbmatuks, elamine haagissuvilas või kampingumajas, mis ei ole mõeldud aastaringseks elamiseks, ning elamine kitsastes oludes).

14. Komitee arvates peaks võitlus kodutusega olema üks ELi sotsiaalse kaasamise poliitika esmatähtis meede, seda enam, et sotsiaalkaitsekomitee seadis kodutuse ja eluaseme kättesaamatuse problemaatika 2009. aasta keskseks teemaks. Eelkõige on 2010. aasta kui vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse Euroopa aasta on suurepärase hetk tõrjutuse äärmusliku vormi ehk kodutuse vastase võitluse tõhustamisel.

15. Kvaliteetne, taskukohase hinnaga eluase on esmase tähtsusega isiklik hüve ja õigus. Seepärast peavad liikmeriigid tegema kõik võimalikud jõupingutused ning võtma meetmeid, et aidata elukoht leida kõigil inimestel, kellel on selleks riiklike seaduste kohaselt õigus.

16. Lisaks silmnähtavatele sotsiaalsetele tagajärgedele, mida kodutus üksikisikule põhjustab, on tarvis märgata ka ühiskonnale tõusvat majanduslikku kasu sellest, kui inimesel on elukoht ja ta leiab töö.

17. Komitee juhib tähelepanu otsestele ja kaudsetele majanduslikele kuludele, mida kodutus tekitab liikmesriikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Väga olulised on otsesed kulud, mis tuleb konkreetsete või üldiste vahendite kujul kasutusele võtta kodutuse probleemiga tegelemiseks. Lisaks sellele tähendab see ka palgatöö alusel saadava maksutulu vähenemist. Kokkuvõtteks võib öelda, et kodutus takistab paljudes riikides majanduse kasvu ning pikas perspektiivis sellise jätkusuutliku ühiskonna arengut, mida me soovime luua ning mida muu hulgas kirjeldatakse Euroopa 2020. aasta strateegias.

18. Olemasolevad andmed nende majanduslike tagajärgede kohta õigustavad igati ennetusprogramme, mille kulud on kodutuse sotsiaalsest kogukulust selgelt madalamad.

Regioonide Komitee soovitused

19. Komitee arvates peaksid liikmesriigid tunnistama selle ühiskondliku probleemi tähendust ning vajadust jätkata ja tõhustada käimasolevat tööd. Põhiline eeldus edu saavutamiseks kodutusevastases võitluses seisneb jõupingutuste kooskõlastamises kõigil asjaomastel tasanditel (kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja riikidevahelisel).

20. Peamine raskus võitluses kodutusega seisneb selles, et tuleb kaasa haarata suur hulk poliitikameetmeid ning vastutus jaguneb eri ametiasutuste vahel. Selleks et võitlus kodutusega oleks tõhus, peab see hõlmama muu hulgas linnaplaneerimispoliitikat, eluasemeehitust ja sotsiaalpoliitikat ning tööhõivet ja tervishoidu, sealhulgas vaimset tervist. Seega tuleb soodustada lepingulisi ja piirkondlikke kokkuleppeid ametiasutuste vahel, mis vastutavad eluasemete finantseerimise, ehituslubade väljastamise ning sotsiaaltoetuste eest.

21. Komitee rõhutab, et olukorra parandamiseks tuleb tähelepanu pöörata nii ennetavale, kiireloomulisele kui ka pikaajalisele tööle.

22. Komitee leiab, et olemasolevad teadmised kodutuse põhjuste kohta ei võimalda välja töötada selliseid poliitikameetmeid, milles arvestatakse täiel määral kodutute hulka kuuluvate inimeste suurt heterogeensust ning seda, et inimesed võivad sattuda tänavale väga erineval viisil. Lisaks põhjustavad kõnealuste inimestega tegelemisel kasutatavad menetlused sageli olukorra, kus inimesed jagatakse kunstlikesse kategooriatesse selle alusel, millisesse raami nad sobivad. Teadmiste puudumine kahjustab selgelt kodutute võimalusi osaleda aktiivselt ühiskonnas.

23. Komitee on arvamusel, et asjakohaste lahenduste pakkuamiseks on nüüd vaja kõnealusest suhtumisest loobuda ning valida inimlik ja individuaalne lähenemisviis, mis põhineb iga inimese enda elukäigul. See tähendab, et meetmed kodutuse vastu võitlemiseks tuleb ellu viia võimalikult lähedal neile, keda need puudutavad. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on seega oluline roll.

24. Komitee on seega seisukohal, et on vaja optimeerida ja edasi arendada statistilisi vahendeid. Euroopa tasandil tuleb edendada andmete ühtlustamist, laiendades tööd ETHOSe tüpoloogiaga ning toetades üldisemalt võrdlevaid lähenemisviise eri liikmesriikide vahel. Samuti tuleb soodustada praeguste vahendite reformimist, et seada esikohale inimese elukäigul põhinev lähenemisviis, võttes arvesse tegureid, mis on kodutuseeni viinud, mis põhjustavad kodutusest väljumise järel sinna tagasilangemist ning mis aitavad probleemi lõplikult lahendada.

25. Komitee kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles looma eri valdkondades asutustevahelisi koostöö- ja koostöökõlastusmehhanisme, et parandada kodutute terviklikku abistamist, jälgimist ja toetamist. Vaja on pikaajalist koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel ning pikaajalisi strateegiaid, mille abil saab kõnealuse probleemi ja selle põhjused kaotada, sest lühiajalistest ja ühekordsetest meetmetest ei piisa.

26. Paljudes liikmesriikides puuduvad nii usaldusväärsed ametlikud andmed kodutuse ulatuse kohta kui ka teave tõhusate meetmete kohta kodutuse vastu võitlemisel. Regioonide Komitee kutsub liikmesriike üles andma ELi koostöö abil panuse ühisesse kodutuse vastu võitlemise strateegiasse ning seejärel tagama, et edu saavutamiseks antakse strateegiale riiklikul tasandil sobiv kuuju.

27. Isiklik eluase on esmase tähtsusega isiklik hüve, tänu millele saab inimene ühiskonnas ja tööturul oma koha leida. Seepärast kutsub Regioonide Komitee komisjoni üles lähemalt uurima põhimõtet, mille kohaselt inimesel on õigus sobivatele elamistingimustele, ning kuidas kõnealust õigust sõnastada.

28. Komitee leiab, et kodutusega võitlemiseks on vajalikud tõhusad meetmed. Ühine poliitiline seisukohavõtt kodutuse küsimuses on vältimatu selleks, et luua vajalik alus edaspidise töö jaoks. Vastasel juhul jääb püsima oht, et panused on killustatud ja kooskõlastamata. Paljudes kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes juba käivat tööd tuleb arendada ja laiendada. Kodutuse vältimiseks on vajalikud riiklikud ja rahvusvahelised mudelid ja meetodid. Üldised jõupingutused avaliku arutelu algatamiseks ja üldsuse teadlikkuse tõstmiseks on väga olulised ühise panuse andmisel.

29. Komitee rõhutab vajadust võidelda ühiskonnas levinud stereotüübi vastu, mille kohaselt sõltub kodutus üksnes inimesest enesest. Tuleb põhjalikumalt uurida kodutuse põhjusi ning analüüsida kodutuse tagajärgi, mis see ühiskonnale lõppkokkuvõttes maksma läheb. Komisjon võiks seega võtta meetmeid, et koostada üksikasjalikum ülevaade kodutuse problemaatikast.

30. Komitee kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles käsutama õigust elukohale ühe esmase tähtsusega isikliku hüvena ja osalema kodutuse põhjuste, tagajärgede ja kulude alastes uuringutes. Kodutuse paremal mõistmisel põhinevad jõupingutused ja ennetusmeetmed võimaldavad seejärel hinnata astunud sammude tõhusust.

31. Komitee on seisukohal, et ametiasutused ei ole seni kogutud teadmisi piisavalt levitanud ega piisavalt hästi ära kasutanud. Tuleks välja töötada strateegilisem kava teabe asjaomasel tasandil levitamise kohta.

32. Majanduslike argumentide olulisust võitluses kodutuse vastu tuleks veelgi edasi arendada. Järgnevatel aastatel peaks

olema võimalik koostada mitmeid uusi aruandeid. Seejärel võib jätkata tööd kogutud teadmiste põhjal.

33. Komitee teeb ettepaneku luua ELi tasandil jätkusuutlik süsteem heade tavade kindlaksmääramiseks. Komitee soovib rõhutada vajadust levitada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seas heade tavade kogemusi teadlikkuse tõstmise, ennetusmeetmete, personali koolituse ja erinevatele kodutute rühmadele suunatud toetuste valdkonnas.

34. Komitee suhtub väga positiivselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste algatustesse ja projektidesse kodutuse vastu võitlemise valdkonnas, kuid nendib samal ajal, et tuleks tõhustada heade tavade levitamist. Seda on võimalik teha kvalitatiivse töötajate vahetusprogrammi abil, mis on suunatud eri liikmesriikides otseselt kodutuse problemaatikaga töötavatele inimestele. Sellise vahetusprogrammi jaoks tuleb tagada piisavalt rahalisi vahendeid ning selle võib arendada välja uueks vahetusteenuse vormiks ELis.

35. Komitee rõhutab vajadust paremini mõista kodutuse ulatust ja struktuuri ELis. Näiteks oleks väga oluline teada, kuidas jagunevad andmed soo, vanuse, rahvuse, sotsiaalsete tingimuste ja teiste oluliste näitajate alusel. Ilma asjaomase teabeta on raske luua vajalikke majanduslikke ja sotsiaalseid strateegiaid kodutuse probleemi lahendamiseks. Komitee soovib, et statistika põhineks FEANTSA vastu võetud kodutuse määratlusel. Komitee eeldab, et komisjonile pannakse peatselt vastavasisuline ülesanne.

36. Komitee leiab, et kodutus, mis kahjustab esmase tähtsusega isiklikku hüve, piirab üksiksiku põhiõigusi ja inimväärikust ning õigust oma elu üle ise otsustada. Kodutus on eriti tõsine probleem laste puhul, kellel puudub sageli võimalus oma olukorda mõjutada. Seetõttu on komisjonil põhjust uurida liikmesriikide võimalusi luua riiklikul tasandil teatud tagatised kodutuse likvideerimiseks alla 18-aastaste hulgas. Tuleks hinnata, kas need peaksid hõlmama ka puuetega inimesi.

37. Ei ole võimalik liigselt rõhutada asjaolu, et elukoha puudumine on juba iseenesest probleem. Algatuse Housing First häid tulemusi tuleks rohkem levitada tingimusel, et kodututele pakutakse lisaks eluasemele ka toetust, mis on vajalik teiste kodutusega seonduvate probleemide lahendamiseks.

38. Tuleks võtta kinnisvaraomanikele suunatud erimeetmeid ning korraldada teabekampaaniaid. Kodutuse vastu võitlemisel on otsustava tähtsusega ühine arusaam, et kõik inimesed on väärtuslikud ning et iga inimene tahab oma olukorda parandada ja anda oma panuse ühiskonna arengusse. Eluaseme nappuse vältimisel on kinnisvaraomanikel eriti oluline roll. Neile tuleks pakkuda lisasoodustusi, kui nad kodututele eluruume pakuvad.

39. Komitee rõhutab vajadust tõhustada kodutute tegevate töötajate välja- ja täiendusõpet. Riikides, kus haridus-, kohtu-, tervishoiu-, sotsiaalhoolekandesüsteemi- ja politseitöötajad ning psühholoogid on saanud eriväljaõppe, on tehtud suuri edusamme kodutuse küsimuses juba varajases staadiumis tehtavate jõupingutuste tõhustamisel. Struktuurivahendite eraldamisel järgmiseks perioodiks tuleb kavandada rohkem vahendeid seda laadi meetmete jaoks.

40. Komitee rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ennetustöö olulisust, kuid vajalikud on ka kiireloomulised lahendused. Tagada tuleb ajutise peavarju pakkumise võimalus. Sellise lahendusega, mille puhul kodutud jäävadki kasutama kodutute öömaja süsteemi, ei ole võimalik nõustuda. Teatud riigid on otsustanud strateegia kasuks, mille eesmärk on sulgeda kõik kollektiivsed kodutute öömajad. Selle asemel pakutakse kodututele konkreetseid lahendusi, mis vastavad nende vajadustele. Siinkohal on väga oluline vältida väljatõstmisi.

41. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad tõhustama oma tegevust vabatahtlike toetamisel ühiskonnas. Kodutus on struktuuriline ja poliitiline probleem, mis nõuab kõigi riigiasutuste pühendumist, kuid ka vabatahtlikul sektoril on selles väga suur osatähtsus. Tuleb kaaluda, kuidas saab EL kaasa aidata vabatahtliku sektori osatähtsuse suurendamisele. Euroopa vabatahtliku tegevuse aastat (2011) tuleks kasutada kui head võimalust tõsta inimeste teadlikkust ja analüüsida uusi võimalusi teha vabatahtlike organisatsioonidega koostööd selles olulises valdkonnas.

42. Komitee teeb ettepaneku kehtestada ELi tasandil konkreetseid majandusprogrammid, mille eesmärk on tõhustada riiklikke ja kohalikke/piirkondlikke jõupingutusi võitluses kodutuse vastu ning töötada ühtlasi välja kvaliteedikriteeriumid. Ressursside mõju ja kasutuse optimeerimiseks tuleb tõhustada

kogemustevahetust. Komitee soovib seega võtta tulevaste Euroopa fondide raames rohkem arvesse ka seda küsimust.

43. Komitee teeb ettepaneku anda nii kohalikule kui ka piirkondlikule tasandile võimalus töötada välja programme kodutute kaasamiseks ühiskondlikku ja tööellu, luues tööandjatele stiimuleid kodutute töölevõtmiseks. Samuti võib kohalik ja piirkondlik tasand tõhustada integratsiooni koolitusalgatuste abil, mille eesmärk on kodutute kaasamine ühiskonda. Tuleks levitada selles valdkonnas esinevaid häid tavasid.

44. Kodutuse teemalise teabe levitamise ja tõhustamise meetmeid tuleks struktureeritumalt rakendada.

45. Komitee teeb ettepaneku luua Euroopa kodutuse keskus, millest võiks saada praegu puuduv kooskõlastusorgan. Keskuse esmane ülesanne oleks kooskõlastamine, kuid see peaks ühtlasi aitama kaasa ka teadmiste tõhustamisele ja ühiste strateegiate väljatöötamisele. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles analüüsima sellise organi loomise võimalusi, mis hakkaks ühtlasi vastutama ka kodutute olukorra kaardistamise eest liikmesriikides. Keskuse roll peaks olema reformide kooskõlastamine ja toetamine liikmesriikides muu hulgas heade tavade levitamise teel. Oluline on ka see, et ELi tasandi jõupingutused võivad anda tõelist lisaväärtust, kui sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas kasutatakse avatud koordineerimise meetodit.

46. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et kodutute naiste hulk üha kasvab ning et arvesse tuleb võtta kodutute naiste eriti tundlikku olukorda sotsiaal-majanduslike ja tööhõivealaste aspektide seisukohast, aga ka püsivate raskuste tõttu pääseda juurde teenustele. See küsimus nõuab liikmesriikidelt erilist tähelepanu.

Brüssel, 6. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamuse teemal „Euroopa naabruspoliitika ja eelkõige idapartnerluse algatuse rakendamine: Moldova Vabariigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ajakohastamine, reformid ja haldussuutlikkus”

(2011/C 15/09)

REGIOONIDE KOMITEE

- tervitab ambitsioonika reformikava käivitamist, mille eesmärk oli tugevdada demokraatiat, turumajandust ja õigusriigi põhimõtteid, läbirääkimiste alustamist uue assotsiatsioonilepingu üle ja dialoogi alustamist viisarežiimi lihtsustamise üle;
- märgib, et mõttekas oleks laiendada Regioonide Komitee osalemist ka kahele ülejäänud platvormile, sest need hõlmavad tegevusi, mille puhul on vajalik kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsene osalemine (eriti 2. platvorm: majanduslik integratsioon ja lähenemine ELi valdkondlikele poliitikatele);
- soovib kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused nõuandvalt läbirääkimistesse uue assotsiatsioonilepingu üle, regionaalarengu katseprogrammide arendamisse, regionaalarengu poliitika rakendamise järelevalvesse ja hindamisse. Seepärast soovib Regioonide komitee anda konstruktiivse panuse Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika peadirektoraadi ning Moldova ehitus- ja regionaalarenguministeriumi vahel peetavatesse läbirääkimistesse vastastikuse mõistmise memorandumi üle ja selle sõlmimisse;
- märgib, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahalise autonoomia tugevdamine on ülioluline tegur Euroopa vahendite tulevase juhtimise ning piirkondliku ja piiriülese koostöö tõhustamise jaoks;
- rõhutab alalise kogemustevahetuse olulisust, muutes tavaks partnerluskokkulepped institutsioonide ja kogukondade vahel, õpetamise ja õppekülastused ning Moldova kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemise (kas liikmete või vaatlejatena) ELi piirkondlikes kogudes.

Raportöör: Alin Adrian Nica (RO/ALDE), Dudeștii Noi linnapea

I. POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. märgib, et pärast 2009. aasta juulis korraldatud erakorralisi parlamendivalimisi ja valitsuse vahetumist käivitas Moldova Vabariik ambitsioonika reformikava, mille eesmärk oli tugevdada demokraatiat, turumajandust ja õigusriigi põhimõtteid ning võtta selge suund järkjärguliseks lähenemiseks ELile. Uus poliitiline olukord ja Moldova Vabariigi valitsuse visioon reformiprotsessist seoses Euroopa eeskirjadele vastamisega avavad uued koostöövõimalused ELi ning Moldova kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

2. tervitab läbirääkimiste alustamist uue assotsiatsioonilepingu üle 2010. aasta jaanuaris, mis näitab ELi ja Moldova koostöö tähtsust ning lähendab kahte osapoolt. Uus leping on ambitsioonikam ning ületab ELi ja Moldova tavapärase koostöö piirid. See aitab viia edasi poliitilist dialoogi ja majanduslikku arengut ning suurendada Moldova Vabariigi kodanike heaolu. Assotsiatsioonilepingus nähakse ette täieliku ja igakülgse vaba-kaubanduspiirkonna loomine, mis viib kaubandussuhete ja investeringute suurendamise kaudu Moldova majandusliku integreerimiseni ELi turgu. See süvendab kohaliku ja piirkondliku tasandi majandustegevuses osalejate koostööd;

3. kiidab heaks dialoogi alustamise viisarežiimi lihtsustamise üle, mis toob Moldova kodanikele pikas perspektiivis kaasa võimaluse reisida Schengeni viisaruumis viisavabalt. Samuti peab komitee väga kasulikuks kohalikku piirilüklust käsitleva lepingu allkirjastamist Rumeenia Vabariigi ja Moldova vahel. Leping jõustus 2010. aasta märtsis ning see võimaldab Moldova ja Rumeenia piirist kuni 50 km kaugusel elavatel Moldova kodanikel reisida sama vahemaa ulatuses ka Rumeenia pinnal. Komitee on seisukohal, et see aitab tugevdada inimestevahelisi kontakte ning suhteid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel piki ELi välispiiri Moldovaga. Tegemist on tähtsa edasiminekuga takistuste ületamiseks piiriüleste partnerluste arendamisel;

4. avaldab poolehoidu 24. märtsil Brüsselis käivitatud programmile „Rethink Moldova”, milles tutvustatakse Moldova Vabariigi põhivaldkondade reformimise strateegilist visiooni ja sätestatakse keskpika perioodi (aastate 2011–2013) arenguprioriteedid, mis põhinevad kolmel sambal: vastutustundlik valitsemine, majanduse elavdamine ja areng ning inimkapitali investeerimine;

5. märgib, et Euroopa Komisjon kutsus Regioonide Komiteed osalema 1. platvormi (demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsus) ja 4. platvormi (inimestevahelised kontaktid) raames

korraldatud algatustes. Sellegipoolest tuleks laiendada konsulteerimist ka kahele ülejäänud platvormile, niivõrd kui neis käsitletakse tegevusi, mis eeldavad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste otsest osalemist. Ühe näitena võib esile tuua regionaalpoliitika valdkonna koostöö Moldovaga, mis põhineb ELi ühtekuuluvuspoliitika parimatel tavadel (2. platvorm: majanduslik integreerimine ja lähenemine ELi valdkondlikele poliitikatele);

6. soovib käesoleva omaalgatusliku arvamusega anda panuse Moldova Vabariigi demokraatia arendamisse nii piirkondlikul kui kohalikul tasandil ning uut hoogu konkreetsetele jõupingutustele Euroopa naabruspoliitika algatuste ja eelkõige idapartnerluse raames. Arvamuses käsitletakse peamiselt võimalusi leida lahendusi ühistele probleemidele, tõhustades piirkondlikku ja piiriülest koostööd ELi ja Moldova kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

7. märgib, et võrreldes samalaadsete institutsioonidega teistes idapartnerluse liikmesriikides, on Moldova Vabariigi kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel suhetes ELiga teatud konkurentsieelised tänu Moldova vahetule naabrusele ELiga, riigi territooriumi suurusele ja keskvalitsuse avatud suhtumisele Euroopa territoriaalsesse koostöösse. Kooskõlas Euroopa naabruspoliitika erinevate vahendite elluviimisel sätestatud traditsioonidega (nt Moldova, Rumeenia ja Ukraina piiriülese koostöö programm aastateks 2007–2013) ja arvestades riigi väikest pindala, on Moldova Vabariigi territooriumil tervikuna ning ka kõigil tema kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel õigus osaleda piiriüleste partnerluste raames rahastatavates projektides. On loomulik, et need traditsioonid laienevad idapartnerluse algatustele, mille eesmärk on saavutada raames territoriaalne ühtekuuluvus kogu ELi välispiiril;

8. märgib rahuloluga, et Moldova Vabariigi valitsuse töökavas aastateks 2009–2013, mis kannab pealkirja „Integreerimine Euroopaga: vabadus, demokraatia ja heaolu”, on üks viiest prioriteedist võimu detsentraliseerimine ja kohalik isevalitsemine. Komitee väljendab lootust, et detsentraliseerimisest saab Moldova Vabariigi sisereformide kavas ümberpöramatu poliitiline valik;

9. peab väga oluliseks, et 2011. aasta suveks kavandatud kohalikud üldvalimised korraldataks kooskõlas Euroopa kohaliku demokraatia põhimõtetega, et parandada järk-järgult ja mõõdetaval viisil valitsuse ja valimiste eest vastutavate ametiasutuste tööd võrreldes 2007. aasta kohalike valimistega, mida peeti rahvusvahelisel tasandil küll vabadeks, aga kust ei puudunud ka rikkumised;

Otsustusprotsess ning peamised prioriteedid kohalikul ja piirkondlikul tasandil

10. võtab teadmiseks, et Moldova Vabariigi valitsus on käivitanud laiaulatusliku arutelu selle üle, kuidas kohalikku ja piirkondlikku autonoomiat ajakohastada ja reformida. Eesmärk on tõelise haldusliku ja maksualase deentraliseerimise korraldamine, kohalikul ja piirkondlikul tasandil finantstasakaalu ja ressursside jaotamise poliitika täiustamine, kohalike omavalitsuste maksustamisbaasi laiendamine, avaliku ja erasektori partnerluse edendamine avalike teenuste arendamiseks ning riigivõimu haldussuutlikkuse tugevdamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

11. pidades silmas hiljutisi arenguid seoses ELiga, soovib komitee kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused läbirääkimistesse ELi ja Moldova vahelise uue assotsiatsioonilepingu üle vähemalt konsultatsioonide kaudu või siis institutsioonilises raamistikus. Konsulteerimine võib toimuda kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liitudega peetava mittehierarhilise, struktureeritud ja alalise dialoogi vormis läbirääkimiste ajal, kus käsitletakse tulevase assotsiatsioonilepingu mõnda sellist peatükki, mis puudutab otseselt kohaliku tasandi haldust (peatükid: sisereform, turism, põllumajandus ja maaelu areng; haridus, õpetamine ja noored; piiriülene ja piirkondlik koostöö, institutsioonilise suutlikkuse tugevdamine jne). Praegu ei ole sidusrühmade ühiselt koostatud nimekirjas läbirääkimistes osalevate institutsioonide kohta ei kohalikke ega piirkondlikke omavalitsusi ega neid koondavaid liite;

12. tervitab Euroopa Parlamendi erikomisjoni loomist 20. mail 2010, mille ülesanne on deentraliseerimisprotsessi ja kohaliku autonoomia konsolideerimist puudutava õigusraamistiku muutmise ja täiendamise, eelkõige kuulub tema volituste hulka nende meetmete tagamine, mille eesmärk on kindlustada kohaliku autonoomia ja avalike teenuste deentraliseerimise põhiseaduslike põhimõtete tõhus rakendamine ranges kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga. Komitee tervitab nimetatud komisjoni kavatsust viia läbi õigusraamistiku täielik hindamine, hõlmates kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tegevuse kõiki aspekte. See samm võimaldab teostada deentraliseerimist integreeritult, sh valdkondlikul tasandil, hariduse, tervishoiu, sotsiaalkaitse, keskkonna, avaliku korra jne valdkonnas. Komitee avaldab lootust, et kohalikku autonoomiat tugevdavaid meetmeid rakendatakse õigel ajal ja selliselt, et kõik rakendusmehhanismid toimiksid kohalike üldvalimiste ajaks 2011. aasta suvel;

13. peab hädavajalikuks, et peagi käivitataks avatud ja korrapärane dialoog kohalike ja piirkondlike omavalitsuste riiklike ühendustega, et saavutada kõigi sidusrühmade vahel üksmeel õige lähenemisviisi osas. Komitee peab kiiduväärseks hiljutisi jõupingutusi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koondamiseks ühte riiklikusse apoliitilisse ühendusse, mis esindaks omavalitsusi nende suhetes keskviimuga. Komitee kutsub Moldova ametivõime üles uurima võimalust anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele seadusandlik algatusõigus.

Soovib, et keskvalitsus ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ühendaksid oma reformimise jõupingutused. See annaks hea võimaluse otsustada, millised pädevused jäävad keskvalitsusele ja milliseid võib vastavate vahendite toel delegeerida või, kui haldussuutlikkus seda võimaldab, suunata ümber kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastutusalasse;

14. märgib, et kuna kohalike rahaliste vahendite haldamisel puudub süstemaatiline ja tugev menetlus, siis vähendab see vältimatult kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkust võtta täielik vastutus Euroopa vahendite haldamisel, mis nõuavad asjakohast haldussuutlikkust ja strateegilise kavandamise suutlikkust ning piisavalt vahendeid, et katta kohaliku finantseeringu osa. Komitee märgib, et seoses ELi naaberriikide kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele mõeldud programmide üha suureneva rolliga on kohalike ametiasutuste rahalise autonoomia tugevdamine ülioluline element ühiste probleemidele võimalike lahenduste leidmisel piirkondliku ja piiriülese koostöö kaudu Euroopa Liidu ning Moldova Vabariigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

15. ootab huviga läbipaistva, õiglase ja usaldusväärse süsteemi loomist kohalike riiklike rahaliste vahendite haldamiseks, mida iseloomustaksid järgmised aspektid: jäikade menetluste ja klientelismi kadumine, mis tekitab suvalise ja tasakaalust väljas süsteemi eelarvevahendite jagamiseks kohalike omavalitsuste vahel; võimaluste kaotamine teiste haldustasandite kogutud sissetulekute struktuuri mõjutamiseks; kohaliku eelarveprotsessi sõltumatuse tugevdamine, tagades sellele valitsemistasandile kohased sissetulekuallikad ja nähes ette oma maksude kogumise. Sel viisil on võimalik omavahendide sõltumatult hallata ja luua kaudselt ka kohalik majandusarengu poliitika; riigilt kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele delegeeritavate ülesannete täitmine koos selleks kohaste vahendite eraldamisega; finantstasakaalu saavutamise menetluste muutmise ebasoodsas olukorras olevate kogukondade jaoks tõelisteks toetusvahendiks; vahendite läbipaistev eraldamine, mis võimaldab kõigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste puhul prognoositavat finantsjuhtimist; kohalike ja piirkondlike omavalitsuste finantsilise autonoomia kaitsmine teiste tasandite riigiasutuste sekkumise eest;

16. märgib, et kohalike ja kesktasandi riigiasutuste vastavate pädevusvaldkondade selge piiritlemise puudumine takistab deentraliseerimisprotsessi arengut ning eri haldustasandite vastutusalade kattumisel on negatiivne mõju avalike teenuste kvaliteedile. Komitee avaldab lootust, et selle valdkonna reformidega tagatakse antud pädevustele vastavate rahaliste vahendite eraldamine. Komitee rõhutab, et pädevuste delegeerimine kohalikele omavalitsustele saab toimuda ainult sellises raamistikus, kus tagatakse osapoolte võrdsus, kulude täielik katmine ja kohaliku autonoomia õiguskaitse. Komitee on seisukohal, et halduskontroll riigilt kohalikele omavalitsustele delegeeritud pädevuste elluviimise üle ei tohi muutuda keskvalitsuse järelevalveks kohalike omavalitsuste üle;

Piiriülene ja piirkondlik koostöö

17. jagab arvamust, et Moldova Vabariik peaks jälgima tähelepanelikult hiljutisi arutelusid Euroopa ruumilise arengu poliitika kohta, mis tulenesid jõustunud Lissaboni lepingust, kus viidatakse selgesõnaliselt territoriaalse ühtekuuluvuse uuele kontseptsioonile. Tõenäoliselt on sellel ELi territoriaalsete poliitikate ja ühtekuuluvuspoliitika sümbioosi esindaval poliitikal pärast 2013. aastat konkreetne mõju partnerriikidele ning see aitab Euroopa naabruspoliitika raames tõhustada territooriumivälisest koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

18. nendib rahuloluga, et Moldova Vabariik on hiljuti lõpule jõudnud oma regionaalarengu õigusliku ja institutsioonilise raamistiku loomisega. See sarnaneb ELi liikmesriikide omaga. Komitee tervitab arengupiirkondade loomist. Tegemist on funktsionaalsete territoriaalüksustega, mis moodustavad regionaalarengu poliitika kavandamise, hindamise ja elluviimise raamistiku, mis vastab ELi statistiliste territoriaalüksuste liigitusele (NUTS). Komitee tervitab regionaalarengu koordineerimise riikliku nõukogu ja regionaalarengu riikliku fondi loomist, millele eraldatakse igal aastal 1% riieelarvest (umbes 8 miljonit eurot 2010. aastal). Samuti rõhutab ta, et fondi vahendite jagamise puhul on oluline, et see põhineks regionaalarengu rahastamise läbipaistval ja säästval mehhanismil;

19. ootab huviga, millist rolli hakkavad täitma arengupiirkondades hiljuti loodud regionaalarenguetapid, mille ülesanne on koordineerida piirkondade jõupingutusi ja viia ellu regionaalarenguprojekte, mille eesmärk on saavutada püsiv majanduskasv piirkondlikul tasandil. Komitee soovib tugevdada operatiivvõimekust regionaalarengunõukogudes, mis loodi võrduspõhimõtte alusel kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate ning erasektori ja kodanikuühiskonna esindajate vahel, ning rõhutab kuivõrd oluline on kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täielikult regionaalarengupoliitika elluviimise järelevalvesse ja hindamisse;

20. arvestades seda, et Moldoval on juba regionaalarenguks vajalik mehhanism ja institutsiooniline raamistik, mis on kooskõlas Euroopa eeskirjadega, soovib komitee arendada regionaalarengu katseprogrammi, mis on suunatud eelkõige energia- ja transpordivõrgustike, sh raudtee sidumisele ELiga, kohalikele infrastruktuurivajadustele, inimressursile ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, ning mis määratletakse ELi ühtekuuluvuspoliitikat järgides. Komitee rõhutab, et need projektid peaksid käsitlema eelkõige ebasoodsates tingimustes alasid ning piirkondi, kus on suurim arengumahajäämus ja väiksem majanduskasv;

21. kuna regionaalarengu institutsioonid toimivad hästi, soovib komitee suunata osa 2010. aastal ELilt Moldova Vabariigile eraldatavatest maaelu arengu vahenditest riiklikusse regionaalarengu fondi;

22. on seisukohal, et piiriülased koostööalgatused on olulised regionaalarengu projektide rahastamise allikad nii Euroopa naabruspoliitika vahendite (Moldova, Rumeenia ja Ukraina piiriülese koostöö programm aastateks 2007–2013, Musta mere vesikonna tegevuskava aastateks 2007–2013) kui ka euroregionide koostöö raames, milles Moldova osaleb: Alam-Doonau (Rumeenia, Moldova ja Ukraina), Siret, Prut ja Dnestr (Rumeenia ja Moldova) ning Ülem-Prut (Rumeenia, Moldova ja Ukraina); Usalduse suurendamise meetmetena käivitati hiljuti Dnestri (Moldova ja Ukraina) euroregioni loomise algatus, mis hõlmab ka Dnestri vasaku kaldal kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, mis ei ole Chişinău kontrolli all. Mõnede eranditega vastavad kesk-, põhja- ja lõunaosa arengupiirkondade piirid Moldova Vabariigi kolme euroregioni hulka kuuluvate territoriaalüksuste piiridele. Piiriülased partnerid peavad erilist tähelepanu pöörama probleemidele, mis puudutavad halduslikke takistusi (maksud, viisarežiim) ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste piiratud suutlikkust valida ja arendada kvaliteetseid projekte;

23. on arvamusel, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste reformi lühikese perioodi ajakava tuleks täiendada alalise kogemustevahetusega, mis võimaldaks võtta arvesse ELi liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste parimaid tavasid. Julgustada tuleks kontaktide süvendamist, et edendada koostöö spetsiifiliste vormide kaudu teadmussiret kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel: partnerluskokkulepete sõlmimine institutsioonide ja kogukondade vahel, õpetamine, õppekülastused, Moldova kohalike ja piirkondlike omavalitsuste riiklike ühenduste osalemine vaatlejatena ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate assambleedel. Kuigi selliseid üritusi on aegajalt korraldatud, peavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused muutma need korrapärasemaks institutsioonilise suutlikkuse tugevdamise ja heade tavade omaksvõtmise kaudu. Samuti on kiiduväärt algatus koostada Moldova ja ELi liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostöö raamleping, mis tugineb uue assotsiatsioonilepingu sätetele;

24. ärgitab pidama läbirääkimisi ja sõlmima vastastikuse mõistmise memorandumit Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika peadirektoraadi ning Moldova Vabariigi regionaalpoliitika eest vastutava asutuse (ehitus- ja regionaalarenguministerium) vahel, eesmärgiga edendada dialoogi regionaalpoliitika ja regionaalkoostöö teemal (idapartnerluse raames) ning tugevdada haldussuutlikkust regionaalpoliitika valdkonnas kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

25. ergutab institutsioonilise haldussuutlikkuse tõstmist ning institutsioonilise partnerlusprogrammi arendamist Moldova Vabariigi hiljuti loodud regionaalarenguametite ja ELi sarnaste asutuste vahel, aga ka valitsusvälistes organisatsioonides (Euroopa regionaalarenguametite agentuur – EURADA) ja selliste piirkondlike omavalitsuste ühenduste raames nagu äsja

loodud kohalike omavalitsuste kongress CALM (Moldova Kohalike Omavalitsuste Kongress). Komitee teeb ettepaneku uurida võimalust anda Moldova Vabariigi kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele vaatlaja staatus mitmes Euroopa institutsioonis, kus tegeletakse regionaalpoliitikaga (Regioonide Komitee, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee).

Brüssel, 6. oktoober 2010

Regioonide Komitee
president

Mercedes BRESSO

Regioonide Komitee arvamused „Gruusia kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning Gruusia ja Euroopa Liidu koostöö arendamine”

(2011/C 15/10)

REGIOONIDE KOMITEE

- leiab, et poliitiline stabiilsus, majandusareng ja Gruusia elanike kõrge elatustase on ELi jaoks äärmiselt olulised. Ent suhete tugevdamine on muutunud isegi veel olulisemaks Musta mere sünergia programmi kontekstis;
- tervitab viisalihtsuslepingu allkirjutamist Gruusiaga, sest see näitab ELi avatust Gruusia elanikele;
- kutsub Gruusia valitsust üles muutma riigi õigusakte vastavalt Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale ja kujundama ümber piirkondlikku valitsemissüsteemi, et see saaks toimida arengu alusena. Eriti tähtis on õiguslikult määratleda piirkonna kui riigi territoriaalsuse funktsioonid ning määrata kindlaks piirkondlike omavalitsuste volitused;
- kutsub üles võimaldama Gruusia keskvalitsuse esindajate kõrval ka omavalitsuste esindajatel võimalikult varakult osaleda ELi ja Gruusia kahepoolsetel suhetel põhinevate kokkulepete, aruannete ja tegevuskavade koostamisel;
- teeb ettepaneku arendada idapartnerluses välja tõeline territoriaalne mõõde ning kutsub seetõttu ELi liikmesriike ja partnerriike, sh Gruusiat, üles allkirjastama mitmepoolse kokkuleppe, mis võimaldaks idapartnerluse piirkonnas, sh Gruusias, luua Euroopa territoriaalse koostöö rühmitusi. Sellised rühmitused saaksid tõhustada koostööd ja aidata edendada piiriüleseid suhteid, kogemustevahetust ja inimesevahelisi kontakte Gruusia ja ELi liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel.

Raportöör: Jacek Protas (PL/EPP), Warmia-Masuuria vojevoodkonna juht

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

Strateegilised väljakutsed ELi ja Gruusia suhetes

1. kinnitab, et ELi põhieesmärk Gruusias on edendada rahu-meelset, turvalist ja stabiilset valitsemist, mille abil suudetakse tugevdada heanaaberlikke suhteid ja piirkonna stabiilsust ning ollakse valmis jagama Euroopa väärtusi ja arendama institutsionaalset ja õiguslikku koostalitlusvõimet Lõuna-Kaukaasia piirkonnas ja suhetes ELiga;

2. kinnitab, et ELi ja Gruusia suhetes on prioriteetne toetada demokraatlikku reformi, õigusriiki ja head valitsemistava nii riiklikul kui kohalikul tasandil;

3. leiab, et poliitiline stabiilsus, majandusareng ja Gruusia elanike kõrge elatustase on ELi jaoks äärmiselt olulised. Ent suhete tugevdamine on muutunud isegi veel olulisemaks pärast ELi hiljutist laienemist Rumeenia ja Bulgaaria võrra, kes asuvad Gruusiaga sama mere ääres, eelkõige arvestades tookord käivitatud Musta mere sünergia programmi;

4. tervitab viisalihtsustuslepingu allkirjutamist Gruusiaga, sest see näitab ELi avatust Gruusia elanikele;

5. tervitab Gruusia kaasamist Euroopa naabruspoliitikasse, Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumenti ning Gruusia integreerimist idapartnerluse ja märgib, et see algatus võimaldab tugevdada ELi ja Gruusia suhteid;

6. rõhutab idapartnerluse algatuse tähtsust Euroopa naabruspoliitikas. Komitee kiidab heaks eesmärgi järgida õigusriigi, hea valitsemistava, inimõiguste austamise, vähemusrühmade austamise ja kaitse ning turumajanduse ja säästva arengu põhimõtteid;

7. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Komisjon on kutsunud Regioonide Komiteed osalema idapartnerluses, eelkõige temaatiliste platvormide töös demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsuse ning inimestevaheliste kontaktide valdkonnas;

8. rõhutab, et Euroopa naabruspoliitika töötati välja eesmärgiga aidata ületada lõhesid Euroopa eri osade vahel, laiendades järk-järgult demokraatia, heaolu ja turvalisuse ala;

9. kutsub ELi ja Gruusiat üles kasutama ära ELi uute liikmesriikide ulatuslikke teadmisi ja kogemusi, mida nad omandasid majandus- ja sotsiaalreformide ajal mestimis-, lähetus- ja teiste saadavalolevate toetusprogrammide kaudu;

10. rõhutab vajadust kooskõlastada erinevad algatused ja programmid ning siduda omavahel kõik käimasolevad projektid ja vahendid, et vältida ELi meetmete dubleerimist;

11. väljendab heameelt edusammude üle rahvusvaheliste standardite järgmisel 2010. aasta mais toimunud kohalikel valimistel, ent märgib, et mitmed puudujäägid on veel kõrvaldamata. Kui üldiselt olid valimised korraldatud läbipaistval, kaasaval ja professionaalsel viisil ning oli tehtud märkimisväärt edusamme, mis näitasid, et ametivõimud püüavad varasemaid puudujääke kõrvaldada, siis valmistavad jätkuvalt muret valijate mobiliseerimine, võrdsete tingimuste puudumine mõne kandidaadi puhul ning vahel ebaselge piiri riigi rahastatud valitsemise tegevuse ja partei poliitilise tegevuse vahel;

Prioriteedid kohaliku omavalitsuse arendamisel

12. rõhutab, et omavalitsustel on ülioluline roll Gruusias Euroopa naabruspoliitika eesmärkide elluviimisel. See puudutab peamiselt nende panust kohalikkude arengusse, kohalike majandussuhete parandamisse, inim- ja põhiõiguste järgimisse, liikuvuse soodustamisse ning vastastikuste kontaktide loomise toetamisse;

13. soovib sõlmida kokkuleppeid, arendada otsest koostööd, vahetada kogemusi ja edendada liikuvust liikmesriikide omavalitsuste ning Gruusia omavalitsuste vahel, et vahetada teadmisi ning abistada arengu valdkonnas kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

14. rõhutab, et kohalike omavalitsuste tugevdamine Gruusias on prioriteetne küsimus. Komitee leiab, et kohaliku haldussuutlikkuse parandamiseks tuleks eraldada rohkem vahendeid. Seda võib saavutada idapartnerluse kaudu terviklike institutsioonide väljaarendamise programmide abil, mis hõlmavad mestimisprogramme, kõrgetasemelisi konsultatsioone, koolitust ja personalivahetust, praktikume ja kutsekoolituse stipendiume. Samuti on oluline toetada Gruusiat akadeemilise baasi loomisel territoriaalse omavalitsuse ning regionaalarengu alaseks uurimistegevuseks;

15. soovib Gruusial uuendada kohalike omavalitsuste haldusnorme ja suurendada nende haldussuutlikkust ELi praktilise toetuse kaudu. Seda on võimalik saavutada, kui tugevdada ja süvendada poliitilist dialoogi, inimestevahelisi kontakte ja mestimisprogramme ning kui poliitilisi ja sotsiaalseid reforme elluviivad ELi ja Gruusia partnerid tutvustavad üksteisele häid tavasid;

16. kutsub Gruusia valitsust üles muutma riigi õigusakte vastavalt Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale ja kujundama ümber piirkondlikku valitsemisüsteemi, et see saaks toimida arengu alusena. Eriti tähtis on õiguslikult määratleda piirkonna kui riigi territoriaalsuse funktsioonid ning määrata kindlaks piirkondlike omavalitsuste volitused;

17. tervitab Gruusia ametivõimude märkimisväärseid edusamme, mis on saavutatud kohalike omavalitsuste uue mudeli rakendamise nelja aasta jooksul. Nad on suutnud luua tõhusama ja läbipaistvama omavalitsusüksuste rahastamise mudeli, jätkata kohaliku infrastruktuuri arendamist ja edendada kohalike kogukondade aktiivsemat osalust. Ent edusammudest hoolimata on veel palju teha;

18. kutsub Gruusia ametivõime üles kaaluma tulevikus, kui omavalitsus muutub Gruusias tugevamaks, omavalitsuse madalama tasandi loomist või praegu olemasolevate rajoonide arvu suurendamist. Komitee leiab, et omavalitsuse tegevus madalimal tasandil tagab kohalike probleemide tõhusama ja kiirema lahendamise, kaasab kohalikke elanikke rohkem ning suurendab ka vastutustunnet ühisprojektide eest. Samuti kutsub komitee kaaluma piirkondliku tasandi omavalitsuse loomist;

19. tervitab asjaolu, et uued õiguslikud meetmed, mis jõustuvad pärast 2010. aasta kohalike valimisi, suurendavad volikogude kui kohalikult valitud esindusorganite rolli linnapeade arvelt;

20. kutsub Gruusia ametivõime üles parandama omavalitsuste ja riigi regionaalarengu vajaduste rahastamise mehhanismi. Komitee kutsub regionaalarengu ministeeriumit üles etendama selles mehhanismis suuremat rolli finantsministeeriumi ainupädevuse arvelt, sest viimane ei suuda piirkondade vajadustega tegeleda nii hästi nagu just sellele valdkonnale spetsialiseerunud ministeerium;

21. rõhutab, et Gruusias tuleb rahastamismehhanisme detsentraliseerida. Enamiku omavalitsusüksuste tulud sõltuvad rohkem kui 90 % ulatuses eelarveeraldistest;

22. julgustab Gruusia ametivõime muutma valimisseadust nii, et riigi kohalikel valimistel võiksid osaleda ka sõltumatud kandidaadid. See vähendaks Gruusia omavalitsuse politiseeritust

ning annaks kohalikele juhtfiguuridele juurdepääsu omavalitsemisele;

23. kutsub Gruusia ametivõime töötama välja mehhanisme, mis aitaksid omavalitsuste esindajatel olla rohkem kaasatud regionaalarengu strateegia ja konkreetsete rajoonide arengut käsitlevate muude riiklike dokumentide väljatöötamisse ja rakendamisse;

24. kutsub üles võimaldama Gruusia keskvalitsuse esindajate kõrval ka omavalitsuste esindajatel võimalikult varakult osaleda ELi ja Gruusia kahepoolsetel suhetel põhinevate kokkulepete, aruannete ja tegevuskavade koostamisel, eelkõige Euroopa naabruspoliitika raames ning riikliku näidisprogrammi ettevalmistamisel ja rakendamisel;

25. kutsub Gruusia valitsust üles looma mehhanisme dialoogiks ja konsultatsiooniks kohalike omavalitsuste, sotsiaalpartnereite ja kodanikuühiskonnaga, kaasates nad ELiga tehtava koostöö protsessi;

26. soovib kaasata omavalitsusi projektide läbiviimisse neljas põhivaldkonnas, mis on kirjas piiriülese koostöö strateegiadokumendis (2007–2013):

— majanduslik ja sotsiaalne areng;

— keskkonnakaitse, tervisekaitse ja võitlus organiseeritud kuritegevuse vastu;

— piiriülese liikumise küsimused;

— inimestevahelised kontaktid.

Komitee julgustab tegutsema väiksemahuliste projektide kaudu, mille hulgast peetakse prioriteetseteks üldist elatustaset parandavaid projekte;

27. toob esile kohalike valitsusväliste organisatsioonide ja kohaliku meedia rolli: nad tegutsevad valvurite ja kontrollijatena, jälgides, et kohalikud omavalitsused töötaksid korralikult, läbipaistvalt ja tulemuslikult. Meedia ja valitsusvälistel organisatsioonidel on ülioluline roll kohalike kogukondade ja omavalitsuste konkreetsete probleemide analüüsimisel ja sobivate lahenduste arutamisel ja elluviimisel;

28. kutsub ELi institutsioone üles andma rohkem toetust Gruusia kohalikele valitsusvälistele organisatsioonidele ja kohalikele meediale;

Regionaalarengu prioriteedid

29. väljendab heameelt, et Euroopa Komisjon on tunnustanud regionaalarengut ja põllumajanduse toetamist olulise valdkonnana, mida tuleks riikliku näidisprogrammi raames 2011–2013 jätkuvalt või isegi veelgi rohkem Gruusias toetada;

30. väljendab heameelt selle üle, et 2009. aastal loodi Gruusias regionaalarengu ja infrastruktuuri ministeerium, kellest on saanud ELi oluline partner;

31. tervitab asjaolu, et Gruusia ametivõimud on regionaalarengu muutnud üheks prioriteediks, et tugevdada riigi majandust. Komitee hindab Gruusia jõupingutusi ja edusamme selles valdkonnas. Samas juhib komitee tähelepanu sellele, et teha on veel palju, eelkõige seoses alt üles lähenemisviisi arendamisega;

32. kustub Gruusia ametivõime üles jätkama enne 2008. aasta konflikti alustatud programmi „Gruusia ilma vaesusetä” ning arendama edasi vaesimatele elanikele suunatud tervisekindlustussüsteemi. Vaesus on Gruusias jätkuvalt tõsine probleem, mis tuleb ELi abiga lahendada;

33. julgustab Gruusia ametivõime kasutama ELi abi, et käivitada aktiivne ja otsustav võitlus töötuse vastu, mis on jätkuvalt tõsine probleem eelkõige maapiirkondades. Samuti soovib komitee luua asutused, kelle ülesanne on uurida töötust ja selle vastu võidelda. Lahendada tuleb ka see probleem, et elanike oskused ja haridus ei vasta kaugeltki tööturu tegelikele vajadustele;

34. juhib tähelepanu vajadusele jätkata Gruusia põllumajanduse reformimist ja arendamist. Komitee kutsub Gruusia ametivõime üles leppima kokku riigi põllumajanduse arengustrateegia lõplikus versioonis, võtma strateegia vastu, suurendama riigiasutuste investeeringuid ja innustama erasektori investeeringuid põllumajandusse. See on hädavajalik, sest just maapiirkondades on kõige rohkem Gruusia elanikke, kes elavad allpool vaesupiiri;

35. hindab Gruusia jõupingutusi parandada oma statistiliste uuringute kvaliteeti ning võtta vastu uus statistikaseadus, millega nähakse ette statistikaameti loomine. Komitee kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles aitama seda seadust rakendada;

36. kustub ELi institutsioone ja ELi liikmesriike üles aitama Gruusiat statistiliste uuringute ettevalmistamisel, elluviimisel ja tulemuste töötlemisel. Tulemuslik regionaalpoliitika ja regionaalareng ei ole võimalik ilma täpsete ja faktiliste andmeteta iga piirkonna kohta;

37. kustub ELi üles toetama Gruusia ruumilise planeerimise kava koostamist;

38. märgib, et keskkonnakaitse on Gruusias äärmiselt oluline. Loodusressursid – vesi, mets, rannikupiirkonnad, mäed, vesi jt ressursid – on riigi majanduse seisukohast väga tähtsad. Komitee soovib Gruusial jätkata tööd looduskeskkonna strateegiaga ja keskkonnakaitse seadustikuga. Samuti kutsub komitee Gruusiat üles arendama ELi aktiivsel toetusel keskkonnakaitse ja säästva arengu poliitikat;

39. märgib, et Gruusia teadusuuringute ja majanduse valdkonnas tuleb toetada innovatsiooni ja kustub ELi institutsioone üles sellele tähelepanu pöörama;

40. kutsub Gruusia ametivõime üles arendama järjekindlat poliitikat kohaliku majanduse ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arendamisel piirkondlikul tasandil. Seejuures võivad abiks olla kohalikku infrastruktuuri suunatud investeeeringud ja madala intressiga laenud;

Piirkondlik koostöö

41. märgib, et piirkondlikul ja piiriüleisel koostööl on keskne roll ühiste probleemide lahendamisel, näiteks veevarustuse, organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise, transpordi, välisinvesteeringute, energeetika, keskkonnakaitse ja kliimamuutuste valdkonnas;

42. kutsub Gruusia kohalikke omavalitsusi üles võtma meetmeid, et julgustada koostööd Gruusia piirkondade vahel ja edendada nende kaasamist rahvusvahelistesse koostöövõrgustikesse. Seetõttu soovib komitee keskvalitsusel lahendada riigi haldusjaotuse küsimused ning määratleda mõiste „piirkond” ja piirkondlike omavalitsuste volitused;

43. tervitab Lõuna-Kaukaasia integreeritud piirihalduse käivitamist ja Kaukaasia piirkondliku keskkonnakeskuse uut juhatust. Komitee julgustab jätkama Lõuna-Kaukaasia narkovastase programmiga. Kõik need algatused on väga olulised piirkondliku koostöö ja stabiilsuse edendamiseks Lõuna-Kaukaasias;

44. teeb ettepaneku arendada idapartnerluses välja tõeline territoriaalne mõõde ning kutsub seetõttu ELi liikmesriike ja partnerriike, sh Gruusiat, üles allkirjastama mitmepoolse kokkuleppe, mis võimaldaks idapartnerluse piirkonnas, sh Gruusias, luua Euroopa territoriaalse koostöö rühmitusi. Sellised rühmitused saaksid tõhustada koostööd ja aidata edendada piiriüleseid suhteid, kogemustevahetust ja inimestevahelisi kontakte Gruusia ja ELi liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel;

45. võtab kooskõlas Euroopa Komisjoni soovitustega otsustavaid samme, et luua mudel korrapäraseks dialoogiks ja tihedamaks koostööks liikmesriikide ja idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, eelkõige Euroopa Liidu ja idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste iga-aastase konverentsi korraldamise kaudu;

46. kiidab heaks Euroopa Komisjoni üleskutsu tihendada mitmepoolset koostööd, mis oleks täiendus põhjamõõtmele ja Musta mere sünergia algatusele. Komitee kutsub üles kooskõlastama Euroopa naabruspoliitika mitmepoolseid algatusi, nagu Musta mere sünergia algatus ja idapartnerlus, et arendada ELi ja Gruusia kahepoolseid suhteid;

Rahvusvahemustega piirkondade eriolukord

47. väljendab heameelt selle üle, et Gruusia ametivõimud võtsid vastu riikliku integratsioonistrateegia, mille eesmärk on muu hulgas parandada infrastruktuuri neis piirkondades, kus elavad rahvusvahemused. Komitee märgib, et neist jõupingutustest hoolimata jäävad integratsioon ja vähemuste õigused Gruusias ikka veel mureküsimusteks;

48. tervitab Gruusia valitsuse jõupingutusi parandada vähemusrahvuste hulgas riigikeele oskust ja tõlkida ametlikku õppekavasse kuuluvad kooliõpikud Gruusia vähemuste keeltesse. See on oluline samm hariduse standardimisel kogu riigis. Meetmeid selles valdkonnas tuleb otsustavalt jätkata ja laiendada, sest gruusia keele oskuse puudumine vähemuste hulgas on jätkuvalt suur väljakutse;

49. kutsub ELi institutsioone üles pöörama Gruusias eritähelpanu rahvusliku või usulise diskrimineerimise juhtudele ning tagama kõikvõimaliku vajaliku abi (sh tehniline, sisuline ja finantsabi), et saavutada Gruusias õiguslikud ja institutsionaalsed lahendused, mis soodustaksid vähemuste õiguste austamist ja nende integratsiooni ühiskonda ja kodanike hulka;

50. kutsub ELi institutsioone ja teisi rahvusvahelisi organisatioone, kes tegelevad Gruusia asjadega, üles edendama harivat teavitamist, mille abil suurendada Gruusia rahvus- ja usuvähemuste hulgas teadlikkust õiguslikest, poliitilistest ja ühiskondlikest küsimustest;

51. kutsub Gruusia keskvoime üles koostama asjakohaseid mehhanisme, mille abil vältida vähemusrühmade liikmete tõrjutust riigi ühiskondlikust, poliitilisest ja avalikust elust;

52. kutsub Gruusia ametivõime üles töötama välja poliitikat, mille abil teha kindlaks vähemuste tegelikud probleemid ja

lahendada need kiiresti ja tõhusalt kõigi huvitatud sidusrühmade aktiivsel osalusel. Need sidusrühmad hõlmaksid eelkõige keskvalitsuse, omavalitsuste ja vähemuste esindajaid, aga ka kodanikuühiskonna organisatioone, erasektorit, kohalikke kogukondi ja rahvusvahelisi organisatioone;

53. rõhutab, et äärmiselt oluline on jõuda ühise vastutuseni ning ametivõimude, omavalitsuste ja valitsusväliste organisatsioonide kooskõlastatud tegevuseni Gruusia rahvus- ja usuvähemuste suhtes;

Eriolukord konfliktipiirkondades

54. tervitab ELi osalemist 2008. aasta augustis toimunud Vene-Gruusia sõja lõpetamisel ja konflikti tagajärgede likvideerimisel, samuti Euroopa Liidu järelevalvemissiooni loomist Gruusias ja sõjajärgse abi andmist Gruusiasale;

55. hindab ja rõhutab ELi aktiivse osaluse tähtsust ÜRO ja OSCE kõrval Genfi läbirääkimistel, mis käivitati 2008. aastal dialoogifoorumina ja platvormina konflikti lahendamiseks;

56. tervitab NATO ja Gruusia jätkuvat koostööd demokraatlike, institutsiooniliste ja kaitselaste reformide vallas, et valmistada Gruusia ette võimalikuks liitumiseks NATOga ning tugevdada piirkonna stabiilsust;

57. rõhutab, et EL tunnustab jätkuvalt Gruusia territoriaalset terviklikkust ja Gruusia piiride puutumatust, ning väljendab tugevat toetust konfliktide rahumeelsele lahendamisele;

58. soovib nii Gruusiasse saadetud Euroopa Liidu järelevalvemissioonil kui ka Lõuna-Kaukaasiasse nimetatud ELi eriesindajal jätkuvalt hoolikalt jälgida sündmuste kulgemist konfliktipiirkondades;

59. toonitab, et Venemaa peaks kinni pidama tingimustest, mis sätestati 2008. aasta augustis konfliktile lõpu teinud ja Venemaa allkirjastatud kokkulepetes, ning taandaks oma sõjaväe konfliktieelsetele positsioonidele ja võimaldaks Gruusiasse saadetud Euroopa Liidu järelevalvemissioonile takistamatu juurdepääsu Abhaasia ja Lõuna-Osseetia territooriumile;

60. väljendab heameelt, et Gruusia ametivõimud on vastu võtnud ja rakendanud riigisiselt ümberasustatud isikutele suunatud riikliku strateegia (2009–2012), mis hõlmab kõiki riigisisest ümberasustatud isikuid;

61. hindab positiivset arengut seoses sellega, et Gruusia valitsus võttis 2010. aasta jaanuaris vastu dokumendi „Okupeeritud territooriume käsitlev riiklik strateegia: pühendumine koostöö kaudu” ning kavatab muuta okupeeritud territooriumide seadust, mille suhtes Euroopa Nõukogu on väljendanud tõsiseid reservatsioone;

62. soovib tungivalt jätkata hiljutisest konfliktist mõjutatud piirkondade toetamist. Komitee leiab, et lisaressursse tuleks eraldada eelkõige pagulaste ja riigisiselt ümberasustatud isikute abistamiseks, elamute ja infrastruktuuri taastamiseks, kohalike kogukondade dialoogi toetamiseks ja usalduse taastamise meetmeteks;

Lõppmärkused

63. rõhutab, et vaid kuus aastat on möödunud roosast revolutsioonist, millega algas Gruusias muutuste- ja reformiperiood, mille jooksul on riik kannatanud sõja ja ülemaailmse majanduskriisi tagajärgede all. Hoolimata sellest lühikesest ajast ja raskustest on Gruusia suutnud teha märkimisväärseid edusamme demokraatia, turumajanduse ja arengu suunas;

64. juhib tähelepanu sellele, et ELi toetus Gruusia kohalikele omavalitsustele ja regionaalarengule on äärmiselt tähtis, sest riik asub poliitiliselt ebastabiilses piirkonnas, kus toimuvad sageli võimuvahetused ja kus on pärast Nõukogude Liidu lagunemist toimunud vähemalt tosinajagu relvastatud või külmutatud konflikte. Gruusia asub piirkonnas, mis on etniliselt, keeleliselt, usuliselt ja ajalooliselt äärmiselt mitmekesine ning kus seni puudusid euroopalikud demokraatlikud traditsioonid. Seetõttu on investeeringud kohalike omavalitsuste ja asutuste arendamise ja tugevdamise ning regionaalarengusse Gruusias keskse tähtsusega nii elanike elatustaseme parandamise kui ka Gruusia demokratiseerimise vaatepunktist. Need aitavad ka edendada euroopalikke väärtusi ning suurendada Gruusia elanike usaldust ELi vastu;

65. märgib, et Gruusia poliitiline ja majanduslik areng on Euroopa Liidu jaoks väga oluline, sest Gruusia asub ELi vahetus läheduses ja piirkonnas, mis on energiatarnemarsruutide ja poliitiliselt ebastabiilsete piirkondade läheduse tõttu strateegiliselt tähtis. Gruusia toetamine tema püüdlustes Euroopa Liidule läheneda peaks olema üks ELi prioriteet.

Brüssel, 6. oktoober 2010

*Regioonide Komitee
president*

Mercedes BRESSO

Tellimishinnad aastal 2011 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberandjal + DVD-l aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt DVD-l	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) kord nädalas DVD-l	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel DVD-l.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

